

[Henrik Toft]

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om plejeorlov.

(Beslutningsforslag nr. B 58).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

Inge Krogh (KrF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod reklamering for stærke drikke.

(Beslutningsforslag nr. B 60).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Fogh Rasmussen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fremskaffelse af lære- og praktikpladser.

(Beslutningsforslag nr. B 61).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Bertel Haarder (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af latinprøve på 9. klassetrin i ungdomsskolen.

(Beslutningsforslag nr. B 62).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 4. februar 1981 om beskæftigessituationen og de initiativer, som regeringen agter at tage for at bekæmpe arbejdsløsheden.

(Redegørelse nr. IV).

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Arbejdsløsheden og den økonomiske udvikling

1. Udviklingen i den internationale økonomi er præget af, at næsten alle de industrialiserede lande især som følge af de store olieprisforhøjelser har kæmpet med og fortsat kæmper med store økonomiske problemer. De højere oliepriser har betydet, at næsten alle lande – også de tidligere overskudsområder – har fået underskud på deres betalingsbalancer, og at de inflatoriske tendenser er vedligeholdt eller forstærket.

Den umiddelbare reaktion herpå har næsten overalt været bestræbelser på at holde efterspørgsel og inflationstendenser i ave med det sigte efterhånden at skabe grundlag for en mere balanceret udvikling. En sådan omstilling kan ikke undgå at kræve tid, og virkningen er blevet en svag vækst i den økonomiske aktivitet og en betydelig forøgelse af arbejdsløsheden. OECD regner med, at antallet af arbejdsløse i industrilandene, der i begyndelsen af 1980 lå på ca. 20 millioner, i 1982 kan nå op på 25 millioner eller 7½ pct. af arbejdsstyrken med alle de sociale problemer, herunder en høj ungdomsledighed, som dette indebærer.

2. Med den meget åbne økonomi, Danmark har, og den store afhængighed af importeret energi kan det ikke undre, at de problemer, den danske økonomiske politik stod over for, er blevet forstærket. Det har været helt åbenbart, at der også her var behov for en omfattende tilpasning, som nødvendigvis måtte tage tid, fordi meget drastiske indgreb ville være resulteret i en pinefuld depression.

En sådan omstillingsproces må fastholdes gennem ganske lang tid, således at den danske økonomi bringes i balance i forhold til udlandet i anden halvdel af 1980erne. Med den betydelige forringelse af bytteforholdet i udenrigshandelen, som har fundet sted, har der ikke været tvivl om, at der måtte holdes stærkt igen på væksten i den indre efterspørgsel, og at disse bestræbelser primært måtte rettes mod det private forbrug og de stigende offentlige udgifter. Med de konsekvenser, dette kunne få for udviklingen i beskæftigelse og ledighed, var det på den anden side givet, at de nævnte forholdsregler ikke kunne stå alene, men at de måtte ledsages af bestræbelser på en effektiv udbygning af konkurrencerhvervene – en proces, som både stillede krav om erhvervsmæssige investeringer og en styrkelse af disse erhvervs

[Arbejdsministeren]

omkostningsmæssige stilling over for udlandet. Derfor er der inden for rammerne af den nødvendige stramme udgiftspolitik i forbindelse med majforliget i 1980 fundet plads til en beskæftigelsesplan på 5,4 mia kr. i 1981, hvoraf 2,5 mia kr. er direkte erhvervsstøtte især i form af en række erhvervsfremmende foranstaltninger. Det er regeringens hensigt ved udformningen af beskæftigelsesplanerne for 1982 og 1983 at fastholde og udbygge planernes erhvervsrettede sigte. Til lettelse af rentebyrden for de erhvervssektorer, der konkurrerer med udlandet, er K-låneordningen blevet styrket, ligesom der er iværksat foranstaltninger til fremme af byggeriet. Kort før jul blev der opnået enighed med landbruget om foranstaltninger, der skal hjælpe landbruget til at opretholde produktionen og dermed den beskæftigelse, der er knyttet til landbruget.

Selv om den fulde virkning først vil blive opnået i løbet af 1981, er det glædeligt i dag at kunne konstatere, at de allerede iværksatte forholdsregler har båret frugt. Underskuddet på betalingsbalancen, der i begyndelsen af 1980 syntes at krybe op imod 20 mia kr. om året, blev for hele året 1980 formentlig lidt under 15 mia kr. De indkomstpolitiske skridt har haft til følge, at prisstigningstakten i løbet af 1980 er blevet væsentligt reduceret, og har utvivlsomt været stærkt medvirkende til, at den danske industrieksport har klarer sig bedre end ventet i en ugunstig situation på de udenlandske markeder.

Selv om en del af betalingsbalanceforbedringen skyldes forbigående forhold, som vil aftage i vægt i løbet af 1981, er der således ikke tvivl om, at vi i den økonomiske politik er på rette vej, men det er som sagt en tidkrævende proces, som, mens den står på, også rummer mange ubehagelige konsekvenser. De sidste par års begrænsede nedgang i den i øvrigt høje levestandard er et eksempel herpå. Men det alvorligste problem er væksten i arbejdsløsheden.

3. Ligesom i de øvrige industrilande er ledigheden blevet meget højere, og ikke mindst siden midten af 1980 er det trådt stærkere frem, at der er tale om nye og foruroligende træk i arbejdsløhedssituationen.

Fra den økonomiske krise for alvor slog igennem og frem til 1979, kom der omkring 150.000 flere personer i arbejde, hvoraf ca.

120.000 var kvinder. Denne udvikling er nu vendt, og bortset fra den offentlige sektor har beskæftigelsen været faldende i 1980. Fra begyndelsen af 1980 er industriens beskæftigelse faldet måned for måned og er nu reduceret med mere end 15.000 i forhold til samme måned året før. For bygge- og anlægssektoren har faldet været af samme størrelsesorden.

Stigningen i arbejdsløsheden satte ind omkring årsskiftet 1979-80, således at den gennemsnitlige årlige arbejdsløshed med en stigning på ca. 20.000 på ét år nåede op på 180.000 personer i 1980, og det må nu forventes, at arbejdsløsheden forøges yderligere i 1981 til gennemsnitligt over 200.000 personer. Samtidig er ledighedens karakter blevet forværret. Selv om størstedelen af de ledige er korttidsledige, var der i november 1980 133.000 personer, der var ledige hele måneden, ud af knap 340.000 personer registreret som ledige. Ungdomsarbejdsløsheden er steget med 50 pct. fra udgangen af 1979 til udgangen af 1980.

Lange ledighedsperioder nedsætter arbejdsevnen, arbejds erfaringer og uddannelse holdes ikke ved lige, og der sker en stadig indsnævring af de arbejdsopgaver, den ledige kan påtage sig. Herved lægges grunden til et voksende »paradoksproblem« på fremtidens arbejdsmarked. Mange unge vil forlade skolesystemerne, uden at de får mulighed for at tilpasse sig de normer og betingelser, der gælder for at kunne begå sig på en arbejdsplads. Det kan ikke undgå at få konsekvenser for holdningen til det samfund, der tvinger dem til lediggang. Derfor er det et meget vigtigt mål for regeringen at styrke den allerede igangsatte indsats for de unge.

4. Disse tendenser må stærkere end noget andet understrege, at grundlinjen i den økonomiske politik, der er blevet lagt, må fastholdes, fordi det kun er gennem en styrkelse af konkurrenceerhvervene, at der kan opnås en holdbar beskæftigelsessituation. Med det mørke billede, der tegner sig i næsten alle industrilandene, er en forestilling om, at vi skulle kunne opnå en forbedring af beskæftigelsessituationen ved at slække på den generelle økonomiske politik, ikke realistisk - tværtimod kan vi let ad den vej ende i en forværring af problemstillingen.

[Arbejdsministeren]

Regeringen har noteret sig, at arbejdsmarkedets parter ved overenskomstfornyelsen har haft den alvorlige beskæftigelsessituation for øje og har forhandlet sig frem til aftaler, der ikke vanskeliggør, men ser ud til at kunne give et bidrag til forbedring af erhvervslivets konkurrenceevne. Den afdæmpning af indkomstudviklingen, der er indeholdt i de opnåede forhandlingsresultater, bør præge hele indtægtsdannelsen i samfundet for derved at reducere behovet for finanspolitiske foranstaltninger.

Derfor må vi først og fremmest samle kræfterne om – inden for det begrænsede spillerum, der er, og som er kommet til udtryk i den stramme offentlige udgiftspolitik, der er fastlagt for 1981 – at finde udveje for at overvinde eller mindske de problemer, som den nuværende situation skaber, fordi den vanskeliggør de naturlige tilpasninger på arbejdsmarkedet. Lykkes det, vil det også være lettere at øge den produktive beskæftigelse, efterhånden som tilpasningsprocessen i økonomien som helhed giver resultater i form af øget produktion og bedre beskæftigelsesmuligheder.

5. På denne baggrund har regeringen drøftet mulighederne for at iværksætte yderligere foranstaltninger til nedbringelse af ledigheden.

Den særlige indsats mod arbejdsløsheden, der er iværksat med beskæftigelsesplanerne siden 1977, har været koncentreret om tilskud til iværksættelse af samfundsnyttige aktiviteter, hvis gennemførelse direkte og indirekte styrker beskæftigelsen også på længere sigt.

Målsætningerne for en forstærket indsats er at sikre en tilstrækkelig kvalificeret og veluddannet arbejdsstyrke samt at fastholde eller udvide beskæftigelsen i den private sektor og kun i det omfang, dette sidste ikke er muligt, at lade den offentlige sektor indgå i den direkte beskæftigelsesfremmende indsats. Vi må sørge for at skabe flere arbejdsmuligheder, som vi kan tilbyde dem, der trues af mere langvarig arbejdsløshed. Forudsætningen for at få flere i beskæftigelse er ikke blot, at der gøres en positiv indsats fra de arbejdsløses side for at skaffe et job, men også, at der skabes aktive beskæftigelsesmuligheder for de beløb, som ellers skulle udbe-

tales som arbejdsløshedsdagpenge eller bi-standshjælp.

Det er en opgave, som alle grupper i samfundet må være interesseret i løses, og med det snævre spillerum, der er, må det være en opgave, de alle bidrager til, fordi den går ud over, hvad der kan løftes ved rene statslige foranstaltninger. Der vil være mange områder, hvor både kommuner og også de enkelte virksomheder kan gøre en indsats, og regeringen vil være særdeles lydhør over for tanker om en udnyttelse af disse muligheder.

Det foreslås at nå disse mål ad to veje. For det første forbedres uddannelsesmulighederne gennem en forøget aktivitet på de ordinære erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelserne, hvis hovedsigte er beskæftigelse i den private sektor. For det andet gøres der en indsats for at bringe flere direkte i arbejde gennem en forbedring af jobtilbudsordningen, ligesom regeringen har indledt overvejelser om iværksættelse af jobskabende initiativer, hvori blandt andet indgår en smidiggørelse af rammerne for de nuværende beskæftigelsesprojekter. Man vil ved de omtalte initiativer og aktiviteter især forbedre mulighederne for de unge, kvinderne og de arbejdssøgende, som har været ledige i en vis periode.

Hovedvægten i regeringens forslag vil blive lagt på følgende:

Der vil blive oprettet mere end 5.000 pladser i forhold til 1980 inden for de ordinære *erhvervsuddannelser* og videregående uddannelser, og *arbejdsmarkedsuddannelserne* udvides med 15 pct.

Lære- og praktikpladskapaciteten udbygges med det sigte over de næste par år at skaffe yderligere i alt 20.000–25.000 pladser. Ordningen omfatter såvel den offentlige som den private sektor.

Jobtilbudsordningen fremrykkes, således at der gives et tilbud efter 1 års ledighed, og samtidig øges støttesatsen ved privat ansættelse. Herved skal der gives jobtilbud til yderligere 15.000 personer om året.

Herudover overvejer regeringen yderligere beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, ligesom regeringen opfordrer partierne i folketinget samt interesserede grupper og organisationer til at bidrage med forslag og ideer. I den forbindelse vil det blive undersøgt, hvilke muligheder der er for at

[Arbejdsministeren]

indføre en *jobskabelsesordning*, der giver mulighed for gennem anvendelse af de lediges arbejdskraft at løse opgaver, som ikke privatøkonomisk er rentable, men som bliver samfundsøkonomisk rentable, når man tager de sparede udgifter til arbejdsløshedsdagpenge i betragtning.

Flere ordinære pladser inden for erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne

6. Der er i de senere år sket en væsentlig udvidelse af uddannelsesstilbuddene til de unge, som forlader folkeskolen; i første omgang som en voldsom tilgang til gymnasieskolen, men fra 1975 også som en stærkt øget tilgang til *erhvervsuddannelserne*. F. eks. er der som led i de hidtidige beskæftigelsesplaner i 1980 og 1981 iværksat en ekstraordinær udbygning på erhvervsuddannelsesområdet med ca. 9.000 pladser, hvoraf ca. 4.300 dog er engangsforanstaltninger.

I alt kan den nuværende kapacitet for kompetencegivende erhvervsuddannelser opgøres til ca. 63.000 pladser fordelt med ca. 30.000 praktik- og lærepladser, 18.000 øvrige erhvervsuddannelsespladser (f. eks. social- og sundhedsuddannelser, EDB-assistent m.v.) samt ca. 15.000 længerevarende uddannelser med baggrund især i studentereksamen og HF.

Selv med disse udvidelser vil der være mange unge, som ikke kan få tilbud om en kompetencegivende erhvervsuddannelse. Dette problem vil inden få år blive yderligere forværret, såfremt der ikke gribes ind, først og fremmest fordi der kommer et stigende antal unge i de nærmeste år. Hertil kommer en stigende tendens til, at de unge forlader folkeskolen efter 9. klasse, samt bestræbelserne på at gøre indhug i restgruppen. Ligeledes vil det fortsat stigende antal gymnasieelever sammenholdt med det begrænsede antal pladser på de videregående uddannelser give en række problemer.

Da den forudsete tilgang til erhvervsuddannelserne er ønskelig og yderligere må stimuleres, betyder det, at der fortsat inden for en lang række områder vil blive brug for flere erhvervsuddannelsespladser især sigtende mod ansættelse i den private sektor. I første omgang bør dette føre til en mere intensiv udnyttelse af den eksisterende kapacitet.

Ud over de ekstra pladser, der vil kunne skaffes ad denne vej, vil der under alle omstændigheder være behov for egentlige udvidelser. De praktiske muligheder sætter nogle begrænsninger for en udvidelse på kort sigt, men regeringen vil sigte mod følgende ekstraordinære udbygning i 1981-82:

- udbygning af EFG-basisuddannelserne med ca. 1.500 elevpladser,
- udbygning af skolekapaciteten på lærlingeområdet med ca. 1.500 elevpladser,
- udbygning af de grundlæggende eksamensuddannelser og den 2-årige højere handelseksamen med i alt ca. 1.000 elevpladser.

Der vil således i alt blive tale om en udvidelse på ca. 4.000 flere erhvervsuddannelsespladser ud over de 1.500 EFG-pladser, der allerede er planlagt i 1981, og ud over de pladser, der kan opnås ved en mere intensiv kapacitetsudnyttelse. Der vil ved udvidelserne blive taget hensyn til en større geografisk dækning. Endvidere vil man have opmærksomheden specielt rettet mod at forbedre uddannelsesmulighederne for de unge kvinder. Ud over de foreslåede udbygninger af uddannelsesaktiviteter, der navnlig tager sigte på beskæftigelse inden for handel, håndværk og industri, vil regeringen drøfte med landbrugets organisationer, hvilke muligheder der er for at øge kapaciteten på landbrugets uddannelser.

Gennemføres de foreslåede udbygninger af uddannelsesmulighederne for de unge, vil det være et væsentligt første skridt i retning af opfyldelse af folketingets principbeslutning af juni 1980 om ungdomsuddannelserne.

Et igangværende arbejde med et tværfagligt basisår forudsættes videreudviklet til supplerende og understøttelse af det nuværende uddannelsessystem. Også mulighederne for at få fleksible adgangsmuligheder for de svagest motiverede elever drøftes. Det er endvidere vigtigt at understøtte med en opsøgende virksomhed og intensiveret information og vejledning, også på den enkelte erhvervsskole. Ligeledes tænkes den nu eksisterende ordning med kombinerede undervisnings- og produktionsprogrammer for unge fremover at kunne opretholdes.

Som et andet led i opfyldelsen af målsætningerne i principbeslutningen om ungdoms-

[Arbejdsministeren]

uddannelserne bør det nævnes, at en embedsmandsgruppe i nær fremtid vil aflevere en analyse af støtteordningerne for de 16-19-årige og forslag til en sammenhængende ordning, som sigter mod at undgå forvriddning på de unges valg af uddannelse. I arbejdet indgår overvejelser om at omlægge støtte af passiv karakter til støtte af uddannelsesorienterede aktiviteter.

7. Aktivitetsudviklingen på *arbejdsmarkedsuddannelserne* har for at dække erhvervslivets og arbejdsmarkedets behov vist en kraftig og næsten uafbrudt ekspansion gennem 1970'erne, specielt gennem de sidste fem år, hvor der som et led i den beskæftigelsesfremmende politik er tilført yderligere ressourcer til aktiviteterne på specialarbejderuddannelsen, efteruddannelsen af faglærte, omskolingsordningen og de erhvervsintroducerende kurser for såvel unge ledige som langtidsledige.

Antallet af elevuger er siden 1973 blevet mere end fordoblet frem til 1980, dvs. fra 127.500 i 1973 til 307.000 i 1980. Fra 1979 til 1980 var der tale om en stigning på ca. 15 pct. Mere end 100.000 kursister har hvert af de sidste par år påbegyndt deltagelse i en aktivitet under arbejdsmarkedsuddannelserne.

For at lette tilpasningen på arbejdsmarkedet ved at forøge arbejdsstyrkens kvalifikationer under hensyntagen til efterspørgselskravene fra erhvervene både på den korte og den lidt længere sigt vil der fortsat være behov for at styrke arbejdsmarkedsuddannelserne. I første omgang bør det – som for erhvervsuddannelserne – føre til en mere intensiv udnyttelse af den eksisterende kapacitet.

Ud over de ekstra pladser, der vil kunne skaffes ad denne vej, vil der under alle omstændigheder være behov for egentlige udvidelser.

På baggrund af skøn over den forventede efterspørgsel foreslås for 1981 en aktivitetsudvidelse på 15 pct. til ca. 350.000 elevuger. Denne forøgelse skal tilgodese en udvidelse af de allerede kendte arbejdsmarkedsuddannelser, samtidig med at der overvejes etablering af en *længerevarende arbejdsmarkedsuddannelse* for de grupper af voksne, som ikke har fået en erhvervsuddannelse, og som ikke har eller forventes at have realistiske muligheder for at gå i gang med en egentlig er-

hvervsuddannelse. Man vil i forbindelse med den foreslåede aktivitetsudvidelse særlig sigte efter at øge andelen af kvindelige kursustagere.

Den gennemsnitlige varighed af specialarbejderkurserne og efteruddannelsesordningen for faglærte har hidtil ligget på ca. 3 uger pr. deltager. Resultaterne af nogle forsøg med længere og bredere uddannelsesforløb har vist sig at være så positive, at der er grund til at antage, at deltagelse i et sådant uddannelsesforløb vil forbedre deltagerens mulighed for at opnå beskæftigelse på kortere eller lidt længere sigt, selv i tilfælde, hvor forløbet ikke vil kunne knyttes direkte til et konkret ansættelsesforhold.

8. En stor del af de unge, der gennemgår *gymnasie- og HF-uddannelserne*, vil i de kommende år ikke opnå erhvervskompetence bl. a. på grund af manglende kapacitet på de videregående uddannelser. Det er nødvendigt at tage initiativer, der øger kapaciteten, især på områder, hvor der er beskæftigelsesmuligheder, og især i den private sektor som f. eks. på ingeniør-, økonomi- og databehandlingsområderne. Det gælder også de korterevarende erhvervsrettede uddannelser og de videregående eksamensuddannelser som f. eks. den 1-årige højere handelseksamen for studenter, EDB-assistentuddannelsen, værkstedskurser og værkstedsskoler.

Det må naturligvis tilstræbes, at den eksisterende kapacitet udnyttes yderligere.

Forsøgsarbejde med nye typer korte erhvervsuddannelser på det videregående trin må intensiveres og vejledningen af studenter/HFere om uddannelsesstilbud og beskæftigelsesmuligheder efter uddannelserne intensiveres.

Forskellige grupper af *langvarigt uddannede* har i de senere år haft en betydelig ledighed. En udvidet og intensiveret vejledning for denne gruppe færdiguddannede om beskæftigelsesmulighederne på mindre traditionelle dele af arbejdsmarkedet vil have en vis virkning, men også andre midler som udslusningskurser og evt. egentlig omskoling er nødvendige. Man kunne som eksempel nævne omskoling af akademikere med sproglige eller andre humanistiske uddannelser til eksportarbejde.

Ordningen med støtte til *projektgrupper for færdiguddannede*, der har eksisteret i 3 år,

[Arbejdsministeren].

har fungeret godt og skal derfor udbygges. For at øge beskæftigelsesmulighederne i den private sektor bør det overvejes at forøge indsatsen i takt med behovet for denne del af ordningen.

Udvidet lære- og praktikpladskapacitet

9. De seneste års støtte til oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser har tilvejebragt et betydeligt antal pladser, uden at behovet dog er opfyldt. Hertil kommer, at en yderligere udbygning af uddannelseskapaciteten ville savne rimelig mening, hvis ikke også antallet af lære- og praktikpladser udbygges i mindst samme omfang. Ud fra en realistisk vurdering skønnes det, at der allerede fra sommeren 1981 vil mangle ca. 10.000 praktikpladser, hvilket ikke mindst vil ramme de unge kvinder. Denne mangel på praktikpladser forventes at vokse yderligere i de nærmest følgende år.

Regeringen finder dette uacceptabelt, og problemet må løses hurtigt og effektivt. På denne baggrund vil regeringen optage forhandling med arbejdsmarkedets parter med henblik på inden udgangen af marts 1981 at finde en løsning for *den private sektor*. I disse overvejelser vil indgå en ordning, der kan virke som en opmuntring for arbejdsgivere, som opretter lære- og praktikpladser.

For *den offentlige sektor* foreslås, at der indføres en pligt til oprettelse af et bestemt antal lære- og praktikpladser i forhold til antallet af ansatte. I den forbindelse bør de barrierer, der i dag begrænser en udvidelse af antallet af pladser i den offentlige sektor, fjernes.

Proceduren ved godkendelse af lære- og praktikpladser vil i øvrigt blive nærmere gennemgået med det sigte mærkbart at kunne nedbringe den tid, det i dag tager at få godkendt en plads.

Fremrykning og forbedring af jobtilbudsordningen

10. Med henblik på at give langtidsledige jobtilbud på et tidspunkt, hvor de negative virkninger af ledigheden er relativt begrænsede, fremrykkes tidspunktet, hvor den ledige skal have et jobtilbud, med $\frac{3}{4}$ år i forhold til den ordning, der i øjeblikket er ved at blive indkørt, og hvorefter jobtilbuddet gives efter

1 år og 9 måneders ledighed. Målet med denne yderligere forbedring af jobtilbudsordningen må være, at ingen skal gå arbejdsløs mere end 1 år. Denne fremrykning vil særlig gavne kvinderne, som er i overtal blandt de langtidsledige. Fremrykningen vil blive forhandlet med kommunerne og arbejdsmarkedets parter. Det er regeringens hensigt at søge den påbegyndt fra oktober 1981, men af praktiske grunde må fremrykningen ske gradvis, således at den fuldt ud kommer til at virke efter april kvartal 1982.

For at øge antallet af langtidsledige, der får jobtilbud i den private sektor, sættes støttesatsen ved privat ansættelse væsentligt op i hele 9 måneders perioden. Ved ansættelse i den offentlige sektor bibeholdes den eksisterende sats, der for 1981 er på 20 kr. pr. time i hele 9 måneders perioden.

Selv om en forøgelse af støttesatsen ved ansættelse i den private sektor vil medføre, at flere langtidsledige placeres her, vil den forøgelse af antallet af ledige, der bliver omfattet af ordningen, indebære en yderligere belastning for kommunerne. For at kompensere herfor bør staten forpligte sig til at skaffe jobtilbud til og betale for en vis del af alle registrerede langtidsledige. I samme forbindelse bør overvejes, hvorvidt amtskommunerne kan inddrages på lignende måde.

Såfremt en langtidsledig afslår et jobtilbud efter ordningen, bør det medføre, at spørgsmålet, om den langtidsledige er til rådighed for arbejdsmarkedet, tages op til en konkret vurdering.

Den eksisterende jobtilbudsordnings øvrige regler bibeholdes. Dette indebærer bl. a., at ansættelse skal ske på normale løn- og ansættelsesvilkår, at ansættelsen af en langtidsledig skal medføre en nettoudvidelse af antallet af ansatte hos vedkommende arbejdsgiver, og at medarbejderne har indflydelse på, om en langtidsledig kan og bør ansættes.

Fremrykningen af jobtilbudsordningen vil for så vidt angår de arbejdsløshedsforsikrede unge i øvrigt betyde, at jobdelen af de i Århus og Storstrøm igangsatte ungdomsgarantiforsøg efterhånden opløses af jobtilbudsordningen. Dette vil betyde lettelse af presset på garantiforsøgene, således at uddannelsesdelen, der er den vigtigste, kan overvejes prioriteret, især når den sammenholdes med de ovenfor nævnte initiativer inden for er-

[Arbejdsministeren]

hvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne. Målet er, at alle unge efter 6 måneder får et uddannelsesstilbud i overensstemmelse med folketingsets principbeslutning om ungdomsuddannelserne. For de unge, der ikke ønsker et uddannelsesstilbud, vil det blive overvejet at fremrykke jobtilbudsordningen til ikrafttræden efter 6 måneder.

Jobskabelse

11. De nuværende muligheder for kommuner og amtskommuner til at iværksætte initiativer, der skaber nye arbejdspladser, er snævre. Det gælder initiativer i kommunal regie, men i særlig grad initiativer, der inddrager den private sektor. Faren for konkurrenceforvridning på traditionelle erhvervsområder, de kommunale budgetrammer og de begrænsede statslige tilskud til beskæftigelsesinitiativer har gjort det vanskeligere for kommunerne at imødegå de uheldige konsekvenser af den stigende arbejdsløshed.

På dette område er der derfor behov for væsentlig større spillerum for de forskellige myndigheder, organisationer og private virksomheder.

For at give debatten herom et så konkret udgangspunkt som muligt vil regeringen pege på en ordning, hvorefter kommuner og amtskommuner, men også i stort omfang private virksomheder m.v., kan sætte opgaver i gang, der ellers ikke ville blive udført – uanset at de samfundsmæssigt set vil være rentable – og dermed skabe nye arbejdspladser.

Typiske områder kan være ekstraordinære initiativer inden for isolering, andre energiinitiativer, genbrug, miljø, kollektiv trafik og almene byfornyelsesaktiviteter. Man vil i denne forbindelse blandt andet bygge på de initiativer, der er under forberedelse i de pågældende ministerier. En række af disse opgaver vil i øvrigt kunne give mulighed for nye erhvervs- og beskæftigelsesområder for kvinder.

Hvor det er hensigtsmæssigt, bør private virksomheder inddrages ved planlægningen af disse opgaver, f. eks. ved, at hele opgaven tilrettelægges og udføres af en privat virksomhed, eller ved, at den private virksomhed deltager som underleverandør, entreprenør eller på anden lignende måde.

For hver ledig, der beskæftiges ved sådanne ekstraordinære opgaver, yder staten, hvad

enten det er i privat eller offentlig regie, et tilskud til timelønnen. Dette tilskud vil afløse de nuværende § 97 a-tilskud i henhold til lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. og ikke være begrænset til det beløb, der for tiden er afsat hertil.

Den nuværende ordning med, at kommuner og amtskommuner er forpligtet til at anvende et vist beløb til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed (lov nr. 488), bibeholdes, dog således at den foreslåede jobskabelsesordning afløser den nuværende ordning med beskæftigelsesarbejder. Udgifter til lære- og praktikpladser, der ligger ud over den obligatoriske kvota, som foreslået ovenfor, vil kunne afholdes af lov 488-midler.

Ved iværksættelse af de samfundsøkonomisk rentable opgaver, som ellers ikke ville blive udført, kan den statslige støtte efter nærmere fastlagte kriterier ved beskæftigelse af ledige f. eks. være på 30 kr. pr. time i de første 6 måneder og 20 kr. pr. time i yderligere op til 6 måneder.

Ud over den nævnte betingelse om, at opgaverne skal være ekstraordinære, skal der være tale om en nettoudvidelse af antallet af ansatte hos vedkommende arbejdsgiver, og de ledige skal anvises af AF.

Arbejdsmarkedsnævnene, der skal virke koordinerende og initiativtagende mellem de forskellige lokale og regionale myndigheder og organisationer af betydning for arbejdsmarkedet, bør også have en central rolle i en evt. jobskabelsesordning. Nævnene bør således godkendes de forskellige projekter, der sættes i gang.

For at kunne varetage denne opgave bør samarbejdet mellem de enkelte kommuner og nævnene yderligere forstærkes for at kunne tilvejebringe et samlet overblik over områdets økonomiske og arbejdsmarkedspolitiske aktiviteter, herunder de relevante dele af de kommunale budgetter og investeringsplaner.

Det bør tillige overvejes, hvilke ressourcer disse opgaver vil kræve af AF og nævnene.

Forslaget om en jobskabelsesordning vil blive nærmere forhandlet med arbejdsmarkedets parter, andre berørte erhvervsorganisationer og de kommunale organisationer. Det bør bl. a. herunder overvejes, i hvilket omfang personer under jobtilbudsordningen skal kunne deltage i de projekter, som etableres under jobskabelsesordningen.

[Arbejdsministeren]

Uddannelse ved afskedigelse

12. I en situation med vanskelige vilkår for erhvervene bør en beskæftigelsesindsats ikke nøjes med først at sætte ind, når afskedigelser er blevet en realitet. Det bør også overvejes, hvorledes afskedigelser kan undgås i tilfælde, hvor en udskydelse vil kunne benyttes på en måde, der er positiv for både virksomheden og den ansatte. Dette kan f. eks. ske ved at give økonomisk støtte til virksomheder, der beholder fyringstruet arbejdskraft, til godkendte uddannelses- eller omskolingsprogrammer.

Teknisk bør en sådan støtteordning formentlig knyttes sammen med reglerne om varsling af afskedigelser i større omfang. Antallet af personer, der har været omfattet af denne lov, var i 1979 ca. 6.000 og vil i 1980 formentlig vise sig at være godt 18.000. Hertil skal lægges et antal afskedigelser på 10 personer og derover, som dog ikke er omfattet af varslingsloven.

Forbedring af reglerne om mobilitetsfremmende ydelser

13. Selv i en tid med stor arbejdsløshed kan der vise sig udækkede behov for arbejdskraft rundt om i landet, og det er bl. a. sådanne tilfælde, der er kendt under navnet paradoksproblemet.

For at øge mobiliteten på arbejdsmarkedet og derved afhjælpe den geografiske side af paradoksproblemet vil regeringen fremsætte lovforslag om ændring af reglerne i arbejdsløshedsloven om mobilitetsfremmende ydelser.

Forslaget betyder, at adgangen til at opnå ydelserne lettes ved, at afgørelsen om tildeling af støtte gøres mere skønsbetonet og mindre regelbundet.

Desuden foreslås støttebeløbene forhøjet, og det kan særlig nævnes, at støtten til dobbelt husførelse for fremtiden vil blive beregnet i forhold til de faktiske udgifter, som er forbundet med at have to husholdninger. Endelig øges start- og etableringshjælp, ligesom disse ydelser fremover automatisk vil blive reguleret hvert halve år.

Styrkelse af erhvervs- og uddannelsesvejledningen

14. For at fremme en række uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske målsætninger, f. eks. praktikpladser til unge og styrkelse af kvindernes erhvervs muligheder, er der et stort behov for at forbedre erhvervs- og uddannelsesvejledningen.

På baggrund af betænkning nr. 900 om uddannelses- og erhvervsvejledning, som blev afgivet til arbejdsministeren i eftersommeren 1980, er det hensigten at styrke og udbygge de vejledningsordninger, som allerede nu findes under arbejds- og undervisningsministerierne, herunder at se nærmere på samordningen og koordineringen af de enkelte ordninger på såvel centralt som lokalt plan. Der vil specielt blive lagt vægt på en styrkelse og samordning af vejledningen på det regionale plan, hvor hovedindsatsen vil sigte på fremskaffelse og formidling af praktikpladser til unge under uddannelse.

Afspadsering af overarbejde

15. Det er fortsat regeringens opfattelse, at overarbejde bør begrænses mest muligt både i den offentlige og den private sektor, og at overarbejde, hvor det finder sted, principielt bør afspadseres. Herigennem vil der blive skabt grundlag for ansættelse af ny arbejdskraft.

Regeringen vil derfor fortsætte sine overvejelser og drøftelser med andre politiske partier for at skabe grundlag for fremsættelse af forslag til lov om begrænsning og afspadsering af overarbejde.

16. Regeringen har beregnet de beskæftigelsesmæssige, uddannelsesmæssige og økonomiske konsekvenser af forslagene om udvidet kapacitet på erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne, fremskaffelse af nye lære- og praktikpladser samt fremrykning til ét år af jobtilbudsordningen.

Den samlede stigning i antallet af helårspladser i beskæftigelse eller uddannelse vil for 1981 blive godt 10.000. I 1982 vil dette tal vokse til knap 40.000 nye helårspladser, og i 1983 vil tallet være knap 45.000 pladser.

Hertil kommer virkningen af den skitserede jobskabelsesordning, den nye mulighed for uddannelse ved afskedigelse og bestræbelserne på at begrænse og afspadserer overarbejdet i den offentlige og private sektor.

[Arbejdsministeren]

Det er regeringens opfattelse, at man ved den nærmere udformning af disse og andre ideer og gennem udfoldelse af lokalt initiativ kan øge den samlede effekt af de foreslåede initiativer betydeligt. For 1981 skønnes bruttoudgifterne at blive godt ½ mia. kr. og omkring 1½ mia. kr. de efterfølgende år. Disse bruttoudgifter vil imidlertid blive opvejet af tilsvarende besparelser på udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge og bistandshjælp, navnlig hvis det lykkes at inddrage den private sektor i det tilstræbte omfang.

17. Arbejdsløshedsproblemerne er så omfattende ikke mindst for de unge, at løsningen af dem må betragtes som en samfundsopgave, der går på tværs af alle skel. Regeringen lægger derfor op til en bred drøftelse af problemerne og er lydhør over for alle konstruktive bidrag, men må samtidig lægge vægt på, at der hurtigt findes frem til konkrete beslutninger.

I dette perspektiv indbyder regeringen derfor folketingets partier, arbejdsmarkedets og erhvervslivets organisationer samt de kommunale organisationer til at gå ind i en åben og fordomsfri drøftelse.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt, at der vises velvilje på det centrale plan. Opnåelse af de mulige positive resultater vil kræve, at indsatsen også slår igennem i det enkelte lokale område og på den enkelte virksomhed. Regeringen har derfor i sine forslag netop lagt vægt på, at grundlaget og rammerne for indsatsen er en yderligere aktivisering af den positive indsats – ikke mindst over for de unge arbejdsløse – der allerede gennem de seneste år er udfoldet lokalt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at der på dagsordenens bagside har indsneget sig en trykfejl, idet det som nr. 2 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 506) af hr. Alfred Hansen (DR) er stillet til landbrugsministeren og ikke som anført til arbejdsministeren.

Det som nr. 5 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 511), der er stillet af hr. Keld Ander-

sen (KF) til ministeren for skatter og afgifter, udgår efter ønske fra spørgeren til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. 543

1) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Grove (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at SAS har fået koncession på beflyvningen af »embedsmandsruten« København–Bruxelles, når det i praksis har vist sig, at Sterling Airways kan beflyve ruten hurtigere, billigere og bedre, hvilket, da Sterling havde koncessionen, betød betydelige besparelser for det offentlige?«

Skriftlig begrundelse

Sterling Airways startede 1. maj 1980 beflyvningen af »embedsmandsruten«. Flyvningen var tilrettelagt således, at passagererne kunne komme ud og hjem samme dag, hvilket i perioden fra rutens start og frem til 19. december betød budgetbesparelser på ca. en halv mill. kr. som følge af færre udgifter til hoteller og dagpenge. Siden fik SAS koncessionen på ruten og startede flyvningen 5. januar i år. SAS' rejsetid er længere, og derfor rejser embedsmændene aftenen i forvejen. Herved opnås de tilsigtede besparelser ikke. Således er ruten af embedsmændene benyttet mindre end Sterlings taxifly, hvilket koster uhyre summer i rejseudgifter samt ekstra mandskab og tid.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Med baggrund i det af hr. Grove stillede spørgsmål vil jeg gerne minde om, at SAS har koncession på samtlige udenrigsruter, således også inklusive Bruxelles, og man har naturligvis også beflojet denne vigtige destination hele tiden. Derimod har der i en periode været tale om, at udenrigsministeriet har ladet udføre nogle taxaflyvninger om morgenen til Bruxelles for de embedsmænd, hvis rejser betales af udenrigsministeriet. Taxaflyvningen har rent faktisk været udført af Sterling Airways.

Igennem en tid foretog vi i ministeriet for offentlige arbejder efter anmodning fra udenrigsministeriet sonderinger hos SAS med henblik på at få en morgenafgang fra Kø-

[Ministeren for offentlige arbejder]

benhavn så tidligt, at det var muligt for de statslige EF-rejsende at nå ned til møder, der begynder kl. 10. SAS så på det tidspunkt ikke nogen mulighed for at indsætte en sådan rute, idet undersøgelser over passagerunderlaget viste, at antallet af passagerer ville blive meget lille, idet man med en afgang omkring kl. 8 ikke havde mulighed for at medtage tilslutningstrafik fra de danske provinsluft- havne eller fra Sverige og Norge.

Udenrigsministeriet ønskede herefter at dække de statslige EF-rejsendes behov ved taxaflyvning. Det var lidt tvivlsomt, om en helt regelmæssig taxaflyvning kunne forenes med taxaflyvningsbegrebet, men da behovet var åbenbart, og da SAS ikke så sig i stand til at dække det, godkendte ministeriet arrangementet, dog som tidsbegrænset.

Udenrigsministeriet, der havde undersøgt mulighederne hos forskellige danske selskaber, entrettede med Sterling. Flyvningen foregik med et jettfly til 10 passagerer. SAS meddelte sidst i 1980, at det sammen med Sabena ville starte en tidlig morgenrute med et indchartret jetpropelfly til ca. 20 passagerer, hvilket vi naturligvis måtte godkende, da SAS nu fulgte opfordringer, der var blevet givet fra ministeriet.

Når vi fra ministeriets side var stærkt interesseret i, at der blev etableret egentlig ruteflyvning, var det for også at tilgodese de mange rejsende fra erhvervslivet, som deltager i møderne i Bruxelles. De havde som hidtil måttet tage af sted aftenen før, hvis de skulle til formiddagsmøder i Bruxelles, og i tilfælde af møder, der sluttede omkring frokosttid, havde de måttet vente til aftenflyet, hvor der nu er mulighed for at tage hjem midt på eftermiddagen.

Jeg har vanskeligt ved at forstå, hvis det hensyn, der her er taget til erhvervslivet, ikke har forståelse hos hr. Grove. Flyet afgår fra København 20 minutter tidligere, end taxaflyet gjorde, og hvad angår hr. Groves påstand om billetprisen, kan jeg oplyse, at transportudgiften pr. embedsmand har været den samme ved transport med Sterling som med rutefly.

Må jeg til slut tilkendegive, at jeg på den foreliggende baggrund gerne havde set, at SAS og Sabena havde indchartret Sterling til denne flyvning. Jeg har imidlertid ikke mulighed for at stille krav herom; det må jeg sige samtidig.

Grove (KF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Det er helt klart, at SAS har koncessionen på flyvningen – det er vi enige om – men der kan altså gives dispensationer, således at også andre kan komme i gang. Det har vist sig flere gange, at når der skal startes en flyvning, siger SAS altid, at der ikke er muligheder for det, og så kommer der et privat selskab, der kan gøre det. Vi så det, da ruten til Færøerne skulle startes, vi har set det her, og vi har flere andre tilfælde. Når det så går godt, kommer SAS med sin koncession i hånden og siger: nu skal de stoppes.

Fra konservativ side er vi i høj grad tilhængere af, at vi skal hjælpe erhvervslivet så godt som muligt. Jeg mener, vi har haft et dygtigt flyveselskab, og vi har haft flere her i Danmark, som vi også godt kan tage hensyn til. Der har været en tendens til, at den udvikling, der skal ske i flyvningen her i Danmark, skal skabes af vore private flyveselskaber, og når så det begynder at gå godt, kommer man fra Stockholm og siger: nu vil vi gerne overtage det.

Derfor vil jeg bede ministeren undersøge følgende: når SAS har sagt nej én gang for alle, som de gør, når man beder dem om at oprette en rute, og så et privat selskab går i gang og får en rute til at fungere, kan vi da skaffe mulighed for, at de private selskaber, der har startet, også får lov til at fortsætte? Kun på den måde vil de fortsat udføre det stykke pionerarbejde, som de på mange områder har udført for os. Jeg synes, det koster Danmark dyrt og mange dyre arbejdspladser, hvis det er SAS, der skal bestemme udviklingen. Det har jo vist sig, at de private kan gå foran.

Ernst Schmidt (FP):

Jeg kan i store træk tilslutte mig spørgere-ns indlæg og vil i tilslutning hertil spørge ministeren, hvilke økonomiske konsekvenser det har haft, at man har skiftet flyforbindelse. Jeg mener, som der står i spørgsmålet, at Sterling Airways kan gøre det billigere. Jeg tror altså, at det har været en dårlig forretning. Man henholder sig til, at man har gavnnet erhvervslivet. Jeg mener også, man skal gavne erhvervslivet, men det gør man ikke ved at nedlægge en privat flyverute.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

I anledning af det af hr. Ernst Schmidt stillede spørgsmål vil jeg gerne gentage, hvad jeg allerede har sagt i min besvarelse af hr. Groves spørgsmål, nemlig at transportudgiften pr. embedsmand efter det for mig oplyste har været den samme ved transport med Sterling Airways som med rutefly. Det må være et klart svar også på det af hr. Ernst Schmidt stillede spørgsmål.

Når hr. Grove nu stiller mig spørgsmålet om, hvad der kan ske, hvis SAS siger nej, må jeg hertil for det første sige, at SAS endnu ikke har sagt nej; det fremgår også meget klart af min besvarelse.

For det andet må jeg tilkendegive, at hvis SAS afstår fra at udnytte den fortrinsret, som koncessionen giver koncessionshaverne, står det selvfølgelig den til enhver tid siddende minister for offentlige arbejder frit for at give koncession til andre interesserede selskaber. Det er det korrekte svar, som jeg kan give på det meget kontante spørgsmål, hr. Grove stillede mig, og det er et svar, der er givet med baggrund i de gældende vilkår.

Når det er sagt, skal jeg gerne føje til, at jeg ikke har i sinde at gå længere i min besvarelse af dette sidste spørgsmål, idet jeg som minister aldrig har fundet det rigtigt at gøre forsøg på at udtale mig om tænkte situationer.

Til allersidst må jeg sige, at jeg stod uforstående over for den meget kritiske røst, der kom fra hr. Groves side over for SAS. Jeg fik nærmest det indtryk, at hr. Grove ikke er bekendt med, at der også er privat investeringskapital i DDL og i SAS; det er jo en kendsgerning. Men det er måske privat investeringskapital, som ikke har særlig interesse hverken hos hr. Grove eller i det parti, som hr. Grove tilhører. Er det tilfældet, er det vel også væsentligt at få det konstateret ved en lejlighed som denne.

Grove (KF):

Ministeren har jo en tendens til at få nogle politiske og polemiske bemærkninger kædet ind i sine svar og er vældig god til det. Når jeg i dette tilfælde er kritisk over for SAS, er det ud fra et ønske om, at det private erhvervsliv skal have lov til at udvikle sig. Vi har før i tiden mange gange sagt, at SAS på

nogle områder gør et godt stykke arbejde, men at de bare ikke skal lulle sig i sovn, og vi har haft bl. a. Sterling til at holde dem på mærkerne.

Det var på den baggrund, jeg sagde – og det var jo ikke nogen tænkt situation – at når SAS efter undersøgelser afgør, at der ikke er grund til at starte den rute, fordi det ikke kan løbe rundt, er SAS gået imod en udvikling, og havde Sterling ikke startet ruten, havde ministeren siddet med den fornemmelse, at SAS havde ret. Nu sker der det, at Sterling får den i gang og får den til at fungere, hvorefter SAS kommer og siger: vi har koncessionen, nu skal vi nok overtage den. Det samme skete med ruten til Færøerne. Dét er det, jeg siger: når SAS på grundlag af en undersøgelse siger, at det kan ikke gå at starte en rute, må ministeren for fremtiden være hård og konsekvent og sige til SAS: afgiver I så jeres ret, for så vil jeg gå til andre firmaer. Jeg takker for, at jeg fik det klare svar, at det vil blive den fremtidige linje fra den nuværende minister.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

For god ordens skyld bør jeg vel tilkendegive, at hr. Grove hverken med sit første eller nu med sit andet indlæg har anfægtet eller gjort forsøg på at anfægte det korrekte i den besvarelse, jeg her har givet på hr. Groves spørgsmål, og det må være det væsentlige at få det fastslået.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 506

2) Til *landbrugsministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Hvad kan ministeren oplyse om afslutningstidspunktet for matrikeldirektoratets behandling af de jordhandeler, som for 10–15 år siden blev indgået mellem det offentlige som sælger og Anders Pilegaard, Lillemarksgyden 10, Gelsted, samt Karl Kr. Borup, Groftebjergvej 87, Vissenbjerg, som køber?«

Skriflig begrundelse

Kommissarius ved statens ekspropriationer på Øerne afhændede ved skrivelse af 14. fe-

[Alfred Hansen]

bruar 1964 på vegne af besigtigelses- og ekspropriationskommissionen et ca. 3,8 ha stort areal fra en ekspropriation i forbindelse med motorvejsanlægget over Fyn til Anders Pilegaard.

I skrivelse af 18. januar 1964 tilbød kommissarius arealet på bl. a. følgende betingelse: »Det bemærkes, at kommissariatet vil drage omsorg for, at køberen uden yderligere udgift får tinglyst adkomst på arealerne, men først til sin tid, når tilsvarende adkomstberigtigelse foretages med hensyn til de øvrige til vejanlægget eksproprierede arealer.«

Ved skrivelse af 13. februar 1980 modtog Anders Pilegaard fra kommissarius oplysning om, at matrikeldirektoratet forventede sagen afsluttet i løbet af ca. et halvt år.

Det kan oplyses, at Anders Pilegaard endnu ikke har modtaget meddelelse om, at sagen er afsluttet.

Om sagen vedrørende Karl Kr. Borup kan oplyses, at han i 1970 på tilsvarende vis købte og betalte ca. 12.000 kr. for ca. 4,5 tdr. land. Karl Kr. Borup har oplyst, at aftalen var, at staten skulle sørge for tinglysning af hans skøde, hvilket endnu ikke er sket.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Den første handel, hr. Alfred Hansen nævner, er indgået mellem det offentlige og Anders Pilegaard, Gelsted. Jeg kan oplyse, at den ejendomsretlige berigtigelse i matrikel og tingbog af denne handel, indgår i den sag, jeg redegjorde for her i folketinget den 21. januar, da jeg besvarede hr. Alfred Hansens spørgsmål om en anden handel i forbindelse med motorvejsanlægget. Som jeg dengang oplyste, er sagen færdigekspederet i matrikeldirektoratet den 2. december 1980. Det areal, som Anders Pilegaard har købt, er sammenlagt med hans ejendom matr.nr. 1 c Ålsbo by, Brørup. Sammenlægningen er noteret i tingbogen på grundlag af meddelelse fra matrikeldirektoratet, og det er derfor ikke nødvendigt, at der bliver udfærdiget skøde.

Den anden handel, hr. Alfred Hansen har bedt mig oplyse om, er indgået mellem det offentlige og Karl Kr. Borup, Vissenbjerg. Berigtigelsen af denne handel indgår i en større sag, der omfatter den del af motorvejsanlægget, som ligger i Vissenbjerg sogn. Sagen er indkommet til matrikeldirektoratet den 12. januar 1977. Som det ofte er tilfældet med sager af så stort omfang, er der ved di-

rektoratets gennemgang af sagen konstateret forskellige mangler. Sagen er derfor i september 1980 sendt tilbage til den ledende landinspektør til supplerende oplysninger. Når sagen kommer tilbage til direktoratet, vil den blive færdigbehandlet så hurtigt som muligt.

Jeg kan oplyse, at det areal, som Karl Kr. Borup har købt, vil blive sammenlagt med hans ejendom matr.nr. 10 gl Grøftebjerg Gårde, Vissenbjerg, og der skal derfor heller ikke udfærdiges skøde i dette tilfælde.

Det lader til, at hr. Alfred Hansen mener, at matrikeldirektoratet skal give meddelelse til de berørte grundejere, når sagerne er færdigekspederet. Forholdet er imidlertid det, at direktoratet ikke sender meddelelse til grundejerne, men at meddelelse om de matrikulære forandringer sendes til kommissarius ved statens ekspropriationer på Øerne. Direktoratet sender også meddelelser om matrikulære forandringer til tinglysningsdommer og kommunalbestyrelse, og det er derved sikret, at tingbogen og det kommunale ejendomsregister bliver ført à jour.

Til slut vil jeg nævne, at kommissarius på Øerne har oplyst over for mig, at samtlige købere har fået at vide, at der ville gå år, før den formelle adkomst ville blive ordnet. De har derfor fået tilbudt, at der kunne udfærdiges særskilte ekspeditioner vedrørende de enkelte køb under forudsætning af, at de selv betalte merudgifterne, som skønsvist blev anslået til 1.000 kr. Men det har ingen af køberne ønsket.

Kommissarius har også oplyst, at samtlige tiloversblevne arealer er afhændet til meget gunstige priser, og at overdragelserne er sket uden udgift for køberne. Der har således hverken været udgift til stempel, tinglysning eller udfærdigelse af adkomstdokumenter. Køberne har straks kunnet råde over arealerne, som de i flere tilfælde først senere har betalt ejendomsskat af, og de har frit kunnet afhænde og pantsætte den ejendom, som det købte areal skulle henlægges under.

Alfred Hansen (DR):

Tak til ministeren for svaret. Når jeg har fulgt de sager op, som er analoge med den sag, jeg rejste for en lille måneds tid siden, har det to årsager. For det første det rent principielle, at jeg mener, det er forkert, at

[Alfred Hansen]

det offentlige anlægger en procedure for ekspropriationer og salg af jord ved ekspropriation, som tager op til i det nævnte tilfælde 17 år. For det andet er det aktuelle problem, at de, der har købt arealerne for 15-17 år siden, naturligvis gerne vil vide, om det er matrikuleret, om det er tinglyst, og om de kan sælge deres gård med tilhørende arealer eller de indkøbte arealer er tinglyst for sig selv.

Jeg er naturligvis vidende om, at sagen skal køre uden ekstra udgifter for køberne, idet det er indeholdt i de købsbetingelser, som kommissarius har opstillet ved tilbuddet, for hr. Pilegaards vedkommende et tilbud, der er givet 18. januar 1964.

Hvad angår problemet, om det skal tinglyses selvstændigt eller lægges sammen med den allerede eksisterende ejendom, vil jeg gerne bede ministeren om en forklaring på, at man fra kommissarius den 18. januar 1964 som betingelse for købet skriver:

»Det bemærkes, at kommissariatet vil drage omsorg for, at køberen uden yderligere udgift får tinglyst adkomst på arealerne, men først til sin tid, når tilsvarende adkomstberigtigelse foretages med hensyn til de øvrige til vejanlægget eksproprierede arealer.«

Efter skrivelse af hr. Pilegaard til kommissarius svarer kommissarius den 13. februar 1980:

»Det pågældende areal vil i forbindelse med berigtigelsen blive direkte inddraget under Deres ejendom, matr.nr. 1 c, Ålsbo by, Brørup, således at der ikke bliver anledning til at tinglyse Deres adkomst.«

Disse to skrivelser må jeg vurdere som værende modstridende. Jeg vil gerne have en forklaring fra ministeren på dette modsætningsforhold.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Kommissarius har formentlig ment, at arealet skulle lægges ind under den pågældende mands ejendom på en sådan måde, at det fremgik af tingbogen, at han ejede den jord, der var tale om, og det behøver altså ikke at foregå ved et skøde. Bliver det lagt ind under et matrikelnummer og den matrikulære forandring noteret i tingbogen, har han tinglyst adkomst også til det nye stykke jord. Han kan så få udfærdiget en tingbogsattest på den ejendom, som også det pågældende styk-

ke jord vil være indeholdt under. Jeg kan derfor ikke se, at der er den helt store modstrid, selv om det, når man læser det op på den måde, hr. Alfred Hansen gjorde, kunne lyde, som om der var det. I den praktiske verden er der ingen modstrid i det.

Alfred Hansen (DR):

Jeg kan oplyse ministeren om, at hr. Alfred Hansen har læst det op, som kommissarius har skrevet til den pågældende.

Jeg vil gerne stille det supplerende spørgsmål til ministeren, om ministeren er vidende om, hvor mange sager der på vestmotorvejen på Fyn endnu ikke er færdigbehandlet. Jeg kan forstå, at Karl Kr. Borups endnu ikke er færdig. Jeg ville i grunden gerne høre, om ministeren havde et tal med i lommen, så man kunne få en fornemmelse af, hvor langt man er med ekspropriationerne og færdigbehandlingen af dem. Jeg mener også, det må være rimeligt, at man tilstiller lodsejerne, altså køberne, en bekræftelse på, at sagen nu er afsluttet; navnlig når de sager, som jeg her har taget op, har betydet, at mange har skrevet til kommissarius og forespurgt, om ikke snart sagen var afsluttet, og kommissarius har svaret, at det vil tage et halvt år, hvorefter der går næsten et år, synes jeg, det var en helt naturlig service over for de pågældende, at man lige lod dem få et brevkort eller på anden måde gav dem besked om, at sagen var afsluttet. Hvad angår den fremtidige procedure, vil jeg gerne spørge ministeren, om der er noget, der vil kunne ændres, således at man kan få sagerne afsluttet på et tidligere tidspunkt, hvilket dels vil være til glæde for køberne, dels vil formindske irritationsmomenterne hos det offentlige, for jeg er vidende om, at der er mange instanser, der er impliceret: der skal være skelafmærkninger, og planer skal udtegnes, der skal tilsendes matrikulære sager til landinspektøren, ledende landinspektør skal have sagen, og det skal til matrikeldirektoratet.

Jeg vil gerne bede om ministerens vurdering af følgende forslag til en anden procedure for den slags sager. Punkt 1: de store arbejder burde deles op i mindre afsnit. Punkt 2: der bør indføres en stram tidsplanlægning, der hele tiden følges op, som det nu sker ved amtslige ekspropriationer. Punkt 3: der burde ske berigtigelse på projektstadiet,

[Alfred Hansen]

og endelig punkt 4: funktionen »ledende landinspektør« burde decentraliseres ved udnævnelse af mindst én ledende landinspektør for hvert amt.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Det, hr. Alfred Hansen nu spørger mig om, ligger langt ud over, hvad der var angivet i spørgsmålet, så jeg har ikke mulighed for at svare på det. Jeg kan således ikke oplyse, hvor mange sager der er af den pågældende art, og hvor mange der ligger til behandling.

Hvad angår spørgsmålet om, at man skulle sende besked til lodsejerne, vil jeg sige, at matrikeldirektoratets procedure er, at de sender besked til dem, der har rekvireret dem til at foretage en matrikulær forandring. Det vil sige, at de giver besked til kommissarius om, at nu er der sket de og de matrikulære forandringer, og så må det være kommissarius, der tager stilling til, hvad der videre skal ske, og kommissarius henhører ikke under landbrugsministeriet.

Hvad angår den fremtidige procedure, vil jeg bare sige, at jeg ikke her kan tage stilling til alle de omfattende spørgsmål, hr. Alfred Hansen stiller, men jeg så selvfølgelig også gerne en hurtigere sagsbehandling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 507

3) Til *arbejdsministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Er ministeren enig med den fremstående socialdemokrat, TV-manden Flemming Madsen, når denne udtaler: »Vi er alle hinandens lommetyve«?»

Skriftlig begrundelse

Det er sjældent, at en fremtrædende socialdemokrat som f.eks. Flemming Madsen så klart og utvetydigt siger sandheden om den arbejdsmarkedspolitik, der bliver ført. Derfor er det af interesse for offentligheden at få at vide, om arbejdsministeren deler de synspunkter, som Flemming Madsen giver udtryk for i B.T. den 23. januar i et interview.

Poulsgaard (FP):

Det er sjældent, man får sandheden så klart og præcist konstateret, som Flemming Madsen gør det i den citerede udtalelse. Jeg forventer ikke, at arbejdsministeren står op og siger, han er enig, for hvis han gjorde det, var han jo færdig med LO, og så var han ikke arbejdsminister længere. Men jeg ville gerne have dette spørgsmål og hele den artikel optrykt i Folketingstidende, for jeg synes, Flemming Madsen rammer noget så centralt i de spørgsmål, han her stiller, at de burde stå i Folketingstidende, men det tillader forretningsordenen heller ikke. Men nu vil jeg citere lidt af det. Hr. Flemming Madsen siger til B.T. den dag, at vi hypnotiseres omtrent til at tro, at det er lønmodtagernes interesse, og vi ved også, at det er en kamp mellem arbejder og kapitalen. Men frit oversat siger Flemming Madsen, at det er løgn og bedrag; når den ene gruppe, som han siger et andet sted i artiklen, på 700.000 i en offentlig sektor – og det er altså ansatte i Danmarks Radio iberegnet – skal have 6–7 pct. lønstigning, ja, så må den lønstigning nødvendigvis komme fra alle andre lønmodtagere i form af højere skatter og højere afgifter, og derfor er det, han siger: vi er alle hinandens lommetyve.

Han siger også noget helt tredje. Han siger: magten skal tilbage dertil, hvor magten hører hjemme, nemlig i folketinget. Men nu tilhører arbejdsministeren jo et ansvarligt parti, der siger: vi er ansvarlige politikere. Vi siger søreme, at det er organisationerne, der skal aftale den slags ting, men hr. Flemming Madsen har naturligvis ganske ret, når han siger, at magten skal tilbage til folketinget. Det er folketinget, der skal sørge for, at der er penge til folkepension, at der er hospitalspenge, at der er undervisningspenge. Det er folketinget, der skal sørge for det.

Som sagt forventer jeg ærlig talt ikke, at ministeren er enig med Flemming Madsen, men det vil være spændende at høre, hvad ministeren har at sige i denne anledning.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Der er stillet mange opfindsomme spørgsmål i folketinget siden valget i 1973, men jeg mener nok, at det spørgsmål, hr. Poulsgaard netop har stillet, må betegnes som et af de mest opfindsomme. Man har undertiden indtryk af, at der ligefrem er en konkurrence i

[Arbejdsministeren]

fremskridtspartiets folketingsgruppe, ikke mindst mellem hr. Voigt og hr. Poulsgaard, om, hvem der kan stille det mest opfindsomme spørgsmål. Jeg vil nok sige, at i den konkurrence må hr. Poulsgaard med dette spørgsmål føre med flere længder. Man kan næsten tale om en Taroks arvtager i dansk politik med det spørgsmål, der her er stillet.

Kan man virkelig forlange, at medlemmer af regeringen i spørgetiden i en krisetid skal stå inde for et interview i en avis blot under henvisning til, at den, der har givet interviewet, er medlem af det samme parti, som regeringen udgår fra. Så vidt jeg husker, er der 110.000 medlemmer af socialdemokratiet – der burde være mange flere, det vil jeg gerne indrømme hr. Poulsgaard. Der er 110.000 medlemmer af socialdemokratiet. Nu er vi altså blevet bedt om at kommentere ét partimedlems synspunkter på én sag. Hvad så med de 109.999 andre partimedlemmers synspunkter ikke blot på denne sag, men på andre sager?

Jeg vil selvfølgelig til hver en tid diskutere hr. Poulsaards synspunkter med hr. Poulsgaard, og hr. Poulsgaard må meget gerne diskutere mine synspunkter med mig, men skal vi ikke overlade vurderingen af hr. Flemming Madsens synspunkter til den almindelige offentlige debat og derved spare folketingets sparsomme tid.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg ved, at vi i folketinget har den regel, at når man citerer, skal man anføre, hvor man har citatet fra. Det er helt i orden. Men man burde egentlig også have den regel, at når man nævner en mands navn, skulle man sige, hvem det var. Jeg vil gerne bede ministeren oplyse: hvem er egentlig Flemming Madsen?

Voigt (FP):

Når ministeren trækker mig ind i sin besvarelse, bliver jeg nødt til at sige til ministeren, at selv om man før 1973 ikke plejede at stille spørgsmål, har jeg én gang forklaret den socialdemokratiske regering, at »plejer« er død. Det skal ministeren lægge sig på sinde. Både hr. Poulsgaard, hr. Voigt og andre medlemmer af fremskridtspartiets folketingsgruppe stiller de spørgsmål, vi synes er relevante, og vi er hamrende ligeglade med, om

arbejdsministeren eller andre ministre heroppefra kommer med flabede svar. Vi vil slide de trin her tynde, så længe I misregerer Danmark på den måde, som I gør. Husk det!

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at når man beder om ordet som medspørger, skal indlægget indeholde et spørgsmål.

Poulsgaard (FP):

Det er da meget sjovt at stå heroppe og diskutere Tarok, og at ministeren kan tage kegler på nogle flabetheder. Undskyld, men det er det. For hvad er det, hr. Poulsgaard har forsøgt på nu gennem 20 år? At få en dialog med socialdemokratiet. Hvorfor har vi krisetider? Fordi det er gået lige præcis, som hr. Flemming Madsen siger i den artikel til B.T., og derfor hænger denne problemstilling sammen med krisetider i allerhøjeste grad. Derfor er det vel et af de mest relevante spørgsmål, der nogen sinde er blevet stillet i denne sal. Ministeren kan da godt tro, at ministre er sådan nogle guder, der ikke må ulejliges, men ministerens eget dagblad, Aktuelt, har da i hvert fald også taget fat på det, og det, Aktuelt skriver om hr. Flemming Madsen, den kendte TV-journalist, er ikke småting. Det tillader tiden ikke at jeg citerer heroppefra, men det viser simpelt hen, hvordan det ligger. Så kommer ministeren her og taler om de andre 110.000 medlemmer. Det er en fremtrædende mand i en offentlig debat, en mand, der har adgang til millioner af danske ofte flere gange om ugen, og hans synspunkter er selvfølgelig meget, meget relevante i debatten om, hvorfor vi bevæger os i krisetider. Kan ministeren ikke give et sagligt svar, men kun komme med nogle flabetheder, er jeg skuffet over arbejdsministeren. Vi har før kunnet snakke sammen på en saglig måde; lad os fortsætte med det.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg opfattede hr. Voigts indlæg som et spørgsmål til mig om, hvorvidt jeg ville betegne mit eget svar på hr. Poulsaards spørgsmål som værende flabet. Hertil vil jeg gerne sige, at mit svar er nej, idet jeg tværtimod roste hr. Poulsgaard for at stille meget opfindsomme spørgsmål.

Når hr. Poulsgaard imidlertid insisterer på at få en besvarelse af spørgsmålet, om vi alle

[Arbejdsministeren]

er hinandens lommetyve, vil jeg sige, at jeg kender ikke den nyeste statistik på dette område, men det er ikke mit indtryk, at det er nogen særlig dækkende karakteristik af holdningerne på det danske arbejdsmarked.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 531

4) Til *arbejdsministeren* af:

Dyremose (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til at ændre den beslutning, der er truffet af arbejdsmarkedsnævnet i Frederiksborg amt, og som indebærer, at arbejdsformidlingen i det fremtidige arbejde med indvandrere og disses danskundervisning primært vil komme til at samarbejde med Arbejdernes Oplysningsforbund?«

Skriftlig begrundelse

Arbejdsformidlingen i Frederiksborg amt havde taget initiativ til, at samtlige oplysningsforbund i samarbejde skulle etablere undervisningsvirksomhed. Dette nægtede AOF, der beskrev sig selv som arbejderbevægelsens serviceorgan og hævdede, at man derfor burde have eneret på undervisningen af indvandrere.

Arbejdsmarkedsnævnet tog denne holdning til efterretning, således at arbejdsformidlingen vil kanalisere fremtidige kursister til AOF.

Dette indebærer, at andre organisationer, som i dag dækker $\frac{2}{3}$ af voksenundervisningen i Frederiksborg amt, og som har erklæret sig i stand til at løse opgaven i samarbejde, reelt er udelukket fra at undervise indvandrere. Dette forekommer at være i strid med sædvanlig demokratisk praksis, hvorfor jeg håber, at ministeren vil tage initiativ til at omgøre beslutningen, således at oplysningsforbundene behandles ens.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg er enig med spørgeren i, at AF, arbejdsformidlingen, som offentlig myndighed bør behandle private organisationer som oplysningsforbundene ens. Det samme standpunkt har været taget af arbejdsdirektoratet og arbejdsmarkedsnævnet i Frederiksborg amt. Arbejdsmarkedsnævnet i Frederiksborg

amt har drøftet denne sag meget nøje og bl. a. søgt at få oplysningsforbundene og skolelederne for specialundervisning af voksne til at samarbejde om den for fremmedarbejderne så helt afgjort nødvendige danskundervisning.

Formålet må være, at AF kun får én samarbejdspartner i hvert af amtets 8 AF-underområder. Denne betingelse skulle nødvendigvis opfyldes, da det ressourcemæssigt er umuligt for arbejdsformidlingen at indgå i et tæt samarbejde med 68 forskellige skoleledere på amtsplan eller 3–5 forskellige oplysningsforbund i hvert af amtets 19 primærkommuner.

Arbejdernes Oplysningsforbund nægtede imidlertid at være med i samarbejdet under henvisning til, at AOF er et serviceorgan for de faglige organisationer, som indvandrerne står tilmeldt, og at alene AOF derfor skulle forestå den amtsdækkende undervisning. Dette synspunkt støttedes af lønmodtagergruppen i arbejdsmarkedsnævnet. Det samlede arbejdsmarkedsnævn måtte erkende, at det var umuligt for arbejdsformidlingen at indgå i et koordineret samarbejde med samtlige skoleledere og oplysningsforbund i hver primærkommune, som kunne komme i betragtning, og at arbejdsløshedskasserne i Frederiksborg amt via deres ret til støtteundervisning kunne sende deres ledige indvandrermedlemmer på AOFs kurser. Nævnet konkluderede derfor, at selv om det principielt ikke kunne favorisere et enkelt oplysningsforbund, måtte det tage til efterretning, at den helt overvejende del af kursisterne under alle omstændigheder af arbejdsløshedskasserne ville blive kanaliseret til AOF. Når disse forhold tages i betragtning, har arbejdsdirektoratet taget den beslutning, der er truffet i arbejdsmarkedsnævnet, til efterretning, og jeg er enig med arbejdsdirektoratet.

Dyremose (KF):

Jeg takker ministeren for beskrivelsen af sagsforløbet, der er i overensstemmelse med den beskrivelse, jeg er bekendt med. Men jeg synes, ministeren viger uden om det principielle i sagen, for det normale ville jo være, at når én af en række mulige samarbejdspartnere nægter at gå ind i et samarbejde – og det var det, AOF gjorde – følger man det forslag, som de tre tilbageværende forbund, som

[Dyremose]

i forvejen repræsenterer $\frac{3}{5}$ af sprogundervisningen i det pågældende amt, har stillet om at etablere dette samarbejde, som man oprindeligt fra arbejdsformidlingen ønskede. Det vil altså sige, at ministeren er enig i, at bare AOF nægter, så skal vi tilsidesætte demokratiet, så skal vi lade de offentlige instanser henvise til AOF. Og sagen bliver jo endnu mere ubehagelig af, at det under proceduren i sagen er kommet frem, at AOF på et tidspunkt udtrykte overraskelse over, at der overhovedet var blevet indkaldt til det første stormøde, det møde, der var om samarbejdet, da AOF mente at have fået et forhåndstilsagn fra arbejdsformidlingen om, at AOF skulle tage sig af undervisningen i hele amtet. Derefter – baseret på, at man regnede med, at man havde et forhåndstilsagn – uddelte AOF en skrivelse, hvis essens var, at AOF ikke ville samarbejde med de andre. Som følge af dette hændelsesforløb accepterer ministeren altså, at det er de andre – som har fulgt spillets regler, og som har villet opføre sig ordentligt, fordi de gerne ville have del i denne undervisning – der er blevet tilsidesat, og man giver for offentlige midler AOF et monopol på undervisningen af indvandrere. Man kan ikke andet end få den tanke, at det er, fordi fagbevægelsen som helhed ønsker, at stemmeretten, som nu skal anvendes af indvandrere, i hvert fald skal bruges til at stemme socialdemokratisk, for det kan undervisningen også bruges til.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg tror, hr. Dyremose har misforstået mit svar. Jeg startede med at sige, at jeg er enig med hr. Dyremose i, at arbejdsformidlingen som offentlig myndighed bør behandle private organisationer som oplysningsforbundene ens. Herom kan der ingen tvivl være, og jeg har aldrig nogen sinde – og det ligger der heller ikke i mit svar – villet give Arbejdernes Oplysningsforbund en monopolstilling. Men det, hr. Dyremose – hvis han vil prøve at genkalde sig sit eget spørgsmål – rent faktisk spørger om, er, om jeg vil tage initiativ til at ændre den beslutning, der er truffet af arbejdsmarkedsnævnet, altså en afgørelse truffet af arbejdsgivere, lønmodtagere, kommunale repræsentanter og repræsentanter for amtsrådet i Frederiksborg amt, og det er det, jeg har svaret nej til. Jeg har ikke anerkendt

det princip, som hr. Dyremose angriber mig for at have anerkendt her i sidste omgang; jeg har blot sagt, at som sagen ligger nu, vil jeg ikke gribe ind over for arbejdsmarkedsnævnet i Frederiksborg amt. Jeg mener i det hele taget, at der skal meget til – det tror jeg også at hr. Dyremose ville være klar over, hvis han satte sig ind i traditionen på dette område – før en minister ændrer et arbejdsmarkedsnævns afgørelse på et område, hvor arbejdsmarkedsnævnet normalt bliver betragtet som suverænt.

Dyremose (KF):

Jeg synes, at ministeren, inden han fortsætter tonen fra sidste spørgsmål, godt kunne have anerkendt, at jeg rent faktisk også ved, at arbejdsmarkedsnævnene normalt er ret suveræne, og at der derfor skal meget til, før man griber ind; den tradition kender jeg udmærket, den har jeg sat mig ind i, og arbejdsministeren kunne godt have undladt den del af sit svar. Det minder lidt om præsten, der skulle råbe højt, fordi argumentet var svagt. Men jeg mener faktisk, at dette er meget vigtigt, fordi man her giver AOF et monopol, og der er tendenser i retning af, har jeg fået at vide, efter at jeg har rejst dette spørgsmål, at der er ved at ske noget tilsvarende i Århus amt, og at der er ved at ske noget tilsvarende i vestegnen i Københavns amt. Der er altså en tendens til, at AOF i en række amter bevisligt er ved at få et monopol, og der er en udbredt fornemmelse i de andre oplysningsforbund af, at det er det samme, der er ved at ske over hele landet. Ministeren ved udmærket godt, at noget sådant kan være vanskeligt at dokumentere, men det er en udbredt fornemmelse, og derfor kan jeg i hvert fald love ministeren, at jeg vil gøre, hvad jeg kan, for at samle dokumentation for, at det er ved at ske i de andre amter, som det er sket i Frederiksborg amt. Og hvis det virkelig er tilfældet, er det så alvorlig en sag, at arbejdsministeren selv pålægges af folketinget at gribe ind, selv om arbejdsmarkedsnævnene normalt er ret suveræne.

Knud Lind (FP):

Vi har nu hørt, at man mener, det er noget, der vil brede sig. Det er rigtigt, at arbejdsministeren lige i det konkrete tilfælde

[Knud Lind]

måske ikke bør gribe ind, men hvis denne mærkelige undervisningstilbudsform breder sig fra AOFs side, hvad der er mulighed for, agter ministeren så at undersøge dette og eventuelt tage sine forholdsregler, sådan at der bliver en ligelig fordeling? Det er, som om man fornemmer, at den kommunale valgkamp så småt er begyndt.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Hvis jeg svarede ja til det sidste, hr. Knud Lind spurgte om, ville hr. Dyremose med rette blive fornærmet, så det skal jeg nok undlade at gøre og kun sige, at jeg har fastslået det princip i indledningen af mit svar, som jeg mener vi skal stå fast på, nemlig at arbejdsformidlingen som offentlig myndighed bør behandle private organisationer som oplysningsforbundene ens. Og det er klart, at når det er sagt her, vil det også tilgå alle nævnene over hele landet.

Så synes jeg ikke, der var nogen særlig nedvurdering af hr. Dyremoses viden om arbejdsmarkedsforhold og interesse for samme i at sige, at det er en tradition på det danske arbejdsmarked, at man fra ministeriets side skal være tilbageholdende med at gribe ind på sådanne områder, når et nævn har truffet sin afgørelse i enighed mellem lønmodtagerrepræsentanter og de øvrige medlemmer i udvalget har taget stillingen til efterretning. Der lå altså ingen polemik over for hr. Dyremose heri.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Som tidligere meddelt udgår det som nr. 5 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 511) til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. 542

6) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Dyremose (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til en forenkling af den pr. 1. januar 1981 indførte opkrævningsmetode for arbejdsgivernes bidrag til invalidepension og arbejdsløshedsforsikring, som har resulteret i en væsentlig forøgelse af specielt de mindre virksomheders administrative byrde?«

Skriftlig begrundelse

Den vejledning om den nye opkrævningsordning, der for nylig er udsendt fra statskattedirektoratet, har rystet en lang række mindre virksomheder. Med god grund. Vejledningen er meget indviklet, og kravet om, at afregningen skal ske hver måned, forekommer helt unødvendigt.

Ministeren har erklæret, at regering og folketing ikke skal belaste erhvervslivet mere end højst nødvendigt. Denne erklæring bør følges af handling, således at disse bidrag kun opkræves én gang om året.

Som anført i betænkningen afgivet af socialudvalget den 12. december 1980 vedrørende lovforslaget var det mindretal, der modsatte sig den nye ordning, indstillet på i givet fald at føre opkrævningen tilbage til forsikringsselskaberne. Såfremt flertallet fastholder, at opkrævningen skal gennemføres i offentlig regie, så bør indbetalingshyppigheden i hvert fald reduceres til én gang om året, således at de erhvervsdrivende ikke udsættes for den månedlige irritation, det er at skulle udregne og afregne de relativt små beløb.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Nu er det sådan, at fra 1. januar 1981 er her indført en ny opkrævningsmetode, og spørgeren anfører, at den skulle have resulteret i en væsentlig forøgelse af specielt mindre virksomheders administration.

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at den forenkling, som spørgeren navnlig ønsker gennemført, er en opkrævning af bidragene én gang om året i stedet for den månedlige opkrævning, der nu gælder. Tidligere indbetalte arbejdsgiverne disse bidrag én gang om året til forsikringsselskaberne, og det skete i forbindelse med indbetalingen af bidrag til lovpligtig arbejdsskade-forsikring.

Efter den ordning, der er gennemført fra 1. januar i år, skal arbejdsgiverbidragene i stedet indbetales sammen med arbejdsgivernes indbetaling af kildeskat til statsskattedirektoratet. Det er i loven udtrykkeligt bestemt, at arbejdsgiverbidraget for en kalendermåned skal indbetales til statsskattedirektoratet inden for samme frister, som gælder for A-skat vedrørende den samme måned.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Det vil sige, at eventuelle ændringer af indbetalingsfrister og -frister kun kan ske ved lovændring, og det betyder også, at en ændring i givet fald tidligst kan gennemføres med virkning fra 1. januar 1982.

Jeg vil gøre opmærksom på, at den netop gennemførte opkrævningsmetode havde til formål at sikre en hensigtsmæssig og effektiv ordning. Endvidere var der i lovforslaget anslået et merprovenu af ordningen på 120 mill. kr. årligt. Den praktiske udformning af ordningen er tilvejebragt ved samarbejde mellem statsskattedirektoratet, som jeg har ansvaret for, og socialministeriet og arbejdsministeriet, som har lovgivningen på disse områder.

Jeg agter ikke at tage initiativ til ændringer, før det nærmere måtte blive godtgjort, at den nye indbetalingsform for arbejdsgiverne, der er valgt sammen med skatteafregningen, giver urimelige vanskeligheder. I hvert fald må det være en forudsætning for enhver ændring, at statens merprovenu i alle tilfælde opretholdes.

Dyremose (KF):

Jeg synes, det er bedrøveligt, at ministeren, der ellers, hvis han er citeret korrekt, ville være venlig over for erhvervslivet og vise forståelse for erhvervslivet, står her og efterlyser yderligere beviser for, at det er et problem.

Hr. minister, vejledningen om den nye opkrævningsordning fylder 7 tætskrevne sider, som har til formål at forklare de enkelte arbejdsgivere, hvordan de 12 gange om året skal opkræve et beløb pr. medarbejder på i alt 50 kr. til invalidepensionsbidrag, og hvordan de 12 gange om året skal beregne, hvordan de skal betale 538 kr. pr. år i bidrag til arbejdsløshedsforsikringen. Det sidste beløb skal i øvrigt ændres, hver gang dagpengesatsen ændres, så det skal de altså også følge med i. Det er nogle meget udviklede beregninger, og ud over hovedreglen er der en række undtagelser.

Derudover er der 3-4 andre ATP-afledte bidragsformer, som gør, at man har et meget stort administrativt arbejde i specielt de små og mellemstore virksomheder. Det kan godt være, at disse virksomheder ikke har klaget til ministeren – det er måske, fordi de ikke regner med hjælp derfra – men de har i hvert

fald henvendt sig i vid udstrækning til os, og de har klaget deres nød i dagspressen. Det turde være bevis nok for, at dette er et stort administrativt problem for dem. Det er en månedlig irritation, at de nu både skal udregne og afregne beløbet, hvor de tidligere fik det meddelt fra forsikringsselskabet og kun skulle betale det én gang om året. Det er en stor administrativ belastning, det burde man selv kunne se herinde. Vi stemte imod ordningerne i sin tid og påpegede, at de ville have disse konsekvenser. Vi sagde, at vi ville være med til at ændre dem, hvis de blev vedtaget. Vi står stadig væk til rådighed for en lovændring, og jeg er sikker på, at vi kan få dispensation, sådan at den kan komme igennem meget hurtigt.

Fogh Rasmussen (V):

Ministeren har ret i, at alene det, at man gik over til at opkræve disse bidrag over kildekattebetalingerne, burde indebære en administrativ forenkling, men de regler, der er sendt ud, medfører tværtimod en ekstra belastning for de erhvervsdrivende. Således beregnes månedens bidrag til arbejdsløshedsforsikring som månedens samlede ATP-bidrag fra arbejdsgiveren minus ét bidrag multipliceret med en faktor på 1,245. Kan det virkelig være rigtigt, at man skal erhverve sig doktorgrad i matematik for at drive selvstændig erhvervsvirksomhed?

Nu er det jo ikke kun et problem med disse bidrag, der er også mange andre ting. Der er bidrag til ATP, bidrag til Lønmodtagernes Garantifond, bidrag til Arbejdsgivernes Elevrefusion osv. osv. Vi har tidligere rejst den sag, og derfor vil jeg spørge ministeren, om han vil tage initiativ til en samordning og forenkling af alle disse betalinger til kilde-skattedirektoratet, ATP, Arbejdsgivernes Elevrefusion, Lønmodtagernes Garantifond og diverse lovpligtige forsikringer.

Bolvig (RV):

Som repræsentant for et af de partier, der var med til at gennemføre forslaget om arbejdsgiverforsikringsbidrag, vil jeg gerne understrege over for ministeren, at jeg deler nogle af de betænkeligheder, der har lydt her. Vi mener også, der er påført især det mindre erhvervsliv adskillige byrder, og det er da også baggrunden for, at jeg på partiets

[Bolvig]

vegne for nylig henvendte mig til ministerens kollega arbejdsministeren for at bede regeringen overveje, om ikke det var muligt at finde en ordning for alle de 5 ATP-afledte ydelser, om man kunne finde en fælles faktor og derigennem gøre hele systemet lettere og smidigere.

Jeg vil gerne se positivt på ministerens besvarelse og spørge, om det er rigtigt, når jeg opfatter ministeren således, at ministeren vil være villig til at overveje på regeringens vegne eventuelt at ændre systemet med virkning fra 1. januar næste år.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Jeg kan i dette øjeblik kun henholde mig til det, jeg sagde indledningsvis. For det første, at det må være nødvendigt nærmere at få godtgjort de vanskeligheder, der måtte knytte sig til den valgte opkrævningsform, før der træffes beslutning om at ændre den.

For det andet, at det under ingen omstændigheder er praktisk og teknisk muligt at foretage ændringer før til 1. januar 1982.

Jeg skal i øvrigt give den oplysning, at der i forarbejdet – det er en oplysning, som arbejdsministeren har skænket mig – til den lovgivning, der gælder på området nu om opkrævningen, har været overvejelser om at knytte den til ATP, hvad der muligvis kunne have bidraget til en forenkling, men det skal oplyses, at på arbejdsgivernes foranledning sagde ATP nej hertil, og det har altså bidraget til, at vi har fået det system, der i øjeblikket gælder. Mere kan jeg ikke sige på nuværende tidspunkt.

Dyremose (KF):

Selv om jeg her skal stille spørgsmål til ministeren, kan jeg ikke undlade at sige, at den, der overvinder sig selv, er større end den, der indtager en hel stad. Jeg ønsker de radikale velkommen i flokken og håber, at CD og kristeligt folkeparti også kommer, så er der chance for, at vi kan presse regeringen til at gå i gang med en ændring på dette område.

Til det tekniske, som ministeren sagde sidst: man kan jo godt knytte det til ATP-bidragets størrelse, uden at indkrævningen sker sammen med ATP, så der er muligheder for at gøre dette meget enklere, og der er specielt

muligheder for at gøre indbetalingerne noget sjældnere. Jeg håber, at det, at et af de forligspartier, der har været med i sagen, er begyndt ligesom at røre på sig, kan få ministeren til at overveje lidt mere aktivt, end han ellers lagde op til i sit første svar, og ellers er der jo mulighed for, at andre end regeringen kan komme med lovforslag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 510

7) Til undervisningsministeren af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Finder ministeren det korrekt, at staten medvirker til finansiering af russisk propaganda i danske skoler?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge Berlingske Tidende den 26. januar er dansk sikkerheds- og forsvarspolitik taget op til debat under en sovjetisk propagandaturné til danske seminarier og gymnasier. Turneen er startet på Aurehøj statsgymnasium, Gentofte, med deltagelse af en sovjetisk sikkerhedsekspert fra Moskva, og gymnasiets rektor, Søren Brogaard, har ved skrivelse til alle landets lærerrådsformænd tilbudt hjælp til arrangementerne. Udgifterne til propandaugen skal, efter hvad der oplyses, delvis afholdes af den danske stat.

Det kan ikke være rimeligt, at kommunistisk propaganda i danske skoler finansieres ved hjælp af statsmidler.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det spørgsmål, som fru Annelise Gotfredsen her stiller mig, er stillet mig fra hr. Sønderby omtrent ligegyldende, men til skriftlig besvarelse, og jeg har netop svaret hr. Sønderby. Da svaret imidlertid næppe er nået frem til folketinget, vil jeg godt her referere, hvad jeg har skrevet i dette svar.

Baggrunden for spørgsmålet er, at nogle gymnasieskoler i sidste uge afholdt fællestimer med deltagelse af en sovjetisk gæst, hvis besøg var formidlet gennem organisationen Samarbejdskomiteen for Fred og Sikkerhed.

På enhver gymnasieskole skal der i løbet af skoleåret afholdes mindst 8 fællesarrangementer, og formålet med disse arrangementer

[Undervisningsministeren]

er ifølge undervisningsbekendtgørelsen, at eleverne skal have adgang til kunstneriske oplevelser, indføring i aktuelle problemer og orientering om nye perspektiver inden for kunst, videnskab og politik.

Det er ikke ualmindeligt, at organisationer tilbyder politiske og kulturelle arrangementer til gymnasieskolerne og til andre uddannelsesinstitutioner, og der er således ikke noget usædvanligt ved den møderække, som har været afholdt.

Det er gymnasiets fællesudvalg, der består af rektor og repræsentanter for elever og lærere, som har afgørelsen vedrørende fællestimerarrangementerne. Fællesudvalgene har den endelige kompetence til at tilrettelægge fællestimer inden for undervisningsbekendtgørelsens og de bevillingsmæssige rammer. Et fællestimerarrangement af den omtalte art kan som enkeltarrangement ikke siges at være i strid med undervisningsbekendtgørelsen, og der er derfor ikke grundlag for at skride ind over for de enkelte fællesudvalgs beslutninger. Man kan ikke stille krav om, at alle synspunkter på et givet spørgsmål nødvendigvis skal komme til udtryk ved enhver lejlighed. Det afgørende må være, at eleverne ved andre lejligheder får mulighed for at møde andre opfattelser.

Op med hensyn til de omkostninger, der har været afholdt, kan jeg oplyse, at der, så vidt jeg er orienteret, alene er tale om, at skolerne har dækket rejseudgifterne i Danmark for den russiske gæst og hans tolk.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret, men jeg kan jo ikke sige, at jeg er tilfreds med dette. Jeg hørte meget nøje efter, og ministeren nævnede selv, at der skulle være mulighed for at give eleverne en orientering om kunst, politiske emner osv. Spørgsmålet er, om man kan kalde dette for en orientering. Formålet med denne turné har efter det oplyste været at give eleverne »objektive redegørelser« – jeg har selv sat dette i citationstegn – om sikkerhedspolitik, og – som arrangøren, rektor Søren Brogaard fra Aurehøj statsgymnasium i Gentofte, udtaler i en skrivelse, som er udsendt til lærerrådsformænd i hele landet, og hvor rektoren anbefaler dette arrangement – med det formål at »imødegå den oprustningsbølge, der tegner sig tydeligere og tyde-

ligere«. Det kan naturligvis være et tilfælde, men det behøver ikke at være det, at man har valgt tidspunktet umiddelbart efter, at de unge mænd på skolen har modtaget indkaldelse til session.

Den objektive orientering må man sætte et stort spørgsmålstegn ved. Arrangøren af turneen for Samarbejdskomiteen for Fred og Sikkerhed, er en af ministerens egne partifæller, og for at ministeren nu ikke skal karakterisere denne partifælle ligesom arbejdsministeren før som én ud af 110.000 socialdemokrater, vil jeg sige, at denne partifælle er medlem af tinget, nemlig hr. Lasse Budtz. Han er udtrådt af denne komité og har betegnet den som en kommunistisk frontorganisation.

Selve arrangementet har efter det i pressen oplyste undgået ubehagelige emner såsom forholdet mellem Sovjet og Afghanistan. En opponent er af eleverne blevet betegnet som alt for veg og udtrykte stærk tvivl om NATOs politik. Der blev ikke åbnet reel mulighed for spørgsmål fra eleverne.

I bedste fald har eleverne ikke ladet sig påvirke af dette propagandaapparat, men under alle omstændigheder må man sige, at der er gået værdifuld undervisningstid tabt.

Jeg vil spørge ministeren, om dette er et led i en kulturaftale mellem Danmark og Sovjet.

Steen Folke (VS):

Fru Annelise Gotfredsens spørgsmål er simpelt hen udtryk for en mageløs proportionsforvrængning. Tænk, at en rigtig levende russer besøger nogle danske gymnasier og udlægger de sovjetiske synspunkter på sikkerheds- og militærpolitik! Hvilken skandale!

Jeg har ingen speciel sympati for de officielle sovjetiske synspunkter i denne sag, men jeg tror ærlig talt, at danske gymnasiaster kan tale at høre en anden version end den, der er den gængse i Danmark, og skulle der være tale om forsøg på indoktrinering, så er jeg overbevist om, at gymnasieeleverne vil kunne gennemskue det. Men Berlingske Tidende og Jyllands-Posten har ryddet forsiden, og de borgerlige ordførere vælter over hinanden for at stille spørgsmål om denne såkaldte sag.

I sidste uge bragte TV to propagandaudsendelser for fuld udblæsning om det danske

[Steen Folke]

NATO-militær. Den første blev fulgt op af en radioudsendelse, hvori der udelukkende deltog officerer, som uantastet gav deres version af militær- og sikkerhedspolitikken. Ikke engang ordstyreren, journalist Mogens Espersen, følte sig forpligtet til andet end at fungere som servil mikrofonholder. Efter min mening var der tale om skandaløst enøjet propaganda finansieret af statsmidler og med nok så stor aktionsradius som en omrejsende russer.

Det, jeg gerne vil spørge undervisningsministeren om, vedrører en anden del af den statsligt finansierede NATO- og militærpropaganda, nemlig den propagandaserie, som udgives af forsvarets oplysnings- og velfærdstjeneste i samarbejde med forsvarsministeriet. Er undervisningsministeren bekendt med, at i titusindvis af pjecer i denne enøjede serie er spredt ud i de danske skoler, og hvad tror undervisningsministeren har størst propagandistisk gennemslagskraft, en sådan serie eller den omrejsende russer?

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg vil godt sige, at jeg var glad for, at undervisningsministeren læste bekendtgørelsen op, for dette at forsvare Sovjetunionen må vel falde ind under det, der hedder kunst, en kunstart. Jeg vil gerne stille det spørgsmål, om jeg må forstå ministerens svar sådan, at dette ikke skal være almindelig praksis.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Fru Annelise Gotfredsen henviste til rektor Brogaards rundskrivelse til – var det lærerrådsformændene? Jeg er ikke bekendt med den pågældende rundskrivelse og skal her kun sige, at den er uinteressant i disse sammenhænge. Det, der er afgørende, er, som jeg sagde i mit første svar, fællesudvalgets beslutning om de 8 fællesarrangementer, der skal finde sted i årets løb.

Når fru Annelise Gotfredsen siger, at ved disse møder, disse arrangementer, der har været, har man undgået ubehagelige spørgsmål, så vil jeg sige, at det ikke er mit indtryk. Jeg har ikke overværet nogen af disse møder, men det er ikke mit indtryk fra de avisbeskrivelser, der har været. Jeg læste et meget langt referat – jeg tror, det var på Viborg statsskole, mødet havde fundet sted – og det, der slog mig, var, at de unge mennesker, som

er voksne, kritiske mennesker, i forbløffende grad havde formået både at stille kritiske spørgsmål og at drage nok så kritiske slutninger, ikke mindst af de spørgsmål, der ikke var blevet besvaret.

Så blev der spurgt, om dette er et led i en kulturaftale mellem Danmark og Sovjetunionen. Det har jeg for så vidt svaret på i mit første indlæg. Det er fællesudvalget, der beslutter, hvad der skal foregå i fællesarrangementerne, og der er ikke andre faktorer, der spiller ind i den beslutningsproces.

Når hr. Steen Folke henviser til publikationer fra forsvarets oplysnings- og velfærdstjeneste, så må jeg sige, at det ikke er mit bord. Jeg er ikke bekendt med de pågældende pjecer, men jeg vil sige, at der er meget materiale, der tilgår skolen, både folkeskolen og gymnasiet. Jeg finder, det er værdifuldt, at man som led i undervisningen tager materiale ind både af den art og med modsatte holdninger. Det er den eneste måde, man kan opøve børns og unge menneskers kritiske sans på, så jeg finder det ikke i sig selv forargeligt, at den ene eller den anden form for materiale findes blandt undervisningsmateriale.

Til hr. Ole Bernt Henriksen må jeg sige, at jeg forstod ganske enkelt ikke bemærkningerne om at forsvare Sovjetunionen. Jeg har ikke her til opgave at forsvare hverken det ene eller det andet. Jeg redegjorde for, hvorledes disse arrangementer finder sted. Jeg synes, det er ganske udmærket, at disse synspunkter kommer til orde, og i morgen er det nogle andre synspunkter, der kommer til orde.

Når hr. Ole Bernt Henriksen spørger, om det her skal forstås på den måde, at det ikke skal være almindelig praksis, så må jeg sige, at det ikke er min afgørelse. Det er fællesudvalget på det enkelte gymnasium, der beslutter, hvad der skal være praksis på dette gymnasium.

Annelise Gotfredsen (KF):

Ja men så vil jeg sige, at så har jeg også misforstået ministeren. Mit første indlæg gik ud på, at dette ikke var angribeligt, for så vidt som det var en enkeltforestilling, og jeg måtte forstå det sådan, og det gjorde jeg meget gerne, at det næppe ville være til at tolerere, hvis det skete i udbredt grad. Men jeg må sige, at hvis sådan noget overhovedet

[Annelise Gottfredsen]

skal finde sted, så er jeg ikke enig med ministeren. Vi har åbenbart læst disse avisreferater på forskellig måde, og jeg har absolut ikke fået opfattelsen af, at der har været tilstrækkelig mange opponenter og tilstrækkelig tid. Det, der navnlig er blevet klaget over, er, at eleverne ikke har haft tid til at spørge om de emner, der interesserer dem, og som de fandt af værdi.

Derfor vil jeg spørge ministeren: hvilke midler har ministeren til at pålægge arrangører af den slags forestillinger, der skal foregå på skolerne, hvor unge mennesker skal, som ministeren startede med at sige, orienteres – det er jo det, der er det væsentlige – at sørge for, at der bliver tid til at stille også ubehagelige spørgsmål til disse såkaldte gæster? Vi ved, at de i forvejen er blevet godkendt af KGB, for det er altid tilfældet, når sovjetrussere får lov til at optræde i udlandet. Hvilke midler har ministeren til at pålægge, at der bliver ordentlige, reelle opponenter og mulighed for eleverne for at børe i de spørgsmål, de ønsker at børe i?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

For tredje gang: de ansvarlige for disse fællesarrangementer er fællesudvalget med rektor og repræsentanter for lærere og elever. Dette drejer sig om voksne mennesker. Jeg finder det aldeles utidigt, at jeg skulle gå ind og sige: ja, venner, der skal være 12½ minut til at stille kritiske spørgsmål. Jeg ønsker ikke at have midler til det, jeg finder det urimeligt. Det er voksne mennesker, som er ansvarlige, og der er en bekendtgørelse med nogle rammer, som jeg er aldeles overbevist om at de er i stand til at leve op til, også forstået på den måde, at de sikrer et alsidigt udbud af arrangementer både inden for det politiske og inden for det kunstneriske, og hvad jeg ellers oplyste i mit første spørgsmål. Jeg er ganske sikker på, at det kan fællesudvalgene rundt omkring på vore gymnasier med lethed leve op til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 532

8) Til *undervisningsministeren* af:

Bilgrav-Nielsen (RV):

»Kan ministeren bekræfte, at 30–40 friskoler og private grundskoler endnu ikke af mi-

nisteriet har fået tilsagn om lovhjemlet tilskud til leje af lokaler for 1980, og vil ministeren oplyse, hvad det vil koste at imødekomme de pågældende ansøgninger?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet blev ikke tilfredsstillende besvaret i spørgetiden den 28. januar 1981.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det spørgsmål, hr. Bilgrav-Nielsen har stillet i dag, blev stillet som tillægsspørgsmål til et andet spørgsmål i sidste spørgetid, og jeg beklager, at jeg ikke på daværende tidspunkt kunne besvare det. Men det skyldtes simpelt hen, at jeg ikke havde tallene præsent, jeg havde ikke forventet spørgsmålet på det tidspunkt.

Jeg kan nu oplyse, at der ved udgangen af 1980 resterede op imod 40 ansøgninger om lejetilskud til friskoler og private grundskoler. Disse ansøgere resterede, fordi der ikke var midler til at imødekomme dem, men 20 af ansøgningerne er nu eller vil inden for den allernærmeste fremtid blive godkendt med tilskudsvirkning fra 1. januar 1981. Den anden halvdel af ansøgningerne har ikke kunnet rummes inden for den årlige lejepulje på 1,2 mill. kr., som på forhånd er reserveret til friskoler og private grundskoler. Med hensyn til, hvad disse ansøgningsbeløb vil kræve af forhøjelse af lejepuljen, kan jeg svare, at det vil være omkring 500.000 kr., dog taget med det forbehold, at det vil kræve en nøjere gennemgang af hver enkelt ansøgning med henblik på, om hele det ansøgte beløb er tilskudsberettiget.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg takker ministeren for svaret og medgiver selvfølgelig, at det tillægsspørgsmål, jeg stillede, ikke kunne forventes besvaret så kontant, som det var stillet. Men nu er det altså besvaret.

Jeg forstår, at 20 af 40 ansøgninger bliver imødekommet; disse 20 ansøgninger skal altså dækkes ind af en pulje, som gælder fra 1. januar 1981, uanset at man har søgt dækning for omkostninger, der er afholdt i 1980. Det, der hermed står klart – det vil jeg gerne have ministeren til at bekræfte – er, at disse skoler mangler tilskud til omkostninger i 1980.

[Bilgrav-Nielsen]

Det næste, jeg godt vil have ministeren til at bekræfte, er, at med denne ordning for de 20 ansøgningers vedkommende er puljen for 1981 opbrugt. Det forstår jeg, når 20 ansøgninger har måttet afslås. Det betyder, at der ikke, medmindre der sker en forhøjelse af puljen, i 1981 kan modtages nye skoler i puljen. Nye skoler kan ikke forventes at få tilskud til leje af lokaler i 1981, medmindre der sker en forhøjelse af puljen. Er det korrekt?

Der er altså 20 skoler tilbage, hvis ansøgninger man mener at måtte afslå, og jeg må indrømme, at jeg havde håbet, at ministeren ville sige, at de 500.000 kr., som er nødvendige for at imødekomme alle, ville hun finde. Jeg ved godt, at det er svært at finde midler, men jeg tror, at hvis ministeren optog en forhandling med skolerne – det vil sige disse skolars forening – så ville hun med lethed kunne få det beløb, hun mangler, og mere til. Jeg mener, det er fuldt forståeligt, at skolerne vender sig imod, at besparelser gennemføres på den måde, at det er nogle få skoler, der skal bære det hele.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Bilgrav-Nielsen spurgte mig, om de oplysninger, jeg her har givet, betyder, at kvoten for 1981 er opbrugt, således at nye skoler ikke kan modtage tilskud.

Jeg vil godt sige, at der har været forskellige problemer omkring tilskuddene. For 1979 var der tale om et merforbrug, som gjorde sig gældende på 1980-bevillingen. Det førte til, at vi ud over de 2 mill. kr., der var på 1980-bevillingen, overførte 1,2 mill. kr. For 1981 er der afsat 2 mill. kr., hvoraf de 1,2 mill. kr. er til friskolerne og de 800.000 kr. er til højskolerne. Ud af de 1,2 mill. kr. har vi netop for at klare den problemstilling, hr. Bilgrav-Nielsen her berører, sat en kvota af på 600.000 kr., således at vi ikke kommer i den situation, at nye skoler på forhånd er dømt til ikke at kunne få tilskud. Dertil kommer, at såfremt – det skal jeg ikke kunne spå om mulighederne for – den pulje, der er afsat til højskolerne, ikke bliver brugt til dette formål, så vil beløbet blive overført til friskolekontoen.

Når hr. Bilgrav-Nielsen foreslår at tage forhandlinger med skolerne, kan jeg sige, at jeg er meget enig i, at dette spørgsmål i høj grad skal forhandles med skolerne, og jeg

kan sige, at efter ønske fra Frie Grundskolers Fællesråd er der nedsat et udvalg vedrørende de private skolars bygningsmæssige forhold, og dette lejetilskudsspørgsmål er også tænkt forhandlet i det udvalg. Jeg tror, det er meget væsentligt, at vi får drøftet disse problemstillinger igennem grundigt med de organisationer, som repræsenterer dette skoleområde.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg vil gerne takke for besvarelsen. Jeg føler, at der ret klart er givet udtryk for, at ministeren ønsker at optage forhandlinger med skolerne om det her problem. Jeg tror, at man først og fremmest møder op med ønsket om at få tilgodeset de skoler, som har behov for lejetilskud, og at man derudover skolerne imellem, det vil sige 325–330 skoler, er parat til at lægge ryg til besparelser, som mere end inddækker det lejetilskud, ministeren har brug for. Jeg mener, at der er sket en vis afklaring ved denne runde af spørgsmålet, og det takker jeg for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 533

9) Til *undervisningsministeren* af:

Ole Vig Jensen (RV):

»Hvilke overvejelser gør ministeren sig i anledning af den regnskabsanalyse om danske højskolars økonomiske situation, der netop er blevet offentliggjort, og som viser en faretruende udvikling for et meget stort antal skoler?«

Skriftlig begrundelse

Som baggrund for spørgsmålet skal jeg henvise til den i dagspressen omtalte regnskabsanalyse, der er foretaget af Foreningen for danske Folkehøjskoler. Regnskabsanalysen viser, at selv veldrevne og fuldt belagte højskoler ikke er i stand til at fremvise regnskabsresultater, der på længere sigt gør det muligt for højskolerne at overleve som selvvejende institutioner.

For et betragteligt antal skoler er der tale om både svigtende elevtilgang og en skæv rekruttering af elevgrundlaget, hovedsagelig begrundet i en uforholdsmæssigt høj elevbetaling. En del af disse skoler vil i de kommende år trues af lukning, fordi de økonomi-

[Ole Vig Jensen]

ske betingelser for højskole drift er blevet for stramme i forhold til de intentioner, som ligger til grund for lovgivningen om folkehøjskoler i Danmark.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg ville gerne føje et par bemærkninger til den skriftlige begrundelse, der er givet for spørgsmålet, som ikke skal opfattes som et af de mange, som er stillet i den sidste tid om de besparelser, der er foretaget på skoleområdet, også inden for de frie skoler. Dette drejer sig om en større sag. Jeg tror, det drejer sig om den danske folkehøjskoles overlevelsesmuligheder.

Vi har befundet os i en tid, hvor vi har været meget optaget af de kompetencegivende uddannelser, de erhvervsfaglige uddannelser, med god grund, og mit parti har deltaget, men meget tyder på, at alt imens vi har været optaget af det, er specielt højskolen kommet i klemme. Højskolen har været – og er det stadig efter min opfattelse – flagskibet i det danske uddannelsessystem. Den har været i stand til at vise nye veje, både i uddannelsessystemet og i samfundet. Højskolen har for mange været stedet, hvor man i kritiske stunder hentede ny inspiration og nyt mod.

I en foranderlig tid med ikke mindst betydelige ungdomsproblemer tror jeg at den danske folkehøjskole har en vigtig opgave at røgte, og jeg tror, den kan røgte den. Derfor er det vores opgave at søge at værne om denne skoleform, og hvis det er rigtigt, sådan som regnskabsanalysen viser, og det er den, jeg henviser til, at højskolen er truet på sin eksistens, er der grund til at se nærmere på det, og det er det, spørgsmålet drejer sig om.

Undervisningsministeren (Dorte Benedsen):

Jeg vil godt til indledning sige, at jeg er enig i de bemærkninger, hr. Ole Vig Jensen kom med, om højskolens rolle i, skal vi sige fortiden, men i sandhed også den rolle, den har i det nuværende samfund. Jeg tror, at rollen er blevet en lidt anden, end den var, men den er ikke blevet mindre væsentlig.

Hvad angår det konkrete spørgsmål, vil jeg godt oplyse, at foreningen af højskoler har tilsendt mig den regnskabsanalyse for 1979 om højskolernes økonomiske situation, som man har udarbejdet. Hvis jeg ikke hu-

sker fejl, modtog jeg den i slutningen af sidste uge, og jeg har, som jeg plejer med den slags ting, bedt mine embedsmænd om kommentarer til den. Før jeg har set disse kommentarer, finder jeg ikke, at det er rigtigt at udtale sig om analysen. Jeg vil godt sige, at jeg har noteret mig den bekymring, højskoleforeningen i forbindelse med udsendelsen af analysen har givet udtryk for. Men den endelige vurdering af selve analysen vil jeg gerne forbeholde mig at komme med, når jeg har fået kommentarer til den fra mine embedsmænd, og det håber jeg at spørgeren har forståelse for. Det er en meget ny analyse, og der har ikke været mulighed for at lave det analysearbejde, der skal til.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg er klar over, at der har været meget kort tid til at se på det regnskabsmateriale, som er lagt frem. Ikke desto mindre har det været meget grundigt omtalt i dagspressen, der har vist sagen stor interesse, og jeg synes som sagt: ikke ubegrundet. Jeg er af den opfattelse, at der er en klar tendens i det materiale, som er lagt frem. Men jeg synes, det er rigtigt af ministeren at sige, at vi naturligvis må gå grundigt til værks. Vi må dykke ned i materialet og se nærmere på det.

Det er helt tydeligt, at der er områder, hvor det er afgørende at sætte ind, endda forholdsvis hurtigt. Derfor vil jeg specielt spørge ministeren, om det kan indgå i overvejelserne, bl.a. i forbindelse med udfærdigelsen af den kommende beskæftigelsesplan, at vi får iværksat vedligeholdelses- og isoleingsarbejder på de mange gamle skoler, som netop findes inden for højskolen. Når vi ser det materiale, der er lagt frem, så er det helt tydeligt, at det ikke mindst er varmeudgifterne, der vælter budgetterne for højskolen. Jeg tror altså, at en særlig indsats på dette område vil kunne gavne højskolen, men såmænd også beskæftigelsen og valutabalancen, i den udstrækning man kan spare på den dyre energi.

Det er vigtigt, at ministeren er opmærksom på – jeg tror, ministeren selv sagde det – at højskolens rolle i dag er en lidt anden, end den var, hvis vi ser på det historiske, om end der er traditioner, der er værd at holde ved lige. Det har givet nogle problemer for

[Ole Vig Jensen]

højskolen, at den skal løse opgaverne på en anden måde, end den har gjort tidligere. Den får en række omkostninger, som vi ikke i lovgivningen og i den måde, vi administrerer lovgivningen på i dag, indregner. Derfor vil det selvfølgelig være vigtigt, at dette kommer til at indgå i de overvejelser, man nu vil gøre sig i ministeriet.

Jeg skal til slut stille det spørgsmål til ministeren: er det sådan, at man får dette materiale færdigt forholdsvis hurtigt? Det mener jeg det kan blive. Vil ministeren tage initiativ til en drøftelse af, hvordan vi kan sikre højskolens eksistens?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I hr. Ole Vig Jensens betragtninger lå der ligesom en antydning af, at i betragtning af, hvor meget dette havde været debatteret i pressen, så burde jeg måske alligevel have kunnet svare i dag. Dertil kan jeg kun sige, at jeg har nogle meget nylige erfaringer med dette højhus, hvor jeg svarede ud fra nogle oplysninger, jeg havde fra pressen, og derefter blev jeg anklaget for at have misinformeret folketinget. Belært af disse erfaringer har jeg besluttet mig til at være på meget sikker grund hjemmefra, inden jeg giver svar til folketinget.

Hr. Ole Vig Jensen spurgte, om vedligeholdelse, isoleringsarbejder kunne indgå i den kommende beskæftigelsesplan. Jeg vil sige, at netop dette problem er indgået i tidligere beskæftigelsesplaner, og der har været afsat midler til det. Der er ikke i den beskæftigelsesplan, der nu ligger på bordet, direkte afsat midler til dette, fordi det på skoleområdet bygger på en udbygning af de ordinære uddannelser, men i den del af planen, der hedder jobskabelse, vil der være mulighed for sådanne initiativer, for det drejer sig jo netop om opgaver, der er af samfundsmæssig værdi, og som ellers ikke ville blive løst. Efter min umiddelbare vurdering vil initiativer af denne art klart falde indenfor.

Der blev spurgt, hvornår analysearbejdet var færdigt. Jeg tør ikke sætte dato på, men i løbet af en måneds tid eller halvanden, vil jeg skyde på, er det færdigt. Det er meget nær sin afslutning på embedsmandsplan. Og så er der en række politiske overvejelser, der skal foretages derefter.

Der blev spurgt, om jeg ville tage initiativ til en drøftelse til sikring af folkehøjskolens fremtid. Jeg mener klart, at vi skal sikre den danske folkehøjskole ordentlige vilkår, men det behøver ikke i sig selv at betyde, at samtlige de højskoler, der eksisterer i dag, også skal være i funktion om tyve år. Der sker nogle meget kraftige bevægelser i antallet af unge i disse aldersgrupper, det gælder både efterskolerne og højskolerne. Der vil i de kommende år komme nogle årgange, der bliver væsentlig mindre, og det vil nok også afspejle sig i antallet af skoler. Men det mener jeg ikke i sig selv er afgørende for, om folkehøjskolen eller efterskolen skal have anstændige vilkår. Det er klart, at antallet af skoler må reguleres efter det antal unge mennesker, der har behov for at komme der, men de skoler, der fungerer, skal også kunne fungere på en rimelig måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 538

10) Til indenrigsministeren af:

Voigt (FP):

»Hvilke initiativer vil regeringen forberede for at sikre behandlingen af de indlagte på landets sygehuse, hvis Kirsten Stallknechts trusler om at lamme landets sygehuse ved en konflikt bliver en realitet?«

Skriftlig begrundelse

Når spørgsmålet stilles til indenrigsministeren, skyldes det, at ministeren er øverste ansvarlige for landets sygehuse, bortset fra rigshospitalet. Men det er vel således, at regeringens ministre vil bruge den samme beredskabsplan til at sikre liv og helbred for vore syge under en konflikt.

Nu skal man selvfølgelig ikke male fanden på væggen uden grund, men vi fremskridtsfolk har jo i frisk erindring, hvordan alle andre partier for fjorten dage siden nedvurderede fremskridtsforslaget om samme emne. Derudover er vi meget bekymrede, når Kirsten Stallknecht siger, at »nu skal der bides. Dette er ikke tom sabelraslen. Når vi siger noget, mener vi det«.

Voigt (FP):

[Voigt]

Som det måske er ministeren bekendt, fik fremskridtspartiet for godt fjorten dage siden, den 20. januar, af næsten samtlige partier afvist et forslag om, hvordan vi mente at arbejdskonflikter på sygehuse skulle forhindres. Men ved samme lejlighed gav en række ordførere udtryk for, at det nok var hensigtsmæssigt at have en beredskabsplan ved strejker på sygehuse. Bl.a. blev det meget stærkt markeret af den konservative ordfører, fru Grethe Fenger Møller, ifølge folketingets forhandlinger for den 20. januar, sp. 5116, at det konservative folkeparti gennem flere år havde opfordret regeringen til at lave en beredskabsplan.

Den direkte anledning til spørgsmålet er naturligvis, at fru Kirsten Stallknecht den 30. januar til dagspressen sagde, at hun var rede til at lamme landets sygehuse, hvis man ikke fik en fornuftig løsning på det offentlige lønforhandlinger, og hun sagde også, at det ikke er tom sabelraslen, nu skal der bides, og når jeg siger noget, så er det, fordi jeg mener det. Og fru Stallknecht er ikke nogen hvem-som-helst, hun er formand for en meget stor organisation.

Jeg mener ikke, at regeringen kan sidde disse trusler overhørig, og folketingets medlemmer kan naturligvis heller ikke. Vi må under alle omstændigheder under en konflikt på vores sygehuse sikre en fornuftig behandling af syge mennesker, at operationer ikke standses, at snavsetøj kores væk osv., således at vi ikke opnår de tilstande, som der herskede på Fyn i 1975. Det håber jeg at ministeren kan svare bekræftende på.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det er, som hr. Voigt selv var inde på, ikke første gang, fremskridtspartiet rejser spørgsmålet om sikring af arbejdet på sygehuse under eventuelle konflikter. Det fremgår også af begrundelsen for spørgsmålet, at man har fremsat et lovforslag, der fik den skæbne, hr. Voigt refererer til, for ca. 14 dage siden her i tinget. Derfor tror jeg, jeg kan gå ud fra, at fremskridtspartiet udmærket kender regeringens holdning til spørgsmålet. Vi har i hvert fald forstået i regeringen, at fremskridtspartiet ønsker en kriminalisering med fængsel eller bøde af arbejdskonflikter på hospitaler eller plejehjem uden smålig

skelen til, om konflikterne i øvrigt er lovlige eller ej.

Regeringen mener, at det er af væsentlig betydning, at arbejdsmarkedets parter selv har truffet aftaler til sikring af de livsvigtige funktioner inden for sygehusvæsenet. Der er bestemmelser om det i hovedaftalerne for det overenskomstansatte personale på sygehusområdet med de dertil hørende protokollater. Der skal efter dem ved aftale som et minimum sikres et nødvendigt beredskab inden for de områder, der vil blive berørt af eventuelle arbejdsstandsninger. Hvis der varsles arbejdsstandsning, vil der altså, ligesom det var tilfældet i forbindelse med den varslede konflikt på de kommunale sygehuse i marts 1979, blive indgået generelle aftaler om at holde livsvigtigt arbejde uden for en eventuel konflikt. Der vil desuden i særlige lokalaftaler blive foretaget en afgrænsning af det personale, der på det enkelte sygehus udpeges til tjeneste. Regeringen lægger også megen vægt på det almindelige arbejdsretlige system, hvor der er fastlagt procedurer til behandling af konflikter.

Generelt synes sygehusområdet således at være sikret det nødvendige beredskab under konflikter, og vi finder derfor ikke anledning til at forberede særlige initiativer herudover.

Voigt (FP):

Når ministeren siger, at vi på baggrund af den debat, der var den 20. januar, udmærket kender regeringens synspunkter på konflikter på sygehuse, så er det ganske enkelt noget sludder og vrøvl. Det eneste, der skete under den debat, var, at arbejdsministeren ikke bestilte andet end at kritisere fremskridtspartiet, fordi vi havde fremsat forslaget. Der kom ikke en lyd om, hvad man ville gøre under konflikterne.

Det er lige så meget sludder og vrøvl, når ministeren siger, at vi vil kriminalisere. Tværtimod vil vi sikre, at syge mennesker ikke skal lide, fordi der er nogle enkelte på sygehuse, der får andre til at strejke. Vi erkender da fuldt ud, at 99,9 pct. af de ansatte på sygehuse er fornuftige mennesker, men vi har altså den her lille del, der desværre ret ofte har magt til at få andre til at strejke på sygehusområdet.

Men jeg må notere mig ministerens svar på den måde, at man vil lade den praksis,

[Voigt]

der eksisterer for øjeblikket, være gældende også ved fremtidige strejker, og det vil sige, at vi kan komme i den situation, som vi har været i i 1975, som vi har været i i 1979, og som vi har været i to gange i 1980. Det finder jeg beklageligt, og på denne baggrund vil jeg selvfølgelig tage kontakt med de partier, der under debatten den 20. januar var positive over for en beredskabsplan, og se, om vi kan komme med et udspil til regeringens passivitet på dette område.

Erhard Jakobsen (CD):

Ja, når jeg denne gang blander mig i det, så er det ikke for at spørge, hvem fru Kirsten Stallknecht er, for i modsætning til tidligere på dagen med hensyn til en anden person er vi alle sammen klar over, hvilken rolle bemeldte dame spiller, og hvad hun står for. Jeg tror, at der langt uden for fremskridtspartiet er stor interesse for dette problem, og jeg er sikker på, at forligspartierne i god tid ønsker dette spørgsmål taget op til forhandling.

Jeg vil gerne allerede i dag have ministerens svar på, når ministeren føler sig, hvad jeg kan forstå på svaret, så forholdsvis rolig over for de eventualiteter, man kan møde, om det er, fordi ministeren har en viden om, at en ganske betydelig del af personalet på vore sygehuse er undergivet tjenestemandsvilkår og kan sættes til at løse en række opgaver også ud over dem, de normalt skulle varetage, sådan at man kan være sikker på, at det kan køre videre. Er det det, der ligger bag ved ministerens forsikring om, at der ikke er noget grundlag for et særskilt regeeringsinitiativ? Jeg tror, det er vigtigt at få afklaret, hvad der er baggrunden for, at ministeren så roligt kan sige, at vi bare kan se situationen i øjnene, vi kan mestre den.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Den situation, jeg er blevet bedt om at redegøre for, er den situation, hvor organisationerne på lovlig vis anmelder en konflikt og derefter i overensstemmelse med den hovedaftale, der er, træffer de lokale aftaler, der skal til for at sikre, at livsvigtigt arbejde udføres på sygehusene.

Uanset at jeg godt forstår, at man i en overenskomstssituation kommer med stærke udtalelser, så føler jeg mig overbevist om, at

de ansvarlige ledere på så vigtigt et område som dette vil gøre, hvad de kan, så langt deres magt rækker inden for medlemmernes rækker, for at sikre, at de fornuftige og, så vidt jeg kan se, tilstrækkelige regler, der gælder på dette område, bliver overholdt.

Når jeg for mit eget vedkommende i mit svar lagde så megen vægt på, at det er noget, der beror på aftale imellem parterne, så er det, fordi det er en gammel erfaring, at i det omfang der er et medansvar for en funktion igennem en aftale, som ens egen organisation har været med til at træffe, er der også en betydelig større ansvarsfølelse over for en sådan aftale, fremfor at det sker ved en ministerbeslutning, eventuelt i kraft af en bemyndigelse givet i folketinget. Det er umådelig vigtigt, at de mennesker, som har svaret for, at tingene fungerer i vanskelige situationer, udøver det med den ansvarsfølelse, som ligger i, at de har et medansvar for aftalerne. Jeg tror altså, at de ansvarlige ledere ved, at der er en grænse for, hvor langt udviklingen kan få lov til at gå, hvor langt befolkningen vil acceptere det.

Så vil jeg gerne føje til, at det er mit indtryk, at Dansk Sygeplejeråd og dets medlemmer i situationer på tilgrænsende områder, der har været meget kritiske for samfundet – jeg tænker her på nogle af åndssvageforsorgens tidligere institutioner i det nordsjællandske område – har vist stor ansvarsfølelse, så jeg føler mig stadig ganske tryk.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 541

11) Til *miljøministeren* af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der fastsættes en anden praksis omkring miljøministeriets bekendtgørelse nr. 526 af 13. oktober 1977 og bekendtgørelse nr. 462 af 8. november 1979, så fredningsstyrelsen ikke fortsætter med at gøre sig selv så uhjælpeligt til grin, som tilfældet har været i sagen Ankerfjer, og har miljøministeren givet direktøren for Ankerfjer A/S i Ringsted en uforbeholden undskyldning for det passede?«

Skriftlig begrundelse

[Askjær Jørgensen]

Som miljøministeren er bekendt med, er det af fremskridtspartiets næstformand i gruppebestyrelsen blevet pålagt partiets medlemmer af finansudvalget at gøre alt muligt for at forhindre bevillinger til miljøministeriet og de underlagte styrelser, så længe man i miljøministeriet har så megen overskudskapacitet økonomisk og mandskabsmæssigt, at man har mulighed for at bruge tid på så fjolde sager som den, man har kort mod Ankerfjer, og så længe man så groft forsøger at genere erhvervsvirksomheder i disses lovlige virke til gavn for samfundet.

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, umiddelbart kunne man tro, at det var en lille sag – den har jo sit udgangspunkt i en lille bitte fjer. Men når man erfarer, at der kan foreses sag mod en dansk erhvervsvirksomhed, fordi en svensk lystfisker har ment, at en fjer, der sad på en fiskekrog eller noget andet, man bruger til at fiske med, skulle være fra en speciel fugl, og man henvender sig til en eller anden svensk ekspert og sporer det via politiet i det ene land og i det andet land osv., så bliver man noget chokeret. At der skal rejses sigtelse mod en erhvervsdrivende og direktøren skal slæbes for retten, fordi man i et fjernt land har opdrættet nogle fugle og solgt fjerene til en virksomhed, der handler med fjer til fiskeredskaaber, at det virkelig kan finde sted, at en styrelse underlagt et dansk ministerium kan følge sådan noget op i form af en retssag mod en erhvervsvirksomhed, har rystet mig fantastisk, og jeg glæder mig til at høre ministeren her sige, at det aldrig skal gentage sig.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg er forbavset over den tone, spørgsmålet er holdt i – eller rettere sagt: jeg ville være det, hvis ikke jeg havde bemærket, at det var stillet af et medlem af fremskridtspartiet.

Som bekendt er en lang række af Jordens dyrearter truet af udryddelse, og en helt ekstraordinær indsats på internationalt plan er nødvendig, hvis denne udvikling skal afværges. Danmark har derfor sammen med andre lande, i alt ca. 60, indgået den såkaldte Washingtonkonvention til beskyttelse af udryddelsestruede vilde dyr og planter, og til opfølgning af vore traktatlige forpligtelser har miljøministeriet udstedt de nødvendige be-

kendtgørelser om kontrol med ind- og udførsel af de pågældende arter.

Om fredningsstyrelsens praksis på det pågældende område vil jeg da gerne oplyse, at man det første års tid efter bekendtgørelsens ikrafttræden så det som en meget vigtig opgave, at forhandlerne her i landet blev opmærksomme på, at der nu var ganske bestemte regler for disse dyr og planter. Sager blev derfor afgjort i mindelighed uden egentlig tiltalerejsning. Men efter denne indkørigsperiode har ministeriet anset det for nødvendigt at rejse sager for at sikre, at reglerne bliver overholdt.

Fredningsstyrelsen har ved administrationen af bekendtgørelsen et fortræffeligt samarbejde med toldvæsenet. Ikke desto mindre er det en kendsgerning, at smugleri af truede dyr og plantearter finder sted. Washingtonkonventionen står og falder ganske enkelt med en effektiv håndhævelse i de tilsluttede lande, og det er nødvendigt, at de forhandlere, der berøres af forbuddene, helt forstår reglerne og respekterer dem, og miljøministeriet må derfor skride ind over for de overtrædelser, der konstateres her i landet.

Lad mig om den konkrete sag oplyse, at det drejer sig om fuglearten Sonnerats junglehøne. Nakkefjerene fra denne fugl, der kun lever i den sydlige del af Indien, har været en efterspurgt vare til fluebinding, især til laksefiskeri, og arten er truet af udslættelse.

Da fredningsstyrelsen i 1979 blev opmærksom på, at et dansk firma forhandlede nakkeskind af denne junglehøne, drog styrelsen, som den er forpligtet til, omsorg for, at sagen blev gjort til genstand for en politimæssig undersøgelse. Der blev herefter rejst tiltale mod firmaet for uden fredningsstyrelsens tilladelse at have indført, udført og solgt de pågældende fjer. Ved Ringsted rets dom fandtes tiltalens rigtighed godtgjort, og firmaet fik fortjenesten ved salget og restbeholdningen af nakkeskindene konfiskeret og blev idømt en advarsel. Det er jo da heldigvis sådan, at det er domstolene, der har det sidste, afgørende ord i sager af denne art.

På den baggrund, jeg her har gengivet, finder jeg ikke noget grundlag for at ændre miljøministeriets praksis på dette område.

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, jeg finder det ikke nogen steder godtgjort, at det ikke var haner, der var tale om.

[Askjær Jørgensen]

Miljøministeren siger, at det var høner, men det var altså haner. Dem er der mange flere af, og derfor er sagen ikke nær så alvorlig, som miljøministeren vil gøre den til.

Jeg forstår, at miljøministeren er meget optaget af, at vi bruger en masse ressourcer på at finde ud af, hvordan det står til med de udryddelsestruede fugle i Indien, og hvor det nu kan være, rundt omkring i Danmark.

Jeg må sige til ministeren, at når jeg har spurgt skarpt, holdt en tone, som jeg har haft forhåbning om kunne trænge ind, så er det, fordi jeg er langt mere optaget af, at der er en række danske erhvervsvirksomheder, som er udryddelsestruede. Det er det, sagen drejer sig om for mig. Men jeg forstår, at ministeren i en socialdemokratisk regering synes, at man skal beskæftige sig med, at der er nogle fugle i Indien, der er udryddelsestruede. Baggrunden for mit spørgsmål er helt præcist, at der er en række danske erhvervsvirksomheder og arbejdspladser, der er udryddelsestruede.

Miljøministeren (Erik Holst):

Det er bl. a. takket være en indstilling af den art, der her bliver givet udtryk for, at det er meget nødvendigt at indskærpe, at når Danmark, når folketingsret har tiltrådt en konvention, i dette tilfælde en, der hedder Washingtonkonventionen, så er vi vant til at respektere den. Jeg ville være meget, meget dårligt stillet som miljøminister, hvis jeg sagde: der er en handlende, der ikke overholder loven og reglerne, men jeg, miljøministeren, mener, at et udryddelsestruet dyr, et dyr, der aldrig kan genetableres her på Jorden, hellere skal gå til, end at en virksomhed skal trues i Danmark. Virksomhedens eksistens er i øvrigt ikke truet, men det er disse udryddelsestruede dyr.

Jeg kan kun opfordre alle – selv hr. Askjær Jørgensen – til at gøre en indsats for, at dyrearter får lov til at bestå. Og hvis man tager sin tilflugt til, at man skal have lov til at udrydde dyr her på Jorden, for at enkelte danske virksomheder kan overleve, så siger jeg: det er proportionsforvrængning, og det er en forkert vurdering, man anlægger af dansk industri og danske erhvervsvirksomheder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 535

12) Til *boligministeren* af:

Kalnæs (SF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at forhindre, at der i en overenskomstsituation, hvor der mellem arbejdsmarkedets parter muligvis indgås aftaler om meget små eller ingen lønstigninger, vil komme meget store huslejestigninger i de kommuner, hvor boligreguleringsloven ikke gælder?«

Skriftlig begrundelse

I december 1979 vedtog folketingsret en lov om regulering af lejen i visse lejemål, hvorved det sikredes, at der indtil den 28. februar 1981 ikke skete huslejestigninger ud over, hvad stigninger i driftsudgifter kunne begrunde.

Ved lovens udløb gives frit løb for huslejestigninger i de kommuner, hvor boligreguleringsloven ikke gælder. Det forekommer helt urimeligt, at der gives adgang til huslejestigninger netop i en situation, hvor den almindelige befolknings realløn falder, og hvor der efter opfordring fra regeringen måske indgås overenskomster med ingen eller meget små reelle lønstigninger. Svarende til regeringens udtalelse om, at der ville ske økonomiske indgreb, hvis der kom store lønstigninger, forekommer det rimeligt, at regeringen tager initiativ til at sikre, at små lønstigninger ikke udhules ved, at ejere af udlejningsejendomme udnytter den store mangel på udlejningsboliger, som der er i øjeblikket netop på grund af reallønsfaldet i de senere år.

Boligministeren (Erling Olsen):

Spørgsmålet er formentlig inspireret af de meddelelser, der har været i dagspressen, om varsler om meget store huslejestigninger i en række uregulerede kommuner.

Det, jeg kan gøre på nuværende tidspunkt, er først og fremmest at gøre lejerne opmærksomme på deres retsstilling. De er ikke forpligtede til at acceptere disse store huslejestigninger. For det første kan huslejen i disse kommuner kun ændres med 2 års mellemrum. For det andet kan lejen ikke overstige det lejedes værdi. De vil derfor have en mulighed for at få deres sag prøvet ved boligretten, og det mener jeg bestemt at de skal gøre,

[Boligministeren]

hvis der varsles huslejestigninger af den art, jeg har set omtalt i aviserne.

Kalnæs (SF):

Jeg vil sige tak til boligministeren for svaret.

Jeg er da glad for, at boligministeren vil tage initiativ til at informere lejerne om, at de kan gøre indsigelse, når der bliver rejst krav om så urimelige huslejestigninger som dem, der har været omtalt – 372 pct. er det højeste tal, jeg har set – men jeg tror altså bare ikke, det hjælper.

Jeg vil spørge boligministeren, om han vil overveje, om man ikke kunne forlænge den boligreguleringslov, som udløber her den 28. februar 1981. Jeg tror nemlig ikke, at den bestemmelse i lejeloven, boligministeren henviser til, er tilstrækkelig til at sikre det, for der sker nogenlunde det samme, er jeg bange for, i de uregulerede kommuner, som der skete for nogle år siden med ejerlejlighedsudstykningsne. Dengang var der meget stor efterspørgsel efter ejerlejligheder og parcelhuse, og derfor steg priserne voldsomt, og der var enorme fortjenester til dem, der udstykkede ejendomme i ejerlejligheder. Jeg tror, ministeren vil give mig ret i, at det var urimeligt.

Vi er næsten i den samme situation nu. Der er meget stor mangel på udlejningsboliger, og derfor er det ikke nok at henvise til det lejedes værdi, for det lejedes værdi vil stige ganske automatisk og er steget. Lejernes Landsorganisation har vist, at huslejeniveauet i de frie kommuner er 70 pct. over det, det er i resten af landet, og det er noget, der vil fortsætte, hvis der ikke bliver grebet ind.

Derfor vil jeg spørge, om boligministeren enten vil fremsætte forslag om at forlænge boligreguleringsloven eller lade boligreguleringsloven gælde i alle kommuner, sådan at vi kan undgå denne situation.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg skal naturligvis ikke foregribe boligministerens svar, at der ikke er politisk mulighed for at gøre noget sådant i øjeblikket, blot henlede ministerens opmærksomhed på, at der er et felt, hvor ministeren i hvert fald kan gøre noget, selv om det ikke bliver med SFs støtte.

Det er med hensyn til at forhindre, at der kommer store stigninger i grundskatterne i forbindelse med den kommende 17. alm. vurdering. Jeg ved godt, at det ikke er vurderingerne, der sætter grundskatterne i vejret, men jeg kender af mange års erfaring kommunerne så godt, at jeg ved, at de benytter lejligheden til at sætte grundskyldpromillen ned, men ikke mere, end at de får en klækkelig forhøjelse af grundskatterne. Det kan ingen minister i dag forhindre, og det kan uden videre overvæltet på lejen; det er næsten noget, det skal. Jeg kan da forestille mig, at i de kommuner, hvor hr. Kalnæs siger – jeg står ikke inde for hr. Kalnæs' oplysninger, men hvis de er rigtige – at lejen er steget betydeligt, må det omsætte sig i en betydelig stigning i grundværdierne og dermed i en ny omgang lejestigning.

Jeg synes nok, at der var grund til at tage det spørgsmål op, og jeg vil høre, om ministeren er opmærksom på, at her kan lejerne for alvor få en bet, om ikke man i tide griber ind og forhindrer det, hvad hr. Kalnæs tilsyneladende også sigtede imod.

Kaj Poulsen (S):

Der er et andet perspektiv i de huslejestigninger, vi i de senere dage har set at der vil komme i de uregulerede områder. Har ministeren noget skud på, hvor meget de offentlige udgifter vil stige på grund af de fuldstændig vanvittige huslejestigninger? Hermed mener jeg det offentliges udgifter til boligsikring, som man ikke får noget for, men som går direkte i ejernes lommer.

Boligministeren (Erling Olsen):

Til hr. Erhard Jakobsen: spørgsmålet om grundbeskatningen og dens betydning for udgifterne både i ejerboliger og i lejeboliger må indgå i større, samlede overvejelser, men at det er et meget vigtigt spørgsmål, vil jeg gerne bekræfte og give min tilslutning til.

Til hr. Kaj Poulsen vil jeg sige, at jeg ikke har beregnet, hvor meget det vil påvirke de offentlige udgifter, hvis huslejen stiger som antaget i visse avismeddelelser, idet jeg indtil videre ikke går ud fra, at noget sådant overhovedet vil kunne lade sig gøre, al den stund huslejerne i de pågældende boliger jo ikke har stået stille, medens vi har haft den nuvæ-

[Boligministeren]

rende lovgivning, men har fået samme stigninger, som man har haft i de regulerede områder. Jeg mener, at vi må anmode lejerne om at benytte de muligheder, der er i lovgivningen, for at hindre, at huslejerne tager den udvikling, det nu frygtes at de vil gøre.

Jeg kunne godt fortsætte med, hvad der er politisk mulighed for eller ikke, og hr. Kalnæs og jeg kunne drøfte forskellige flertal, og vi kunne drille hinanden lidt. Det afgørende er ikke, hvad vi siger til hinanden her. Det afgørende er, hvad vi siger til lejerne. Og jeg siger tre ting til lejerne.

Jeg siger for det første, at de skal kende deres retsstilling, de skal ikke acceptere huslejestigninger af den art, de skal søge dem prøvet ved boligretterne, og de skal i videst muligt omfang søge lejerorganisationernes hjælp, hvis de ikke selv synes, de kan magte det.

For det andet siger jeg til dem: i disse kommuner er der en mulighed for at komme ind under boligreguleringsloven. Hvis der virkelig er sådanne huslejestigninger på vej som annonceret, så må man da gå til sine kommunalpolitikere og sige: tænk igennem, at I kan bringe kommunen ind under boligreguleringsloven, det afhænger af en beslutning i kommunalbestyrelsen. Vil de ikke det, så vil jeg give lejerne det tredje råd, nemlig at der er kommunevalg i november måned, og så er der en ekstra grund til at få et magtskifte i kommunen.

Kalnæs (SF):

Jeg synes, at der er en hel del gode råd i det, boligministeren siger. Ikke mindst det med magtskiftet i kommunerne synes jeg der kunne være rimelighed i. Jeg har faktisk skrevet et brev til alle SFs medlemmer af kommunalbestyrelserne om, at hvis ikke vi fik noget ud af det her, så skulle de fremsætte forslag om, at de pågældende kommuner kommer ind under boligreguleringsloven. Det er klart, at det kan løse problemet dér, men jeg synes alligevel, det var rimeligt at tage det op herinde, og vi vil i hvert fald tage det op. Det kan ikke være acceptabelt, at man lader de 100.000 lejere, der drejer sig om, betale en stor del af den reallønssænkning, der faktisk sker, og som regeringen lægger op til, ved, at man lader en gruppe

betale et stort bidrag og lader det gå direkte i husejernes lommer.

Selv om boligministeren giver udtryk for, at der ikke er noget politisk flertal for det, synes jeg, det var rimeligt, at boligministeren prøvede at optage forhandlinger med partierne her i folketinget om at lave en forlængelse af boligreguleringsloven.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Grove: spm. nr. 421

Steffensen: spm. nr. 436

Inge Krogh: spm. nr. 450

Flygaard: spm. nr. 456 og 483-486

Wilhjelm: spm. nr. 457

Agnete Laustsen: spm. nr. 458 og 489

Preben Lange: spm. nr. 466

Pilgaard Andersen: spm. nr. 477

Flemming Jensen: spm. nr. 479

Svend Heiselberg: spm. nr. 481

Mølgaard: spm. nr. 482

Poulsgaard: spm. nr. 487

Ole Bernt Henriksen: spm. nr. 488

Gammelgaard: spm. nr. 490 og 491

Keld Andersen: spm. nr. 494

Hanne Engberg: spm. nr. 497

Birthe Nielsen: spm. nr. 505.

Spm. nr. 421

Til *ministeren for offentlige arbejder* (7/1 81) af:

Grove (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at DSB i hele 1981 ikke kan love præcise togafgange på Sjælland?«

Begrundelse

Ifølge Berlingske Tidende den 7. januar 1981 kan DSB-ledelsen ikke garantere en regelmæssig kørsel i nærtrafikken på Sjælland, og direktøren for DSBs drift, E. Rol-

[Grove]

sted Jensen, udtaler, at han ikke kan give noget tidspunkt for forbedringer.

Det kan ikke være rimeligt, at DSBs kunder i en så lang periode skal leve i usikkerhed om, hvorvidt togene kører til tiden eller ej. Man begrundet uregelmæssighederne med, at materiellet er nedslidt, men dets tilstand kendtes allerede på det tidspunkt, hvor køreplanerne blev lagt, hvorfor ambitionsniveauet tyder på at være for højt.

Hertil kommer, at DSB bruger mange penge på ting, som ikke har noget med transport at gøre. Det gælder udgivelsen af blade og driften af en omfattende restaurationsvirksomhed. Hvis midler herfra blev kanaliseret over i transportsektoren, skulle der være bedre mulighed for planmæssige afgange.

Besvarelse (28/1 81):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg skal beklage, at DSB ikke umiddelbart kan love regelmæssig drift i regionaltrafikken på Sjælland. Årsagen hertil er som af direktør E. Rolsted Jensen udtalt, at DSBs materielsituation er meget anstrengt. Den fortsatte, ekstraordinært store tilgang af passagerer har bevirket, at de lokomotiver, der anvendes til regionaltrafikken på Sjælland, må belastes ud over, hvad der var forudset ved opbygningen af regionaltogskøreplanen i 1973-74.

De stadig stigende passagermængder har således resulteret i, at DSB dels har indsat flere vogne i de faste tog, dels i et vist omfang har indlagt nye tog i myldretimerne. Endvidere medfører det tætte standsningsmønster i den sjællandske regionaltrafik en for diesellokomotiver usædvanlig hård belastning.

Denne stærke udnyttelse af materiellet har fremskyndet en nedslidning, som selv en forstærket vedligeholdelsesindsats ikke har kunnet bøde tilstrækkeligt på. Lokomotiver i denne trafik har således 5 til 6 gange så mange nedbrud som lokomotiver i det jyskfynske område. Til sammenligning kører de tyske forbundsbaners diesellokomotiver årligt kun godt halvt så mange kilometer som DSB-lokomotiverne.

Andre faktorer, som påvirker regulariteten i ugunstig retning, er kapacitetsproblemer på visse strækninger. Det gælder i særlig grad strækningen Roskilde-København, hvor

DSB ikke har haft midler til udbygning med 3. og 4. spor fra Høje-Tåstrup til Roskilde. I myldretidstrafikken er denne strækning så belastet, at det ikke er muligt at indlægge flere tog under de nuværende driftsforhold.

Der er mange aktiviteter i gang for at søge at skabe mere rettidig toggang, men når større præcision ikke umiddelbart kan stilles i udsigt, må årsagen søges i utilstrækkelige bevillinger til udbygning af kapaciteten.

Den anførte argumentation for påstanden om, at DSB bruger mange penge på ting, som ikke har noget med transport at gøre, er uholdbar. De blade, DSB udgiver, er til information af personale og kunder, og bladene er selvsagt stærkt transportorienterede. En inddragelse af disse blade vil hverken være rimelig eller hensigtsmæssig. DSBs restaurationsvirksomhed opfylder et naturligt og nødvendigt behov for de rejsende. Den afgiver i øvrigt et vist dækningsbidrag til modervirksomheden, og der er således ikke tale om, at DSB bruger penge på denne virksomhed, tværtimod.

Spm. nr. 436

Til statsministeren (9/1 81) af:

Steffensen (KrF):

»Vil regeringen snarest tage initiativ til udarbejdelse af et lovforslag, der forbyder salg og udlejning samt anden udbredelse af videokassetebånd med voldsfilm?«.

Begrundelse

Spørgsmålet stilles, fordi kristeligt folkeparti selv er i gang med at udarbejde forslag.

TV-Avisen viste den 8. januar 1981 korte uddrag af nogle af de videokassetebånd fra Sverige, der sælges og udlejes uden nogen form for censur, mens de samme film er forbudt for børn under 16 år, når de vises i biografene. Der er således tale om en klar omgåelse af filmcensuren. For at beskytte børn og unge er det derfor nødvendigt snarest at gennemføre en lovgivning, der forbyder salg, udlejning eller anden udbredelse af voldsfilm på videobånd. I Norge og Sverige forberedes allerede lovgivning på området.

Besvarelse (29/1 81):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

Kulturministeren har tidligere i et svar til folketingets kulturudvalg haft lejlighed til at redegøre for de gældende regler i loven om filmcensur. Denne lov åbner alene adgang til censur med hensyn til film og videogrammer, der vises *offentligt*, og det er således overladt til forældre og andre ansvarlige at afgøre, hvad der kan vises rundt omkring i hjemmene og andre private kredse. Jeg deler den opfattelse, som kulturministeren har givet udtryk for i svaret, og hvorefter filmcensurloven ikke bør ændres på disse punkter.

Et andet spørgsmål er, om der bør indføres et strafsanktioneret forbud mod salg eller anden udbredelse af fotografier, film og lignende, der indeholder voldsskildringer. I givet fald måtte et sådant forbud gennemføres ved en ændring af straffeloven. Salg af voldsfilm kan i øvrigt allerede i dag rammes efter straffelovens §§ 234-235, hvis filmene kan betegnes som utugtige.

Som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet overvejes det for tiden i Norge og Sverige, om der bør indføres straffebestemmelser om udbredelse af film og videogrammer med voldsskildringer. Der er således endnu ikke taget stilling til spørgsmålet i disse lande.

Spørgsmålet om indførelse af et forbud mod udbredelse af voldsfilm og lignende giver anledning dels til principielle spørgsmål, dels til en række meget vanskelige afgrænsningsspørgsmål.

Inden der tages stilling til disse spørgsmål, finder regeringen, at der bør tilvejebringes et nærmere vurderingsgrundlag for behovet for et forbud. Justitsministeren vil med henblik herpå gennem politiet indhente oplysninger om udbredelse og indhold af voldsfilm m.v.

Spm. nr. 450

Til *ministeren for offentlige arbejder* (14/1 81) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at salg af øl, vin og spiritus ophører fra kioskerne i intercitytogene?«

Begrundelse

Ifølge dagspressen vil det i løbet af kort tid blive forbudt at drikke alkohol i S-togene. Man erkender altså, at det er et problem i S-togene. Det er næppe mindre i intercityto-

gene. Alkoholrikning kan være generende for andre passagerer, og personalet står oftest magtesløst. Bedst ville det være at forbyde alkohol i togene, men et skridt på vejen vil være, at kioskerne salg ophører. Dette vil betyde en øget service for flertallet af passagererne.

Besvarelse (28/1 81):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

DSB har i sidste halvdel af 1980 foretaget en dybtgående behandling af problemerne vedrørende uro og hærværk i tog og på stationer med henblik på at få kortlagt problemernes omfang og få konkretiseret mulighederne for imødegåelse heraf – såvel på kort som på længere sigt.

Disse problemer opstår ofte i forbindelse med overdreven spiritusnydelse, og det indgik derfor naturligt i overvejelserne, hvorvidt og i hvilket omfang et eventuelt forbud mod indtagelse af øl, vin og spiritus i togene var ønskværdigt og påkrævet.

Undersøgelser af dette forhold viser imidlertid, at problemerne er langt alvorligere i S-togene end i IC-togene. Derfor påtænker DSB pr. 1.3.81 at indføre et forbud mod indtagelse af øl, vin og spiritus i S-tog. Hermed opfyldes også politiets ønske om tilvejebringelse af en i dag savnet hjemmel til indskriden over for mulige urostiftere. DSB har foreløbig ikke fundet det påkrævet med et lignende forbud i IC-tog, idet der – på trods af stigende passagerantal – ikke i de sidste 4 år er registreret nogen stigning i antallet af indberetninger og klagesager vedrørende uro i togene som følge af umådeholden spiritusnydelse. Det har tillige nu som ved tidligere undersøgelser vist sig, at uro som følge af spirituspåvirkning stort set alene koncentrerer sig om enkelte tog på fredage og søndage samt ved højtider og overvejende må tilskrives drikkevarer, som passagererne selv har medtaget. Af denne grund vil et forbud mod salg af øl, vin og spiritus fra togkioskerne næppe få nogen påviselig effekt, og i givet fald vil det jo ramme det store flertal af passagerer, som ikke volder problemer.

I stedet har DSB besluttet at iværksætte en række mindre drastiske foranstaltninger til imødegåelse af problemet i IC-togene – her-

[Ministeren for offentlige arbejder]

under bl.a. indsættelse af mere togpersonale i erfaringsmæssigt særligt udsatte tog.

Efter det oplyste har jeg således ikke for nærværende til hensigt at tage initiativ til, at togkioskerne skal ophøre med salg af øl, vin og spiritus.

Spm. nr. 456

Til *undervisningsministeren* (15/1 81) af:

Flygaard (DR):

»Hvornår forventer ministeren at der vil blive givet tilladelse til oprettelsen af et handelsgymnasium i Struer?«

Begrundelse

Det er spørgerens opfattelse, at der er den elevmæssige baggrund for oprettelsen af et handelsgymnasium. Dels er Holstebro Handelsskoles gymnasiafdeling stærkt overbelastet, dels vil oprettelsen af et handelsgymnasium i Struer befordre, at der kommer en relativt større tilgang til de erhvervsrettede uddannelser, når der bliver mulighed for at frekventere en lokal skole. Det er spørgerens opfattelse, at et handelsgymnasium vil kunne etableres med virkning fra skoleåret 1981-82. Det er fra lokal side over for spørgeren oplyst, at det påregnes, at der vil kunne starte 3 klasser til august 1981, ét hold på den etårige linie, to hold på den toårige linie.

Endelig skal det anføres, at man også ud fra synspunktet om ligeværdighed i uddannelserne bør søge handelsgymnasier oprettet, hvor der er et tilstrækkeligt grundlag, hvorhos det vil være at tage i betragtning, at handelsgymnasiet vil kunne etableres på en bestående handelsskole.

Besvarelse (26/1 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det 2-årige kursus til højere handelseksamen, som gennemføres på en række handelsskoler, bygger på EFG-basisuddannelsen inden for handels- og kontorområdet.

Med baggrund i de indstillinger, jeg har modtaget fra uddannelsesrådet for handels- og kontorfagene, er der igennem de forløbne år gennemført en udbygning af kursus til højere handelseksamen, således at kurset for tiden gennemføres på 40 af landets ca. 55 handelsskoler.

Ved de hidtidige beslutninger om etablering af kurset er der som beslutningsgrundlag indgået oplysninger om det fremtidige elevunderlag, om elevtilgangen til basisuddannelsen i de forløbne år samt om transportafstand/rejsetid til den nærmeste handelsskole, hvor kurset gennemføres.

Ud fra erfaringer med det hidtil konstaterede tilgangsmønster har der, af hensyn til mulighederne for en pædagogisk og økonomisk forsvarlig gennemførelse af undervisningen, været fordret en elevtilgang til basisuddannelsen på minimum ca. 200 elever. Dette elevunderlag har erfaringsmæssigt givet et rimeligt grundlag for oprettelse af mindst 2 hold på 1. år af kursus til højere handelseksamen.

I den hidtil gennemførte udbygning har der været skoler, hvor en etablering af kurset, ud fra det anvendte beslutningsgrundlag, har måttet prioriteres højere end en etablering i Struer.

Spørgsmålet om en eventuel udbygning af kursus til højere handelseksamen fra skoleåret 1981-82 behandles for tiden i uddannelsesrådet for handels- og kontorfagene, og en beslutning om udbygningen pr. august 1981 kan ud fra de foreliggende oplysninger forventes i første del af februar måned 1981.

På baggrund heraf er det for nærværende ikke rimeligt at afgive udsagn om mulighederne for kursets etablering ved enkelte af de skoler, hvor kurset ikke for tiden er oprettet.

Spm. nr. 457

Til *justitsministeren* (15/1 81) af:

Wilhelm (VS):

»Hvad er baggrunden for, at fremmedpolitiet har udvist den selvstændige næringsdrivende, Christianias »pandekagemand«, den engelske statsborger John Raymond Stratford, med den begrundelse, at »hans nuværende beskæftigelsesforhold ikke kan danne grundlag for udstedelse af EF-opholdsbevis«, efter at man i årevis har accepteret hans beskæftigelses- og indkomstforhold, og vil ministeren redegøre for de nærmere kriterier for udstedelsen af sådant opholdsbevis?«

Begrundelse

John Raymond Stratford har med et par korte afbrydelser boet og deltaget konstruk-

[Wilhelm]

tivt i opbygningen af Christiania fra den allerførste begyndelse i 1971. Han var med til at etablere den første arbejdsplads i fristaden og har i de sidste 5 år arbejdet og ernæret sig som pandekagebager. Tilsynet med udlændinge har siden 1976 registreret og accepteret denne beskæftigelse.

Bortset fra en kort periode for adskillige år siden har Ray Stratford ikke modtaget nogen ydelse eller støtte fra det offentlige. Han er indstillet på at betale skat og moms i overensstemmelse med sit erhverv. Han har ikke været i konflikt med loven.

Udvisningen af Ray Stratford kan derfor kun opfattes som en skærpet praksis. Den kan have konsekvenser for mange andre udlændinge, som hverken har begået ulovligheder eller har bebyrdet de offentlige finanser eller institutioner, men har ernæret sig selv og stadig gør det ved lovligt arbejde.

Justitsministeren anmodes om at redegøre for, om det er en almindelig skærpelse af praksis med sådanne konsekvenser, man her har indledt, eller der i Ray Stratfords tilfælde er så specielle omstændigheder, at udvisningen umuligt kan danne præcedens i andre sager.

Ved forespørgsler hos fremmedpolitiet skal Ray Stratford have fået den besked, at man ikke kan acceptere en beskæftigelse, der kun giver en indkomst på 1.000-2.000 kr. månedligt som grundlag for opholdsbevis. Det vides, at man i andre tilfælde har accepteret en indkomst på ca. 4.000 kr. månedligt.

Ministeren anmodes om at redegøre for disse kriterier. Det forekommer hverken rimeligt eller betryggende, hvis fremmedpolitiet skal bruge bestemmelserne til at diktere folks leveform. I Christiania er der mange, der har indrettet sig på at leve for så lidt – og det må masser af uddannelsessøgende og pensionister også gøre. Det bør ikke kunne være udvisningsgrund, at folk gør det.

Muligvis kan der bag fremmedpolitikets beslutning ligge det ræsonnement, at når den officielle indkomst er så lav, så er den pågældende nok indblandet i kriminalitet eller lignende. Hvis det er forklaringen, må fremgangsmåden på det skarpeste afvises. Der er ikke skygge af sandsynlighed for noget sådant i det konkrete tilfælde. Og mere generelt: der må ikke sanktioneres på en udtalt formodning om kriminalitet – kriminalitet skal påvises og bedømmes i retten, det andet

ville være kriminalisering af en særlig livsform, og det kan aldrig være fremmedpolitikets eller justitsministeriets opgave.

Besvarelse (29/1 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

De gældende danske regler om EF-borgers ret til ophold og arbejde i Danmark findes i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 195 af 23. maj 1980, som er udarbejdet på baggrund af EF-rettens forskrifter om arbejdskraftens fri bevægelighed. Bestemmelserne indebærer blandt andet ret for EF-borgere, som i henhold til Fællesskabernes regler udfører lønnet beskæftigelse eller udøver selvstændig erhvervsvirksomhed her i landet, til at opholde sig i Danmark.

Tilsynet med udlændinge har oplyst følgende om den fulgte praksis på området:

EF-reglerne gælder alene for egentligt erhvervsaktive personer, medens andre EF-borgere er omfattet af det gældende indvandringsstop, og EF-reglerne giver ikke ret til EF-opholdsbevis på grundlag af enhver form for beskæftigelse. Både med hensyn til lønnet beskæftigelse og selvstændig virksomhed stilles der således krav om, at virksomheden efter en samlet vurdering af alle foreliggende oplysninger har et sådant omfang, at dens udøver i lyset af de hensyn, som ligger bag EF-reglerne, med rimelighed kan betragtes som erhvervsaktiv i disse reglers forstand. I denne vurdering vil som et væsentligt moment indgå virksomhedens størrelse og indtjening, og det fremhæves i denne sammenhæng, at det påhviler den enkelte ansøger at meddele alle fornødne oplysninger herom.

Det følger endvidere af EF-reglerne, at det første opholdsbevis udstedes for en periode af normalt 5 år, således at der herefter sker en vurdering af, om betingelserne for forlængelse er til stede.

Justitsministeriet kan for sit vedkommende henholde sig til de af tilsynet med udlændinge meddelte oplysninger.

Den konkrete afgørelse, som omtales i det stillede spørgsmål, er truffet af tilsynet med udlændinge i forbindelse med udløbet af den pågældende britiske statsborgers EF-opholdsbevis, som blev udstedt i 1975.

Justitsministeriet har givet udtryk for, at der ikke er grundlag for at kritisere tilsynets

[Justitsministeren]

afgørelse, som er truffet på baggrund af de anførte generelle retningslinier.

Justitsministeriet har imidlertid samtidig efter en samlet vurdering af alle fremkomne oplysninger i den konkrete sag meddelt den pågældende, at man efter omstændighederne ikke har indvendinger imod, at der sker forlængelse af hans opholds- og arbejdstilladelse.

Spm. nr. 458

Til *socialministeren* (15/1 81) af:

Agnete Laustsen (KF):

»Kan ministeren bekræfte de tal omkring beskatning af pensionister, som bringes i Berlingske Tidende 15. januar, side 13?«

Begrundelse

Af en artikel i Berlingske Tidende 15. januar fremgår det, at 20.000 pensionister kun får lov til at beholde ca. 20 øre af hver kronens lønfremgang, fordi pensionens grundbeløb nedtrappes med 60 øre af hver krones ekstraintægt, mens skatten tager halvdelen af de resterende 40 øre. Det fremgår endvidere, at ved en ekstraintægt nedtrappes pensionen, boligsikringen, tilskud til hjemmehjælper og medicin, mens skatten vokser.

Tallene stammer fra socialministeriets økonomiske kontor, og de betyder, at pensionister ikke har nogen tilskyndelse til at tage et ekstraarbejde for at supplere pensionen. Mange ældre mennesker sidder inde med en kolossal viden fra mange års arbejde i erhvervslivet eller andre steder – en viden, som stadig ville kunne komme samfundet til gode, hvis pensionisterne havde en økonomisk tilskyndelse til at tage et arbejde nogle timer om ugen.

Ministeren bør derfor overveje, om ikke reglerne bør ændres således, at den enkelte pensionist får mere ud af at have et ekstraarbejde.

Besvarelse (27/1 81):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Det kan bekræftes, at det skønnes, at skønsmæssigt 20.000 pensionister med lønindkomst ved en lønfremgang på 100 kr. i visse indkomstintervaller mister knap 80 kr. heraf på grund af øget skat og aftrapning af

den sociale pension. Denne højere beskatning af indkomstfremgangen på grund af øget skat og nedsat socialpension finder kun sted for personer, der får aftrappet pensionens grundbeløb. Da pensionister over 67 år får det fulde grundbeløb uanset indkomst, vil den høje beskæring kun kunne finde sted for personer under 67 år.

Grundbeløbet aftrappes med 60 pct. af en beregnet indkomst over 10.200 kr. for en enlig og 20.500 kr. for en gift pensionist årligt. Ved opgørelsen af den beregnede indkomst foretages endvidere et særligt fradrag for arbejdsindtægter på 10.700 kr. for en enlig og 16.200 kr. for en gift pensionist. Det er således muligt at have en arbejdsindtægt på op til 20.900 kr. for en enlig og 36.700 kr. for en gift pensionist, før aftrapningen af grundbeløbet påbegyndes. For en enlig pensionist vil grundbeløbet først være bortfaldet ved en arbejdsindkomst på 62.800 kr. og for en gift pensionist først ved 78.600 kr. Det kan til sammenligning anføres, at garantilønnen pr. 1. september 1980 på årsbasis udgør ca. 78.000 kr.

Har pensionisten ud over den sociale pension andre pensionsindtægter, foretages der et nedslag i disse inden beregningen af den sociale pension på 40 pct., dog mindst 12.100 kr. Aftrapningen af grundbeløbet ved en stigning i pensionsindtægten sker derfor som hovedregel kun med 36 pct.

Ifølge Danmarks Statistiks pensionsstatistik var der pr. 1. januar 1980 ca. 29.000 pensionister, der havde reduceret grundbeløb på grund af indtægter ud over pensionen. Dette tal omfatter imidlertid også pensionister, der får aftrappet grundbeløbet på grund af andre indkomster end lønindkomst.

I spørgsmålets begrundelse er nævnt, at aftrappingsreglerne medfører, at pensionister ikke har nogen tilskyndelse til at tage et ekstraarbejde for at supplere pensionen. Der henvises især til fordelene ved, at ældre menneskers indsats vil kunne komme samfundet til gode.

Som anført fremkommer den nævnte beskæring af indkomstfremgang på knap 80 pct. ikke for personer over 67 år.

Førtidspensionister (under 67 år) har som nævnt mulighed for at have en arbejdsindkomst på op til 36.700 kr. (gift pensionist), uden at dette medfører fradrag i pensionen. Der er således taget hensyn til det ønskelige

[Socialministeren]

i, at der er en tilskyndelse til at arbejde. Men reglerne skal også ses i lyset af, at grundbeløbet til førtidspensionister gives som en form for kompensation for en forventet lav indtjeningssmulighed. Har en førtidspensionist derfor trods alt en indkomst af betydning, må grundbeløbet aftrappes i takt med, at forudsætningerne for at yde det falder bort.

Som nævnt vil en gift førtidspensionist kunne modtage pension med en indkomst, der stort set svarer til garantilønnen. Lempes aftrapningen med henblik på, at pensionisten får mere ud af et ekstraarbejde, vil en pensionist kunne modtage et beløb på grund af forventet manglende indtjeningsevne på trods af en indkomst, der ligger over garantilønnen.

Spm. nr. 466

Til *udenrigsministeren* (16/1 81) af:

Preben Lange (Grøn.):

»Hvilke modforholdsregler agter regeringen at tage over for det hollandske forbud af 4. september 1980 mod import af alle former for sælskindsprodukter?«

Begrundelse

Salget af sælskind er det eneste grundlag for økonomisk indkomst for 1/3 af den grønlandske befolkning. Det vil derfor kunne få vidtrækkende konsekvenser for den grønlandske befolkning, hvis det hollandske forbud, som – især for de sæler, der fanges ved Grønland – mangler videnskabelig begrundelse, får lov til at stå ved magt og eventuelt medfører præcedens for andre EF-lande.

Besvarelse (28/1 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Udenrigsministeriet har i løbet af sommeren og efteråret 1980 flere gange protesteret over for Holland og påpeget, at det hollandske forbud ikke var videnskabeligt begrundet og efter dansk opfattelse ikke var foreneligt med EF-retten.

Det er beklageligt, at Holland desuagtet har gennemført et forbud. EF-Kommissionen undersøger for tiden det hollandske forbud, og fra dansk side er man i kontakt med Kommissionen med henblik på, at den kan

sikre, at de grønlandske rettigheder, der følger af EF-medlemskabet, bliver respekteret.

Spm. nr. 477

Til *justitsministeren* (16/1 81) af:

Pilgaard Andersen (FP):

»Er ministeren enig med folketingsmedlem Henning Jensen i, at narkomaner skal slippe for straf, hvis de stjæler for at skaffe sig penge til narkotika, såfremt de indvilliger i at påbegynde og fuldføre en behandling?«

Begrundelse

Efter spørgerens mening lægges der en utrolig slaphed for dagen over for narkomaner, hvis det efterhånden har udviklet sig således, at man accepterer, at narkomaner både stjæler og driver utugt for at skaffe sig penge til stoffer, uden at de bliver straffet i lighed med andre borgere, hvis blot de tilkendegiver at ville indlade sig på behandling. Imidlertid foreligger der en udtalelse fra ministeren om, at man ikke kan tvinge narkomaner til behandling, hvorfor et tilsagn fra en narkoman er som et slag i luften.

Hvis man forestillede sig en sådan amnestiordning, ville hele vort retssystem falde til jorden, og langt de fleste kriminelle handlinger ville blive begået under påskud af påvirkning af narkotika.

Besvarelse (29/1 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Der gennemføres for tiden i Sverige en lokalt begrænset forsøgsordning med en særlig form for behandling af kriminelle stofmisbrugere. Behandlingsformen går under navnet »kontraktsvård« og er udformet med forbillede i de regler om »civil commitment«, som findes i visse delstater i USA. Ordningen indebærer i hovedtræk, at narkotikamisbrugere, som er fundet skyldige i en lovovertrædelse, i visse tilfælde kan få tilbud om at blive undergivet forsorg i overensstemmelse med et særligt behandlingsprogram i stedet for sædvanlige strafferetlige sanktioner. Efter et ophold på en afvænningsklinik overføres den pågældende til forsorg i frihed, men han skal holde sig stoffri i hele behandlingsperioden og skal give møde to gange om ugen med henblik på urinprøvekontrol hermed.

[Justitsministeren]

Overtrædelse af behandlingsplanen eller ny kriminalitet medfører, at sagen skal genoptages.

En nærmere redegørelse for den svenske ordning indeholdes i Nordisk Strafferetskomité's kommende delbetænkning om alternativer til frihedsstraf, der i løbet af kort tid forventes at foreligge i trykt stand.

Den svenske forsøgsvirksomhed er endnu ikke afsluttet, og der foreligger efter det for justitsministeriet oplyste endnu ikke et erfaringsmateriale, der giver grundlag for en endelig vurdering af ordningen med kontraktsvård. Såfremt det til sin tid viser sig, at »kontraktsvård« er et egnet middel til at bekæmpe narkotikamisbruget og således virker kriminalitetsforebyggende, vil der efter justitsministeriets opfattelse være anledning til at overveje en tilsvarende ordning i Danmark.

Det tilføjes, at de gældende regler i straffeloven åbner mulighed for, at domstolene i tilfælde, hvor anvendelse af ubetinget frihedsstraf ikke skønnes påkrævet, kan idømme en helt eller delvis betinget dom med vilkår om afvænningsbehandling mod misbrug af narkotika.

Spm. nr. 479

Til *undervisningsministeren* (19/1 81) af:

Flemming Jensen (KF):

»Deler undervisningsministeren den opfattelse, at man bør skære væsentligt i tilskuddene til de private skoler, således som den er kommet til udtryk i en udtalelse af formanden for folketingets uddannelsesudvalg i Aarhus Stiftstidende den 18. januar 1981?«

Begrundelse

Den udtalelse, formanden for uddannelsesudvalget, hr. J. K. Hansen, er kommet med, er tilsyneladende ikke i overensstemmelse med en tidligere udtalelse af undervisningsministeren, hvor hun påpeger, at vi i Danmark fortsat bør have et frit skolevalg. Hvis man, som det er nævnt, forestiller sig en tredobling af skolepengene til de private skoler, vil man hurtigt kunne omskabe denne skoleform til en velhaverskole, som det vil være lettere at slå ihjel.

Det er en konservativ opfattelse, at det fri skolevalg bør være uafhængigt af indkomstforhold.

Besvarelse (28/1 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ifølge lovbekendtgørelse af 5. januar 1971 om statsstøtte til visse private skoler ydes der tilskud til driften af disse skoler, hvis de opfylder de betingelser herfor, som er angivet i lovgivningen om de enkelte skoleformer.

Tilskuddet udgør ifølge støtteleven 85 pct. af de udgifter, der indgår i skolernes tilskudsgrundlag, om hvis beregning bestemmelser senest er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 26. februar 1980, den såkaldte tilskudsbekendtgørelse.

Jeg kan oplyse, at den nedre grænse for skolepengene angives af kravet om egendækning på 15 pct. og den øvre grænse af bestemmelsen i friskoleloven om, at skolepengene ikke må skønnes at være urimeligt høje.

Selv om de i begrundelsen for spørgsmålet anførte udtalelser ikke er regeringens, skal jeg gerne oplyse, at det fremdeles ikke er min hensigt at søge muligheden for et frit skolevalg begrænset.

Men regeringen har imidlertid pligt til at søge de offentlige udgifter begrænset, og ingen sektor vil kunne friholdes for krav om besparelser, hverken folkeskolen eller de private skoler. De besparelser, der er gennemført i 1980 og 1981, er sket inden for rammerne af det gældende tilskudssystem, og fremtidige nødvendige økonomiske begrænsninger søges gennemført på samme måde.

Spm. nr. 481

Til *udenrigsministeren* (19/1 81) af:

Svend Heiselberg (V):

»Hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe internationalt dels for at sikre, at den nuværende oliekatastrofe i Vesterhavet medfører effektive straffeforanstaltninger, dels for at modvirke gentagelser?«

Begrundelse

Den nuværende oliekatastrofe i Kattegat, Skagerrak og Vesterhavet er efter norske oplysninger skabt ved en i internationalt farvand af en navngiven græsk tanker foretaget

[Svend Heiselberg]

ulovlig udtømning af spildolie. Da Grækenland, hvad angår havet og de internationale tankruter, har nogenlunde samme struktur som Danmark, er det erfaringen, at Grækenland ligesom Danmark søger at straffe de skyldige. Dette bør naturligvis sikres, men erfaringsmæssigt er det jo sådan, at det desværre ikke har større præventiv virkning. Af hensyn til miljøforhold, fiskeri, turisme og hele den økologiske balance bør den danske regering gennem EF, OECD og FN sikre, at oliekatastrofer i havet modvirkes stærkest muligt. Der bør idømmes fængselsstraffe til de skyldige kaptajner. Rederier, der overtræder reglerne, bør have kæmpebøder, og navnlig bør rederierne frakendes retten til lastning og losning af olie i havnene. Især det sidste vil have en effektiv præventiv virkning. Jeg håber, den danske regering vil udnytte sine internationale forbindelser til sådanne bestræbelser.

Besvarelse (27/1 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det stillede spørgsmål vedrører ud over udenrigsministeriet også sagsområder under miljøministeriet og industriministeriet, og efter samråd med de nævnte ministerier kan følgende oplyses:

Således som sagen på nuværende tidspunkt er oplyst, må det antages, at den nævnte olieforurening stammer fra en bevidst udtømning fra et skib og formentlig skyldes rensning af et tankskibs tanke. Besvarelsen af spørgsmålet tager derfor specielt sigte på denne og lignende former for forurening af havet med olie.

I internationalt farvand kan det enkelte land kun lovgive med virkning for egne skibe. Bekæmpelse og forebyggelse af havforurening forudsætter derfor et internationalt samarbejde, som omfatter alle de vigtigste skibsfartsnationer. Også hensynet til skibsfarten taler for et så omfattende internationalt samarbejde som muligt, idet forskelligartede regler på miljøområdet ville kunne bevirke, at skibsfarten i forskellige dele af verden skulle leve op til vidt forskellige krav. Fra dansk side prioriteres udviklingen af et globalt miljøsam arbejde derfor meget højt.

Danmark har på denne baggrund inden for internationale organer aktivt virket for et sådant samarbejde, og i løbet af de sidste

årtier er der gjort betydelige fremskridt. Disse fremskridt har især været knyttet til arbejdet inden for FN's rådgivende søfartsorganisation, IMCO. I 1954 blev det første skridt taget med den såkaldte OILPOL-konvention (Den internationale konvention til undgåelse af forurening af havet med olie). Denne konvention, der trådte i kraft i 1957, omfatter især regler, der begrænser de mængder tung olie, der lovligt kan udtømmes. Konventionen er flere gange blevet ændret i skærpende retning.

Den øgede forståelse for nødvendigheden af en mere effektiv beskyttelse af havmiljøet førte imidlertid til, at der i IMCOs regie i 1973 udarbejdedes en ny konvention, den såkaldte MARPOL-konvention (international konvention om forebyggelse af forurening fra skibe). MARPOL-konventionen betyder et væsentligt fremskridt, idet den ikke alene omfatter alle typer olie, men også fastsætter strengere udtømningsregler end de i OILPOL-konventionen gældende. På grund af en række tekniske problemer blev MARPOL-konventionen imidlertid kun ratificeret af ganske få stater. I 1978 blev der derfor aftalt en protokol til konventionen, der dels skulle løse disse problemer, dels indeholdt yderligere foranstaltninger til beskyttelse af havmiljøet. Danmark tiltrådte protokollen og dermed den samlede konvention den 27. november 1980. På grundlag af de foreliggende oplysninger vil det være realistisk at antage, at MARPOL-konventionen kan træde i kraft allerede i løbet af 1982. Denne opfattelse understøttes af den erklæring, som vedtoges på den europæiske ministerkonference om sikkerhed til søs den 1.-2. december 1980, hvori der netop opfordredes til hurtig tiltrædelse af bl.a. MARPOL-konventionen.

Inden for rammerne af de globale regler tillægger man fra dansk side også det regionale samarbejde høj prioritet. Det kan i denne forbindelse bl. a. fremhæves, at Danmark deltager i samarbejdet inden for Østersøkonventionen, hvis regler om udtømning af olie følger MARPOL-konventionen. Disse regler bliver effektive den 3. maj 1981.

For at sikre, at de nævnte udtømningskriterier overholdes, er der i OILPOL- og MARPOL-konventionerne optaget bestemmelser, der forpligter deltagerstaterne til at straffe overtrædelser, og disse straffe skal være af passende strenghed til at modvirke

[Udenrigsministeren]

ulovlig udtømmning. Ifølge de internationale bestemmelser er den almindelige hovedregel, at det er den stat, hvor skibet er hjemmehørende, der skal gennemføre en eventuel straffesag. I den foreliggende sag vil man fra dansk side – såfremt man finder, at man med tilstrækkelig sikkerhed kan udpege det skib, der har forårsaget forureningen – underrette den stat, hvor skibet er hjemmehørende, om overtrædelsen. Den pågældende stat vil derefter – såfremt der skønnes at være tilstrækkeligt bevis for overtrædelsen – være forpligtet til at rejse sagen og endvidere til at underrette Danmark og IMCO om resultatet af retsforfølgningen. Netop forpligtelsen til at underrette IMCO sikrer, at man på internationalt niveau har overblik over, om de enkelte stater lever op til deres folkeretlige forpligtelser.

Straffebestemmelserne er imidlertid næppe tilstrækkelige til at sikre overholdelse af udtømningsreglerne. Selv overordentlig rigoristiske straffebestemmelser vil næppe have den ønskede virkning, så længe risikoen for at blive opdaget er forholdsvis begrænset. Det er derfor særdeles vigtigt, at MARPOL-konventionens artikel 6 udtrykkeligt fastslår, at deltagerstaterne skal samarbejde om opdagelse af overtrædelser og håndhævelse af bestemmelserne i denne konvention og herunder benytte alle egnede og anvendelige foranstaltninger i efterforskningsarbejdet og til miljøovervågning. MARPOL-konventionen forudsætter ligeledes, at der udføres rutinemæssig stikprøvekontrol og inspektion i deltagerstaternes havne. Inspektionen skal udføres således, at skibe fra stater, der ikke deltager i konventionen, ikke stilles mere fordelagtigt end skibe fra deltagerstater.

I denne forbindelse foregår der i øjeblikket både i Danmark og på internationalt niveau overvejelser over egnede kontrol- og overvågningsmetoder. Den aktuelle situation har endvidere givet anledning til, at man på nordisk plan vil indlede drøftelser om, hvordan samarbejdet vedrørende overvågning og kontrol kan udbygges. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at afgøre, hvilke metoder der bør foretrækkes, men det er givet, at en væsentlig mere effektiv kontrol og overvågning vil medføre betydelige udgifter. En 100 pct. effektiv kontrol kan næppe gennemføres.

Det er derfor af afgørende betydning, at MARPOL-konventionen indeholder en række regler, der tilsigter at forebygge, at skibe foretager ulovlige udtømmninger. Konventionen pålægger således deltagerstaterne at etablere modtageanlæg til olierester i samtlige havne, således at det ikke er nødvendigt at rense tanke til søs. Konventionen indeholder endvidere en række krav om konstruktion og teknisk indretning af tankskibe. Afhængigt af type og størrelse skal visse tankskibe således have særlige tanke til føring af ballast, hvad der vil medføre, at ballastvandet ikke fyldes i de tomme lasttanke og derfor ikke forurenes med olierester. Endelig kan det nævnes, at konventionens krav om anlæg til skylning med råolie vil medføre en mere effektiv rensning af lasttankene, idet olieresterne pumpes i land sammen med den øvrige olielast i stedet for at skulle bortskaffes sammen med rens vandet.

Forureninger af den foreliggende karakter må naturligvis give anledning til bekymring. På den anden side er der sket sådanne fremskridt i samarbejdet inden for IMCO, at der generelt må være anledning til en vis optimisme. Når MARPOL-konventionen træder i kraft, vil ikke mindst de forebyggende regler betyde en væsentligt nedsat risiko for fremtidige forureninger som følge af tankrensninger o. lign.

På baggrund af et sådant væsentligt fremskridt i det globale samarbejde om forebyggelse af havforurening vil det næppe være hensigtsmæssigt, at man fra dansk side tager et isoleret initiativ i denne sag. Det må i den forbindelse understreges, at der i den foreliggende sag på nuværende tidspunkt intet er, der kan begrunde en opfattelse af, at der ikke vil blive grebet til tilstrækkelige straffeforanstaltninger. Såfremt sagen mod forventning ikke får et forløb, der er i overensstemmelse med de internationale regler om passende straffeforanstaltninger, vil regeringen på ny overveje sagen med henblik på at tage spørgsmålet op over for den pågældende stat eller på internationalt niveau.

I tilslutning til de ovenfor nævnte oplysninger om det internationale samarbejde på globalt og regionalt plan, navnlig inden for IMCO, kan det meddeles, at havforureningsproblematikken også indtager en central placering under drøftelserne om udformningen af en ny retsorden på havet, som finder sted

[Udenrigsministeren]

under FN's 3. havretskonference. De hidtidige forhandlinger på konferencen har vist en klar erkendelse af behovet for at give kyststaterne en forøget mulighed for kontrol med havforurening. Det eksisterende konventionsudkast indeholder således bl. a. regler, som vil gøre det muligt for kyststaterne på grundlag af internationalt accepterede forureningsregler og standarder at give nationale forureningsbestemmelser i økonomiske zoner på op til 200 sømils bredde. I tilfælde af klare og grove overtrædelser er der ligeledes givet mulighed for, at kyststaterne kan indlede retssag mod overtræderne.

Den nye havretskonvention er endnu ikke færdigforhandlet, men det håbes, at et samlet konventionsudkast kan ligge klart til underskrift i løbet af 1981.

Spm. nr. 482

Til *justitsministeren* (19/1 81) af:

Mølgaard (DR):

»Vil ministeren fortsat ikke – uanset status som politietatsens øverste chef – tilgodese hensynet til politikorpsets renommé og retssikkerhedsfølelsen i befolkningen ved at demtere udsagnene om, at der over politiradioen har lydt en forholdsordre i forbindelse med uroen ved rydningen af »Byggeren« på Nørrebro om, at »nu skal gaden ryddes – og så skal de have klø« – subsidiært at oplyse offentligheden om, at der er truffet effektive forholdsregler til at imødegå gentagelsestilfælde?«

Begrundelse

Den 11. november 1980 bad jeg ved spørgsmål nr. 176 ministeren om at fremsætte et tilsvarende dementi eller en redegørelse af den nævnte art. Ministeren afslog imidlertid ved sit svar af 20. november 1980 at kommentere sagen under henvisning til igangværende retsbehandling vedrørende eventuel dokumentationsfremlæggelse af politiradioens meldinger for bevisførelse i konkrete sager.

Den nævnte retsbehandling er nu afsluttet.

Derimod hersker der fortsat i vide befolkningkredse et forstemmende indtryk af, at ministeren ikke lever op til sit chefansvar i forhold til politiet ved ikke enten at rense dette for de alvorlige beskyldninger eller i

videst mulig udstrækning at genoprette borgernes tillid til politiet ved at dokumentere gennemførelsen af håndfaste forholdsregler til værn mod gentagelsestilfælde. Et ministerinitiativ forekommer derfor påtrængende nødvendigt her og nu.

Besvarelse (29/1 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Politidirektøren i København har oplyst, at der ikke har været udsendt en forholdsordre over politiets radio af det indhold, der er citeret i spørgsmålet i forbindelse med politiaktionen på Nørrebro i foråret 1980.

Politidirektøren har endvidere givet udtryk for, at en forholdsordre af det omhandlede indhold naturligvis ikke ville kunne accepteres.

Justitsministeriet kan for sit vedkommende henholde sig til det af politidirektøren oplyste, ligesom ministeriet selvsagt kan tilslutte sig politidirektørens generelle udtalelse.

Spm. nr. 483

Til *undervisningsministeren* (19/1 81) af:

Flygaard (DR):

»Vil ministeren tage initiativet til, at private skoler kan finansiere deres anlægsudgifter over det private lånemarked med rentetilskud for ad denne vej at få afviklet den ganske betydelige investeringspukkel, der er i den private skolesektor, idet dette eventuelt gøres ved en omlægning af brugen af de nuværende statslånsmidler?«

Begrundelse

Når jeg stiller ministeren dette spørgsmål, så har det sin baggrund i det ønskelige i at få afviklet den betydelige pukkel, som eksisterer, både hvad angår nybyggeri, ombygning og nødvendig vedligeholdelse. Med den tilgang, der er til de private skoler, er det bydende nødvendigt, at der åbnes – under en eller anden form – mulighed for at tilgodese de faktiske behov inden for den private skolesektor, idet jeg gerne vil henlede ministerens opmærksomhed på, at en øget tilgang til de private skoler relativt letter presset på de offentlige skoler. Der vil næppe ske nogen langvarig skade, hvis en del af statslånsmidlerne i en periode benyttes til rentetilskud i

[Flygaard]

stedet for til afdragsfrit byggetilskud, men der vil i hvert fald ske det positive, at byggepakkelen kan afvikles én gang for alle.

Besvarelse (26/1 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Der henvises i begrundelsen til, at det er bydende nødvendigt at tilgødes de faktiske behov inden for den private skolesektor, men i forbindelse med det samtidig stillede spørgsmål nr. 485 af 19. januar 1981 om flydende skolepenge har spørgeren dog erklæret sig fuldstændig enig i, at der især i en tid som denne må økonomiseres med midlerne.

Jeg opfatter dette som en indforståethed med, at det også for de private skolars vedkommende er nødvendigt at begrænse merudgifterne for det offentlige, men i øvrigt udviser regnskabstallene for statens tilskud til de private skoler en væsentlig stigning. Jeg kan herom henvise til mit skriftlige svar på medlem af Folketinget Mimi Jakobsens spørgsmål nr. 306 af 4. december 1980. Som nævnt i dette svar er statstilskuddet fra 1974-75 til 1979 steget fra 526,2 mill. kr. til 1.150,7 mill. kr., og de private skolars andel af undervisningsministeriets budget udgør nu 12,7 pct.

For så vidt angår statens investeringsstøtte kan jeg henvise til mit skriftlige svar på det af spørgeren stillede spørgsmål nr. 297 af 3. december 1980, og som det nærmere er anført i dette svar, er statslånsmidlerne til fri-skoler og private grundskoler, efterskoler og højskoler m.v. ligeledes øget væsentligt inden for de sidste år, således at denne bevilling nu på finansloven for 1981 er opført med i alt 39,8 mill. kr.

Denne favorable støtte i form af afdragsfrie lån ydes normalt til dækning af op til halvdelen af anlægsudgifterne med prioritet efter kreditforeningslån el. lign., hvortil staten yder rentetilskud på 85 pct.

Som også nævnt i mit tidligere svar yder staten endvidere en væsentlig støtte til mindre projekter, som de private skoler finansierer uden statslån, men med statstilskud ligeledes på 85 pct. til forrentning af andre prioritetsslån.

Af det tidligere og her anførte fremgår således, at der allerede er åbnet mulighed for en delvis statsstøttet finansiering af de private skolars anlægsudgifter med andre lån end

statslån. Som led i den samlede ressourceplanlægning må den offentlige udgiftsstyring imidlertid – bl. a. gennem statslånsrammerne – opretholdes, men det i mit tidligere svar omtalte udvalg, der behandler de private skolars bygningsmæssige forhold, er fortsat velkomment til at fremkomme med forslag til forbedringer inden for de givne bevillingsrammer.

Spm. nr. 484

Til *undervisningsministeren* (19/1 81) af:

Flygaard (DR):

»Kan ministeren fortsat bekræfte, at tildeling af midler til private skoler ikke skal være afhængig af, om offentlige skoler har ledig kapacitet?«

Begrundelse

Når jeg stiller dette spørgsmål til ministeren, så er det for på ny at få bekræftet, at tildeling af midler til private skoler ikke er afhængig af, at der ikke er ledig kapacitet i de offentlige skoler, thi om så skulle være, så kunne det offentlige ganske let kvæle enhver form for privat skoledrift.

Besvarelse (26/1 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

De gældende regler om statslån og statstilskud til private skoler indeholder intet om, at støtte til disse skoler skal være betinget af, at offentlige skoler – der tænkes herved formentlig på den offentlige parallel – har ledig kapacitet.

Dette gælder fuldt ud for *eksisterende* private skoler. Hvis der med spørgsmålet også tænkes på *oprettelse* af private parallelskoler, må det for fuldstændighedens skyld tilføjes, at anerkendelse af en privat gymnasieskole efter gymnasieskolelovens § 18, stk. 1, nr. 4, bl. a. er betinget af, at skolen opfylder et uddannelsesmæssigt behov i det pågældende område, og kun anerkendte private gymnasieskoler kan blive støtteberettigede.

Der er ikke aktuelle planer om at ændre de gældende regler i denne henseende, og jeg kan således besvare spørgsmålet bekræftende.

Spm. nr. 485

Til *undervisningsministeren* (19/1 81) af:

Flygaard (DR):

»Er ministeren tilhænger af flydende skolepenge?«

Begrundelse

Når jeg stiller ministeren dette spørgsmål, så er det for at komme videre i spørgsmålet om finansieringen af anlægsudgifter og driftsudgifter på private skoler. Ministeren har jo med rette givet udtryk for, at der især i en tid som denne må økonomiseres med midlerne. Deri er jeg fuldstændig enig, men i fortsættelse af denne betragtning vil jeg gerne tilføje, at en ordning med flydende skolepenge jo netop medfører, at ressourcerne allokteres derhen, hvor eleverne er, hvilket jo også må være det rigtige.

Besvarelse (26/1 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Den gængse forståelse af udtrykket »flydende skolepenge« er, at der af det offentlige afsættes et fast beløb pr. barn, og dette faste beløb udbetales så til den, der varetager undervisningen, være sig en offentlig skole eller en privat skole, eventuelt barnets hjem.

Man skal ikke have beskæftiget sig længe med »flydende skolepenge«, førend det viser sig, at det beløb, der oprindelig var tænkt som et fast beløb, må gradueres, hvis man skal undgå urimelige tab eller på den anden side lige så urimelige fortjenester hos den undervisende initiativtager.

Udgifterne til undervisning – ikke mindst på folkeskoleniveau – kan være meget forskellige, afhængigt af undervisningens art, undervisningsfaciliteterne, herunder bygninger, udstyr og undervisningsmateriel, lærernes kvalifikationer og løntrin m.v.

Efter min mening er ideen med »flydende skolepenge« uanvendelig i praksis. Den skulle i givet fald udbygges i et sådant omfang – med forbehold, udvidelser og indskrænkninger – at ideen mister sit indhold.

Jeg kan således ikke være tilhænger af flydende skolepenge.

Spm. nr. 486

Til *undervisningsministeren* (19/1 81) af:

Flygaard (DR):

»Hvornår forventer ministeren at der vil blive givet tilladelse til oprettelse af et handelsgymnasium i Ringkøbing?«

Begrundelse

Da de nærmeste handelsgymnasier findes i Holstebro, Herning og Varde, er det spørgers opfattelse, at der er behov for oprettelsen af et handelsgymnasium i området, og at Ringkøbing ud fra en geografisk og erhvervs-mæssig betragtning vil være det naturlige sted at placere et sådant gymnasium. Spørgeren synes, det er udmærket, at man har fået et almindeligt gymnasium i Ringkøbing. Spørgeren synes tillige, at det ud fra synspunktet om at stille de unge frit med hensyn til, hvilken uddannelse de vil vælge, vil være naturligt, at man opretter flere handelsgymnasier på bestående handelsskoler. Hvis talen om ligeværdighed uddannelserne imellem skal have et reelt indhold, vil det være en naturlig konsekvens at oprette et handelsgymnasium i hjertet af Vestjylland.

Når man i øvrigt så stærkt fra mange sider, det være sig regering, folketing, erhvervslivet eller arbejdsmarkedet, understreger det ønskelige i en udbygning af de erhvervsnære uddannelser, så burde konsekvensen være nem at drage.

Med den placering, som Ringkøbing Handelsskole allerede nu har skabt sig dels i kraft af den erhvervs-mæssige udvikling, dels i kraft af en velledet handelsskole, burde det følges op af muligheden for fremover at kunne tage en erhvervs-mæssigt orienteret, gymnasial uddannelse lokalt, idet bemærkes, at det er en almindelig erfaring, at uddannelseshyppigheden stiger med nærheden af et uddannelsessted.

Besvarelse (28/1 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det 2-årige kursus til højere handelseksamen, som gennemføres på en række handelsskoler, bygger på EFG-basisuddannelsen inden for handels- og kontorområdet.

Med baggrund i de indstillinger, jeg har modtaget fra uddannelsesrådet for handels- og kontorfagene, er der igennem de forløbne år gennemført en udbygning af kursus til højere handelseksamen, således at kurset for

[Undervisningsministeren]

tiden gennemføres på 40 af landets ca. 55 handelsskoler.

Ved de hidtidige beslutninger om etablering af kurset er der som beslutningsgrundlag indgået oplysninger om det fremtidige elevunderlag, om elevtilgangen til basisuddannelsen i de forløbne år samt om transportafstand/rejsetid til den nærmeste handelsskole, hvor kurset gennemføres.

Ud fra erfaringer med det hidtil konstaterede tilgangsmønster har der, af hensyn til mulighederne for en pædagogisk og økonomisk forsvarlig gennemførelse af undervisningen, været fordret en elevtilgang til basisuddannelsen på minimum ca. 200 elever. Dette elevunderlag har erfaringsmæssigt givet et rimeligt grundlag for oprettelse af mindst 2 hold på 1. år af kursus til højere handels-eksamen.

I den hidtil gennemførte udbygning har der været skoler, hvor en etablering af kurset, ud fra det anvendte beslutningsgrundlag, har måttet prioriteres højere end en etablering i Ringkøbing.

Spørgsmålet om en eventuel udbygning af kursus til højere handelseksamen fra skoleåret 1981-82 behandles for tiden i uddannelsesrådet for handels- og kontorfacene, og en beslutning om udbygningen pr. august 1981 kan ud fra de foreliggende oplysninger forventes i første del af februar måned 1981.

På baggrund heraf er det for nærværende ikke rimeligt at afgive udsagn om mulighederne for kursets etablering ved enkelte af de skoler, hvor kurset ikke for tiden er oprettet.

Jeg kan desuden under henvisning til mit svar på hr. Flygaards spørgsmål nr. 456 af 15. januar 1981 oplyse, at det samme svar vil være gældende for de øvrige handelsskoler, som ikke for tiden gennemfører kursus til højere handelseksamen.

Spm. nr. 487

Til *ministeren for offentlige arbejder* (19/1 81) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvornår agter ministeren at besigtige de stormskader, som vinterstormen har forvoldt langs den jyske vestkyst?«

Begrundelse

Det er aldeles ufatteligt, at det skal være så svært at få ministeren til at rejse herover for ved selvsyn at tage de enorme skader i øjesyn, som de sidste storme har forvoldt langs den jyske vestkyst. Især da i betragtning, af at ministeren jo absolut mener, at der ikke er nogen, der står over folketinget.

Tilsyneladende er det folketingets trafikudvalg, der skal foretage en besigtigelse, men skønt to af udvalgsmedlemmerne, Helge Dohrmann og Svend Heiselberg, har begæret en sådan besigtigelse, er det endnu ikke sket. Udvalgsformanden, Otto Mørch, henholder sig til, at der er mange formaliteter, der skal være i orden, før udvalget kan foretage en sådan tur, men »mens græsset gror, dør hørsemor«.

For befolkningen, der skal leve med havet som nabo, giver det megen utryghed, at udvalget og ministeren ikke kan få gjort sig færdige til at komme over og se på skaderne, så disse kan blive udbedret.

Spørgeren er fuldstændig klar over, at ministeren har hænderne fulde med postterminalen, men der er andre mennesker i Danmark, der har behov for ministerens bevågenhed end blot postarbejderne, så derfor er det spørgerens håb, at ministeren meget hurtigt og meget positivt vil reagere på denne henvendelse.

Besvarelse (29/1 81):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Det afgørende i denne sag er ikke, således som forudsat i spørgsmålet, at jeg foretager en besigtigelse af konkrete lokaliteter på den jyske vestkyst, hvor jule- og nytårsstormene har forvoldt særlige angreb på kysten, men at jeg så hurtigt som muligt træffer beslutning om udførelse af de foranstaltninger, der må skønnes påkrævede, idet jeg herved forudsætter, at der er tale om en lokalitet, på hvilken staten kan siges at have en særlig tilskyndelse til at handle. Jeg kan i så henseende oplyse, at jeg umiddelbart efter stormene har modtaget en redegørelse fra statens sagkyndige organ på området, kystinspektoratet, om omfanget af de indtrufne skader vedrørende den strækning af Vestkysten, hvor staten hidtil har engageret sig i kystsikringen. Redegørelsen, der er afgivet efter en sagkyndig inspektion af strækningen, inde-

[Ministeren for offentlige arbejder]

holder endvidere helt klare forslag til foranstaltninger, der må iværksættes snarest muligt, således at der sker en udbedring af skaderne. På grundlag heraf har jeg allerede truffet beslutning om at iværksætte forstærkningsarbejder ved det gamle Mærskdige for et beløb af 500.000 kr. Af de givne bevillinger er der endvidere truffet beslutning om at anvende beløb til en række nødvendige sikringsarbejder, ligesom jeg er indstillet på at rette henvendelse til finansudvalget om om-disponering af beløb begrundet i den ekstraordinære situation. I en anden henvendelse til finansudvalget agter jeg at anmode om en yderligere bevilling på 825.000 kr. til udlægning af sand på Vestkysten i kystsikringsøjemed. Disse sager forhandles allerede med finansministeriet.

Hr. Poulsgaard synes ikke at have gjort sig bekendt med mine offentligt omtalte planer for behandling af spørgsmålet om sikringen af Jyllands vestkyst, der må anskues i en langt større sammenhæng end den baggrund, som spørgsmålet giver ved en henvisning til begivenheder under en bestemt storm. En sådan større sammenhæng er i hvert fald nødvendig som udgangspunkt, hvis man på en meningsfuld måde ønsker at debattere de med sagen forbundne tekniske og økonomiske perspektiver. Om mine planer har jeg orienteret folketingets udvalg om offentlige arbejder i en skrivelse af 21. august 1980, hvori jeg stillede i udsigt, at jeg ved begyndelsen af folketingssamlingen 1981-82 vil kunne give folketinget en redegørelse om spørgsmålet. Jeg må formode, at udvalget har fundet mine planer, herunder tidsplaner, tilfredsstillende, da jeg ikke har modtaget tilkendegivelser i modsat retning.

Jeg må imidlertid med tilfredshed og som noget særdeles interessant forstå hr. Poulsgaard således, at han og dermed hans parti er indstillet på at støtte yderligere statsbevillinger til sikring af Jyllands vestkyst. Spørgsmålets begrundelse er ganske vist udformet på en sådan måde, at man kunne forledes til at tro, at mit besøg på Vestkysten ville kunne afhjælpe indtrufne stormskader. Jeg må beklage, at mit besøg gør det ikke. Der må penge til.

Spm. nr. 488

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (20/1 81) af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Har Danmarks Radio i praksis besluttet at indføre kommerciel reklame i TV?«

Begrundelse

I fjernsynet lørdag den 17. januar 1981 var et indslag i en underholdningsudsendelse domineret af en farvestrålende reklame for et københavnsk stormagasin. Reklamen var så iøjnefaldende, at den ikke kan være placeret tilfældigt.

Besvarelse (29/1 81):

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Grundlaget for finansieringen af Danmarks Radios virksomhed er fortsat licensindtægterne, jfr. radiolovens § 6, og Danmarks Radio har derfor ikke truffet beslutning om indførelse af kommerciel reklame.

At der i enkelte udsendelser optræder genstande, som af seere kan betragtes som givende reklame for firmaer eller personer, kan næppe undgås. Om noget sådant sker i et større omfang end rimeligt, må betragtes som et programanliggende, som ifølge radiolovens § 9, stk. 2, henhører under radiatorådet endelige administrative afgørelse. Spørgsmål herom må derfor rejses over for radiatorådet.

Spm. nr. 489

Til *socialministeren* (20/1 81) af:

Agnete Laustsen (KF):

»Hvilken indflydelse vil 17. almindelige ejendomsvurdering få på beregningen af socialindkomsten?«

Begrundelse

Allerede nu må det forudses, at 17. alm. ejendomsvurdering vil medføre stigninger på omkring 50 pct. Som følge heraf vil tusinder af familier få tillagt deres socialindkomst et væsentligt forhøjet formuetillæg med øgede sociale udgifter som konsekvens.

Vil ministeren på denne baggrund overveje at fremsætte forslag om ændring af beregningsgrundlaget for formuetillæg til socialindkomsten, idet denne oppustning af papir-

[Agnete Laustsen]

værdier ikke giver den enkelte familie øgede forbrugsmuligheder?

Besvarelse (27/1 81):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Ministeriet for skatter og afgifter, skattedepartementet, har oplyst, at den samlede ejendomsværdi ved 17. almindelige vurdering pr. 1. april 1981 af statsskattedirektoratet skønnes at medføre en stigning på 42 pct. i forhold til ejendomsværdien pr. 1. april 1977. Da de skønnede værdiforhøjelser er anslået på grundlag af statsskattedirektoratets ejendomsstatistik pr. 1. halvår 1980 og med hensyntagen til de tendenser, der har præget prisudviklingen frem til udgangen af oktober måned 1980, er skønnet behæftet med usikkerhed.

Da ejendomsværdien indgår på aktivsiden ved opgørelse af den skattepligtige formue, som ifølge socialindkomstlovens § 4, stk. 1, danner grundlag for beregning af formuetillægget i socialindkomsten, kan en forøgelse af ejendomsværdien ved 17. almindelige vurdering i det enkelte tilfælde medføre en forøgelse af formuetillægget i den socialindkomst, der skal anvendes i 1983.

Ifølge socialindkomstlovens § 4, stk. 2, sker der imidlertid en automatisk regulering af de beløbsgrænser, der lægges til grund ved beregning af formuetillægget. Ifølge bestemmelsen foretages reguleringen efter reguleringspristallet for førstkomende januar efter indkomstårets udløb. Dette medfører, at de beløbsgrænser, som lægges til grund ved beregning af socialindkomsten for 1983, reguleres på grundlag af reguleringspristallet for januar 1982.

Baggrunden for den automatiske regulering af beløbsgrænserne i formueskalaen er et ønske om at sikre en regulering i takt med den almindelige inflationsudvikling, idet en ikke automatisk regulering som anført i redegørelsen om socialindkomst (betænkning 896, 1980) p. 49, vil »have en tilbøjelighed til at komme ud af trit med den generelle udvikling i formuerne, hvorved der sker en stadig forvriddning af reglerne for ydelse-nes udmåling«.

Det skal samtidig bemærkes, at ejerboligfradraget for pensionister ifølge socialindkomstlovens § 5, stk. 3, beregnes på grundlag af den ansatte ejendomsværdi for

ejerboliger ved indkomstårets udløb. Ejerboligfradraget for pensionister vil således for socialindkomsten i 1983 blive beregnet på grundlag af ejendomsværdien ved 17. almindelige vurdering.

Spm. nr. 490

Til *ministeren for skatter og afgifter* (20/1 81) af:

Gammelgaard (KF):

»Agtter ministeren at tage initiativ til ændring af momsloven, således at de 21 organisationer, der er medlemmer af De samvirkende Invalideorganisationer, fritages for momsbetaling?«

Begrundelse

Det forekommer helt urimeligt, at private foreninger, der udfører samfundsgavnligt arbejde, skal belastes med momsbetaling. Som eksempel kan nævnes, at en landsdækkende organisation som Foreningen for spastisk lammede alene årligt betaler 150.000 kr. i moms. Denne forening udfører et for det offentlige aflastende arbejde, hvad angår sygdomsbekæmpelse og sociale hjælpeforanstaltninger.

Besvarelse (27/1 81):

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

De nævnte organisationer betaler moms af deres indkøb af momsbelagte varer og ydelser, som alle andre gør. Når et sådant indkøb ikke foretages af en momsregistreret virksomhed til brug ved fremstilling af afgiftspligtige varer og ydelser, er der ingen mulighed i loven for at fritage indkøbet for moms.

Foreningen for spastisk lammede har oplyst, at det af foreningen årligt betalte momsbeløb, som der henvises til i begrundelsen, er moms af driftsudgifter til foreningens ikke momsbelagte aktiviteter.

Jeg kan ikke gå ind for en ændring af momsloven på dette centrale område. Den ville i øvrigt være i strid med vore forpligtelser efter EFs 6. momsdirektiv.

Spm. nr. 491

Til *ministeren for skatter og afgifter* (20/1 81) af:

Gammelgaard (KF):

»Agter ministeren at opgive tanken om gebyrpligt for toldbehandling af busser?«

Begrundelse

Departementet for told- og forbrugsafgifter agter i forbindelse med en omlægning af reglerne for opkrævning af toldgebyrer at opkræve betaling for toldbehandling af busser uden for normal arbejdstid.

En sådan afgift vil begrænse det internationale samkvem, og det vil også være til skade for den udenlandske turisme i Danmark. Det er især de internationale busrejser, en sådan afgift vil ramme, da disse fortrinsvis finder sted i aften timerne og i weekends – netop i de perioder, som foreslås omfattet af gebyrpligten.

Hertil kommer, at de afgifter, toldvæsenet regner med at få ind på ordningen, langt vil overstige udgifterne, idet nettoprovenuet forventes at blive 9,9 mill. kr. Indføres den nye gebyrpligt, er det også et spørgsmål, om man fra dansk side overholder EF-reglerne inden for området.

Besvarelse (27/1 81):

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Ved den omlægning af gebyrreglerne for ekspeditioner uden for toldvæsenets ekspeditionstid, der agtes gennemført i nær fremtid, inddrages turistbusser under gebyrordningen. Hidtil har turistbusser kunnet ekspederes gebyrfrit uden for ekspeditionstiden. De gældende gebyrregler er af meget gammel dato, og reglerne for, hvilke ekspeditioner der skal belægges med gebyrer, er kun nødtørftigt blevet tilpasset udviklingen.

I forbindelse med den nu forestående revision af reglerne er det fundet rimeligt, at turistbusser i international trafik inddrages under gebyrordningen. Der sker derved en tilnærmelse mellem de regler, der anvendes for turistbusser, skibe og fly. Indtægten fra turistbusserne (og flyene) er med til at skabe grundlag for, at den erhvervsmæssige import og eksport berøres mindst muligt af nyordningen, således at gebyrerne for disse forret-

ninger i de fleste tilfælde forbliver uændrede og i enkelte tilfælde endda nedsættes.

Gebyrpligten for turistbusserne vil betyde, at der for ekspedition af en bus uden for toldvæsenets ekspeditionstid skal betales godt 50 kr. Turistvognmændenes Landsorganisation har oplyst, at den gennemsnitlige belægning pr. bus udgør 40 passagerer. Hvis gebyret overvælttes på passagererne, vil det altså dreje sig om et beløb på godt 1 kr. pr. passager. Ved ekspedition af busser på såkaldte ubekvemme tidspunkter, dvs. natekspeditioner og ekspeditioner på lørdage og søn- og helligdage, forhøjes gebyret med 50 pct.

Jeg kan ikke dele spørgerens opfattelse af, at gebyrer af denne størrelsesorden vil virke hæmmende for den internationale trafik med turistbusser.

Spm. nr. 494

Til *forsvarsministeren* (21/1 81) af:

Keld Andersen (KF):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes de tre værn samt hjemmeværnets personel- og materiel-situation er ved udløbet af den nuværende forsvarsforligsperiode pr. 31. marts i år, og hvorledes status for værnene vil være ved udgangen af indeværende år samt ved udgangen af 1982, hvis den nuværende pris- og lønregulering fastholdes og der ikke sker realstigninger i forsvarsbudgetterne?«

Begrundelse

Allerede på nuværende tidspunkt er der stor usikkerhed om de personel- og materielmæssige konsekvenser af den nulløsning for forsvaret, som regeringen har gennemtruffet. Ifølge den såkaldte Fase Tre-rapport fra forsvarskommandoen er der foretaget en lang række beregninger af de personel- og materielmæssige konsekvenser ved de forskellige løsningsmodeller på henholdsvis nullstigning, 1,5 pct.s stigning og 3 pct.s stigning. Disse beregninger er imidlertid fra oktober 1979 og kan således være ændret. Af hensyn til den fortsatte debat om forsvaret må det derfor være hensigtsmæssigt, at tallene ajourføres og de præcise konsekvenser af regeringens utilstrækkelige forsvarspolitik blotlægges.

Besvarelse (29/1 81):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Der er i det følgende kort redegjort for de forventede væsentlige ændringer i forsvarsets personel- og materielssituation i 1981 og i muligt omfang i 1982, idet planerne for 1982 er under udarbejdelse.

I henhold til gældende forsvarsordning og med de seneste justeringer pr. 1. januar 1980 skal *hærens* fredsstyrke omfatte i alt ca. 24.410 mand, heraf ca. 8.500 mand i stående styrke. Fredsstyrken forventes at omfatte ca. 23.200 mand, heraf ca. 8.200 mand i stående styrke, pr. 31. marts 1981 og ca. 21.420 mand, heraf ca. 7.600 mand i stående styrke, ved udgangen af året. Nedgangen i stående styrke vil blive modsvaret af en tilsvarende stigning i den hjemsendte supplementsstyrke. Hærens krigsstyrke vil derfor fortsat omfatte i alt ca. 78.000 mand.

I henhold til gældende forsvarsordning skal *søværnet* bl.a. omfatte 18 torpedobåde, 8 flådehelikoptere og 6 undervandsbåde. Antallet af torpedo- og missilbåde vil være 16 pr. 31. marts 1981, 15 ved udgangen af året og 14 ved udgangen af 1982. Flådehelikoptere er endnu ikke anskaffet. Antallet af undervandsbåde påregnes reduceret fra 6 pr. 31. marts 1981 til 5 ved udgangen af året. Kanonerne på Stevnsfort og Langelandsfort lægges endvidere i »mølpose« i løbet af i år, ligesom det overvejes at lade 2 ministrygere udgå.

Søværnets fredsstyrke på ca. 8.670 mand efter gældende ordning og med de seneste justeringer pr. 1. januar 1980 forventes at omfatte ca. 8.360 mand pr. 31. marts 1981 og ca. 8.530 mand ved udgangen af året. Krigsstyrken forventes at falde fra ca. 12.870 mand efter gældende ordning (og forventet status pr. 31. marts 1981) til ca. 12.530 mand ved udgangen af året.

I *flyvevåbnet* vil antallet af transportfly blive reduceret fra i alt 11 efter gældende ordning til 8 pr. 31. marts 1981, 6 ved udgangen af året og 3 i løbet af 1982. 3 fiskeriinspektionsfly vil tilgå i 1982. Antallet af Nike-raketeskadriller vil blive reduceret fra 4 efter gældende ordning (og status pr. 31. marts 1981) til 2 i løbet af året. Antallet af kampfly vil variere gennem 1981, men status forventes at være 64 nyere og 52 ældre

kampfly ved udgangen af året mod henholdsvis 36 og 80 efter gældende ordning.

Flyvevåbnets fredsstyrke på ca. 10.270 mand efter gældende ordning og med de seneste justeringer pr. 1. januar 1980 (og status pr. 31. marts 1981) forventes at omfatte ca. 10.140 mand ved udgangen af året. Krigsstyrken forventes at falde fra ca. 19.370 efter gældende ordning (og status pr. 31. marts 1981) til ca. 18.820 mand ved udgangen af året.

Jeg skal i øvrigt henvise til min skrivelse af 17. december 1980, hvori jeg informerede folketingets forsvarsudvalg om forsvarsets virksomhed i 1981 set på baggrund af regeringens forslag til finanslov for dette år.

Hjemmeværnets personelstyrke, der i 1973 omfattede ca. 67.550 personer, omfatter for nærværende ca. 73.300 personer, og der forventes ikke større ændringer heri i løbet af året.

Spm. nr. 497

Til *udenrigsministeren* (21/1 81) af:

Hanne Engberg (SF):

»Vil ministeren afkræfte eller bekræfte en udtalelse i *The Economist*, hvor det hævdes, at Danmark (sammen med Beneluxlandene, Irland og Italien) ønsker at forhøje momsprocentgrænsen på 1 pct. i indbetaling til EF?«

Begrundelse

I *The Economist* 10.-16. januar 1981 står der i artiklen »The Budget that did not add up«, side 42, om budgetproblemerne i EF, at »Denmark, the Benelux countries, Ireland and Italy all want the 1 pct. limit raised to avoid too many painful cuts«.

Besvarelse (27/1 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen).

Regeringen har den 24. september 1980 som svar på spørgsmål nr. 37 stillet af folketingets markedsudvalg til udenrigsministeren oplyst, at Kommissionen ikke har fremlagt forslag om at fjerne (eller forhøje) loftet på 1 pct. af den del af medlemslandenes provenu af et fælles beregningsgrundlag for merværdiafgift, som maksimalt skal indbetales til Fællesskabets budget. Dette er fortsat situati-

[Udenrigsministeren]

onen. Regeringen har derfor ikke taget stilling til en eventuel forhøjelse af det såkaldte momsloft. Efter fremkomsten af et eventuelt forslag af den nævnte karakter og forud for behandling i Rådet vil regeringen i overensstemmelse med sædvanlig procedure forelægge et forhandlingsoplæg i folketingets markedsudvalg.

Spm. nr. 505

Til indenrigsministeren (23/1 81) af:

Birthe Nielsen (SF):

»I hvilken udstrækning indgår behandling med amfetamin af hyperaktive børn, dels på amtskommunalt plan og på Københavns og Frederiksbergs døgninstitutioner, dels via ordination fra privatpraktiserende læger, i årene 1978, 1979 og 1980?«

Begrundelse

I oktober 1980 blev der fra indenrigsministerens side lovet, at der til folketingets kommunaludvalg ville blive fremsendt talmateriale over omfanget af den aldersmæssige og geografiske fordeling af amfetaminbehandling af børn i Danmark.

Da det lovede materiale endnu ikke er fremsendt til udvalgets medlemmer, bringer jeg hermed sagen i erindring.

Besvarelse (28/1 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at der ikke findes en samlet oversigt over antallet af ordinationer af centralstimulerende lægemidler til såkaldte hyperaktive børn.

Sundhedsstyrelsen har imidlertid ved en rundspørge til en række psykiatriske hospitalsafdelinger i begyndelsen af december 1980 fået følgende oplysninger om antallet af børn, der har været behandlet med centralstimulerende lægemidler:

Århus:	»30-40 børn i behandling i de sidste 2-3 år.«
Ålborg:	»3-5 børn i tidens løb.«
Viborg:	»Et par enkelte i behandling p.t.«
Odense:	»1-2 børn om året.«
Bispebjerg hospital:	»P.t. ingen.«

Hillerød:	»5-6 børn i behandling.«
Rigshospitalet:	»Et par børn om året. P.t. ingen.«
Vejlø:	»Max. 3-5 børn i behandling, i alt fald under 10.«
Gentofte:	»I løbet af 11 år kun 1 barn i behandling.«
Glostrup:	»Ca. 1 barn om året. P.t. ingen.«

Sundhedsstyrelsen har endvidere oplyst, at man med virkning fra 1. december 1980 gennemgår hver enkelt recept, hvor der ordineres centralstimulerende lægemidler. Dette betyder, at man fremover løbende kan følge ordinationerne til børn af disse lægemidler, idet sundhedsstyrelsen samtidig i sin meddelelse til samtlige landets læger af 15. december 1980 har henstillet, at læger, når de ordinerer § 5-medicin til børn, anfører det pågældende barns CPR-nummer, også i tilfælde, hvor det drejer sig om eksempelvis institutionsanbragte børn.

I øvrigt vil det allerede af diagnosen »hyperkinetisk syndrom«, der er påført recepten, fremgå, at der er tale om ordination til et barn.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån og rentetilskud til visse landmænd.

(Lovforslag nr. L 119. Fremsat 16/1 81).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til nedbringelse af jordbrugserhvervenes renteutgifter.

(Lovforslag nr. L 120. Fremsat 16/1 81).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Stavad (S):